

AZƏRBAYCAN

106 yaşlı müstəqillik

Azərbaycan ilk dəfə bu milli bayramı suverenliyini tam təmin etmiş ölkə kimi qeyd edir

Bu gün müsəlman Şərqi ilk demokratik və parlamentli respublika olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 106-cı ili tamam olur. 1918-ci il may ayının 28-də cümhuriyyətin elan edilməsi imperiya əsarətində ağır məşəqqətlərə məruz qalmış xalqımızın milli-azadlıq mübarizəsinin qanunauyğun nəticəsi, dərin tarixi kökləri olan milli dövlətçilik ənənələrimizin davamı idi.

Birinci Dünya müharibəsinin sona çatması, Rusiyada oktyabr inqilabı və çarizmin süqutundan yaranmış gərgin vəziyyət, Rusiyanın keçmiş ərazisinin hamısına lazımı qədər nəzarət edə bilməməsi Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranması üçün əlverişli şərait yaratmışdı. Xüsusilə qeyd olunmalıdır ki, belə bir şəraitdə müstəqil cümhuriyyəti qura biləcək qabaqcıl ziyalılar təbəqəsinin yetişməsi də

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasında müstəsna rol oynamışdı. Müstəqil dövlətçilik ideyasını gerçəkləşdirmək arzusu ilə alış-bəyan, yazdıqları məqalələrdə, ictimai və siyasi fəaliyyətlərində bu hissələrin fəxarətlə bürüzə verən vətənpərvər insanların yorulmaz səyləri nəticəsində müstəqilliyə aparan yollardakı maneələr dəf edildi. Məhz o insanların müstəqil dövlətçiliyin bərpa olunmasına xidmət edən əqidə və məslək birliyi son nəticədə öz sözünü dedi və 1918-ci il may ayının 28-də Azərbaycanın müstəqilliyini bəyan edən İstiqlal Bəyannaməsi qəbul edildi.

Qarşısına müstəqil, azad və demokratik respublika qurmaq kimi şərəfli vəzifə qoymuş ilk milli hökumətimiz cəmi 23 aylıq fəaliyyəti dövründə xalqımızın milli məniyyətini şüurunun özünə qaytardığı, onun öz müqəddəratını təyin etməyə qadir olduğunu əyani şəkildə bütün dünyaya nümayiş etdirdi.

Təəssüf ki, 1920-ci ilin aprelində yaranmış tarixi şərait xalqımızın istiqlal mücadiləsinə sonadək davam etdirməyə imkan verməmişdir. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti süqut etsə də, onun şüurlara aşılaraq müstəqillik ideyaları bütün məhrumiyyətlərə baxmayaraq, xalqımızın yaddaşından heç vaxt silinmədi. Azərbaycan dövlətçilik tarixində bu varislik ənənəsinə xalqımız cümhuriyyətin süqutundan sonrakı 70 illik sovet hakimiyyəti dövründə qəlbində və şüurunda yaşadı.

Xüsusən Ümummilli Lider Heydər Əliyevin respublikamızda uğurla gerçəkləşdirdiyi siyasət xalqımızın tarixi-mədəni yaddaşını özünə qaytararaq milli məniyyətini şüurunun inkişaf etdirdi, azərbaycançılıq məfkurəsi işığında müstəqillik arzularının güclənməsinə və yaxın gələcəkdə yenidən həqiqətə çevrilməsinə zəmin yaratdı.

Prezident İlham Əliyev Müstəqillik Günü münasibətilə paylaşım edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sosial media hesablarında 28 May - Müstəqillik Günü münasibətilə paylaşım edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, paylaşımında fotonun üzərində bu sözlər yer alıb: "28 May - Müstəqillik Günü".

Bakının memarlığı və müasirliyi ilə harmoniya təşkil edən ticarət mərkəzi

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva "Crescent Bay" layihəsinin təqdimatında və "Crescent Mall"un açılışında iştirak ediblər

"Crescent Mall" ticarət mərkəzi ənənənin innovasiyalarla qovuşduğu bir məkən kimi Bakının müasir və dinamik inkişafını əks etdirir. 115 min kvadratmetr sahədə alış-veriş, oyləncə və istirahət təklif edildiyi məkanda 5 mərtəbəli müasir texnologiyalarla inşa edilən bina, 3 mərtəbəli 1193 parkinq yeri, açıq havada yerləşən terras və restoran, həmçinin Azərbaycanda ticarət mərkəzində ilk dəfə fəaliyyət göstərəcək musiqili fəvvarə yer alıb.

Ticarət mərkəzində 107 geyim, qastronomiya, sağlamlıq, uşaq oyləncə mərkəzləri və digər mağazalar var. Bura gələn qonaqlar vaxtlarını səmərəli keçirə biləcəklər. "Crescent Mall"da alıcılara böyük və uşaqlar üçün geniş çeşiddə geyimlər, ev avadanlıqları və digər məhsullar təklif olunur.

Mərkəzdə 2400-ə yaxın işçi fəaliyyət göstərəcək.

"Bütün ölkələri planetimizi xilas etmək naminə həmrəylik nümayiş etdirməyə çağırıram"

İnkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinin "Dayanıqlı firavanlıq üçün istiqamətin müəyyən olunması" mövzusunda 4-cü Beynəlxalq Konfransın iştirakçılarna

Xanımlar və cənablar, Azərbaycan həmişə İnkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətləri ilə həmrəy olub, onların legitim maraqlarını və narahatlıqlarını müdafiə edib.

Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatına 4 illik sədriyi dövründə biz hərəkatın gündəliyini irəli aparmaq üçün səylərimizi əsirgəmədik. Qoşulmama Hərəkatının institusional inkişafına, hərəkatın birliliyinin möhkəmləndirilməsinə və nüfuzunun artırılmasına xüsusi diqqət yetirdik.

Qoşulmama Hərəkatına sədrlik Azərbaycanca təşkilatın bütün üzv dövlətlərinin, o cümlədən İnkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinin ehtiyaclarını və narahatlıqlarını daha yaxşı anlamaq üçün imkan yaratdı.

Qoşulmama Hərəkatının sədri kimi Azərbaycan COVID-19 pandemiyasına qarşı mübarizə üzrə global səylərin öndürüldüyü və bu məsələ ilə bağlı BMT-nin xüsusi sessiyasının keçirilməsi təşəbbüsü ilə çıxış etdim. Azərbaycan peyvənd millətçiliyinə qarşı çıxış edərək bütün ölkələr üçün vaxtsız ədalətli və universal olçatanlığı təşviq etdim.

Pandemiya zamanı Azərbaycan, həmçinin 80-dən çox ölkəyə, o cümlədən 20-yə yaxın İnkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətinə maliyyə və humanitar yardım göstərmişdir.

Keçən ilin mart ayında Qoşulmama Hərəkatının sədri kimi mən İnkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərində pandemiya sonrakı bərpanı dəstəkləmək üçün fəaliyyətə global çağırış etdim. Bu çağırışla mən beynəlxalq ictimaiyyəti pandemiyanın sosial-iqtisadi nəticələrinin aradan qaldırılması üçün İnkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinə maliyyə yardımı və birbaşa iqtisadi dəstək göstərməyə dəvət etdim. Azərbaycan bu çağırışa vəsait ayıran ilk ölkə olub.

Xanımlar və cənablar, Azərbaycan bu il COP29-a evsahibliyi etmək şərəfinə nail olub. Azərbaycan COP29-a evsahibliyi ilə bağlı namizədliyinin yekdilliklə dəstəklənməsi beynəlxalq ictimaiyyətin Azərbaycana olan hörmət və etimadını əks etdirir.

İqlim dəyişikliyi bütün qitələrdəki hər bir ölkəyə təsir edir. İqlim dəyişikliyinə Azərbaycanca da mənfi təsiri var.

Çaylarımızın suyu azalır, Xəzər dənizinin səviyyəsi aşağı düşür.

Bununla belə, İnkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətləri iqlim dəyişikliyinə təsirlərinə daha həssasdır. İqlim dəyişikliyinə heç bir təsiri olmayan bu ölkələr onun ən pis fəsadlarına məruz qalır, hətta ekzistensial təhlükə ilə üzləşirlər. İqlim dəyişikliyi onların Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinə nail olmaq istiqamətində irəliləyişinə də mane olur.

COP29-a sədriyimiz zamanı iqlim dəyişikliyinə İnkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətləri üçün yaratdığı problemlərin həlli prioritetlərimiz arasında olacaq. Biz Bakıda keçiriləcək COP zamanı İnkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinin Zirvə toplantısını keçirməyi planlaşdırırıq.

İnkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinin səslərini yüksək və aydın eşidilməsini təmin etmək üçün əlimizdən gələni edəcəyik.

Mən COP29 zamanı bütün ölkələri İnkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinin ehtiyaclarına və prioritetlərinə

cavab verən razılığa əldə etmək üçün maksimum səy göstərməyə çağırıram.

Azərbaycan öz növbəsində artıq bir sıra İnkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərində qasrğaların, zəlzələlərin, daşqınların və digər təbii fəlakətlərin törətdiyi fəsadların aradan qaldırılmasına öz dəstəyini göstərməkdədir. Biz bu ölkələrə yardım etmək üçün əməli addımlar atmağa davam edəcəyik. Azərbaycan 33 İnkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətinin təmsil olunduğu Millətlər Birliyi, o cümlədən digər beynəlxalq qurumlar vasitəsilə texniki yardım proqramları üçün vəsait ayıracaq.

Biz həmçinin İnkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinin vətəndaşlarına Azərbaycan universitetlərində təhsil almaq üçün təqaüd imkanlarını genişləndirəcəyik. İndiyədək 10-dan çox İnkişaf etməkdə olan kiçik ada dövləti Azərbaycanın İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı və Qoşulmama Hərəkatının Üzv Dövlətləri üçün təqdim etdiyi Təhsil Qrant Proqramlarından faydalanıb.

Azərbaycan həmçinin COP29-da İnkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinin iştirakına dəstək verəcək.

Xanımlar və cənablar, Bakıdakı COP üçün seçdiyimiz "Yaşıl dünya naminə həmrəy olaq" şüarı bizim COP29 missiyamızın ruhunu əks etdirir. Həmmiz birlikdə bu vəziyyətlə üzləşdiyimiz üçün bütün ölkələri planetimizi xilas etmək naminə həmrəylik nümayiş etdirməyə çağırıram. Bu məqsədə çatmaq üçün bizə siyasi iradə və Azərbaycanın daim müdafiə etdiyi çoxtərəfli əməkdaşlıq lazımdır.

Mən bu ilin noyabrında Bakıda keçiriləcək COP29-da İnkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinin dövlət və hökumət başçılarının dəyərli iştirakını arzulayıram və İnkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətləri üzrə 4-cü Beynəlxalq Konfransa uğurlar arzulayıram.

Sağ olun.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı, 21 may 2024-cü il

Bakının memarlığı və müasirliyi ilə harmoniya təşkil edən ticarət mərkəzi

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva "Crescent Bay" layihəsinin təqdimatında və "Crescent Mall"un açılışında iştirak ediblər

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva mayın 27-də Bakıda "Crescent Bay" layihəsinin təqdimatı və "Crescent Mall" ticarət mərkəzinin açılışında iştirak ediblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, "Pasha Property Management" şirkətinin baş icraçı direktoru Elçin Qədimov Prezident İlham Əliyevə və birinci xanım Mehriban Əliyevə "Crescent Bay" layihəsi barədə məlumat verdi.

Sonra dövlətimizin başçısı və birinci xanım "Crescent Mall" ticarət mərkəzinin açılışında iştirak etdilər. "Pasha Malls Group" şirkətinin baş icraçı direktoru Yaman Şahin ticarət mərkəzində yaradılan şərait barədə məlumat verdi.

"Crescent Mall" ticarət mərkəzi önənin innovasiyalarla qovuşduğu bir məkən kimi Bakının müasir və dinamik inkişafını əks etdirir. 115 min kvadratmetr sahədə alış-veriş, oyləncə və istirahət təklif edildiyi məkanda 5 mərtəbəli müasir texnologiyalarla inşa edilən bina, 3 mərtəbəli 1193 parkinq yeri, açıq havada yerləşən terras və restoran, həmçinin Azərbaycanda ticarət mərkəzində ilk dəfə fəaliyyət göstərəcək musiqili fəvvarə yer alıb.

Ticarət mərkəzində 107 geyim, qastronomiya, sağlamlıq, uşaq oyləncə mərkəzləri və digər mağazalar var. Bura gələn qonaqlar vaxtlarını səmərəli keçirə biləcəklər. "Crescent Mall"-da alıcılara böyük və uşaqlar üçün geniş çeşiddə geyimlər, ev avadanlıqları və digər məhsullar təklif olunur.

Mərkəzdə 2400-ə yaxın işçi fəaliyyət göstərəcək. Ticarət mərkəzinin açıq restoranlara qalxan hissəsində çoxmərtəbəli sütunda ölkəmizin mədəni irsinə istinad edən milli elementlərdən ibarət incəsənət nümunəsi həkk edilib. Rəsm əsərində təsvir

edilən və sanki orta əsrlərin milli xalçalarından bir-başba sütuna köçmüş nar rəsmi dünyaya, həyat və birlik simvoludur. Açıq güllər və quşlar ilə zaman dinamikasında bir araya gələn "Həyat Ağacı" isə sürətlə inkişaf edən, önənələrimizə sadıq qalaraq gələcəyə doğru inamlı hərəkət edən, birlik və azadlıq rəmzinə özündə təcəssüm etdirən Azərbaycan xalqını ifadə edir.

Bundan başqa "Crescent Mall"-da SPA, gözəllik və fitness mərkəzləri də qonaqların xidmətində olacaq.

Qeyd olundu ki, ən müasir texnologiyalarla inşa edilən ticarət mərkəzində rəqəmsallaşan dünyanın yeni trendlərinə uyğun olaraq süni intellektlə fəaliyyət göstərən məlumat bələdçisi xidməti də var. Burada fəaliyyət göstərən brendlər haqqında ətraflı məlumat verəcək bələdçi, həmçinin istiqamət göstərəcək və xidmətlərlə bağlı sorğuları cavablandıracaq. Bununla da qonaqların ticarət mərkəzi daxilində hərəkəti asanlaşacaq. Məlumat bələdçisi 140 dildə yazılı, Azərbaycan, ingilis və rus dillərində isə şifahi məlumatlar verə bilər.

Süni intellektin tətbiqi ilə ticarət mərkəzində müasir və dünyəvi trendlər tarixi və mədəni dəyərlərimizlə də əlaqələndirilib. Bu məqsədlə girişdə qonaqları qarşılayan süni intellektli robot "Leyli" adlandırılıb. Süni intellekt məlumat bələdçisi Leyli dahi Azərbaycan şairi Nizami Gəncəvinin "Leyli və Məcnun" poeməsindən müdriklik və gözəllik rəmzi olan Leylini simvolizə edir.

"Crescent Mall" ticarət mərkəzi kimi obyektlərin istifadəyə verilməsi ölkəmizin iqtisadi potensialını və vətəndaşlara xidmətin yüksək səviyyədə təşkilini nümayiş etdirir. Bundan başqa, ticarət mərkəzi dünyanın ən gözəl və müasir şəhərlərindən biri olan Bakının memarlığı, müasirliyi ilə harmoniya təşkil edərək paytaxtımızı daha da gözəlləşdirir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab İlham Əliyevə

Cənab Prezident.
Sizə və Azərbaycan xalqına 28 May - Müstəqillik Günü münasibətilə səmimi təbriklərimi göndərirəm.

İndiki dövr həll olunmamış münaqişələr və hamımıza təsir edən iqlim dəyişikliyi üçün natiqələrinin təhdidi baxımından bizi snayır. Bizdən indi həmişəkindən daha çox tələb olunur ki, qarşılıqlı etimad və anlayış əsasında sülh üçün gələcək üçün zəmin və planetimizdə harmoniya və firavanlıq dolu bir həyat üçün mühit yaradaq.

Sizin ölkənlə qonşunuz Ermənistan arasında münaqişənin həlli üçün birgə səylər göstərmək istəyi bizim ölkələrimizin hökumət və xalqlarını birləşdirir. Əmin olun ki, bu münaqişənin regionun gələcəyinə artıq kölgə salmaması üçün Almaniya ölkənlərinin əsirləşməsinə qarşıdır.

Bu ilki COP29 iqlim konfransına evsahibliyi edən Azərbaycan öz üzünə xüsusi məsuliyyət götürmüşdür. Mən buna görə Sizə və Sizin həmvətənlərinizə təşəkkür etmək və Sizi iddialı iqlim siyasətinə mühüm töhfə verməyə təşviq etmək istədim.

Sizə və həmvətənlərinizə qarşımızdakı dövrə sülh, əmin-amanlıq və hər şeydən əvvəl cəsarətliliyi arzulayıram.

Frank-Valter ŞTAYNMAYER,
Almaniya Federativ Respublikasının Prezidenti

Hörmətli cənab Prezident.

Ölkənlə milli bayramı münasibətilə səmimi təbriklərimi, Azərbaycan xalqına sülh və firavanlıq arzularını qəbul etməyinizi xahiş edirəm.

İcazə verin, ölkələrimiz və xalqlarımız arasında səmərəli qarşılıqlı fəaliyyət və əməkdaşlıqdan məmnun olduğumu bildirim. Bir daha təşdiq etmək istəyirəm ki, Bolqarıstan Respublikası Azərbaycan Respublikası ilə gözəl dostluq və strateji tərəfdaşlıq münasibətlərini yüksək qiymətləndirir.

Əminəm ki, son danışıqlarımızdan və bu il mayın 8-də Bakıda Bolqarıstan Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında strateji tərəfdaşlığın gücləndirilməsinə dair Birgə Bəyannamənin imzalanmasından sonra son illərdəki intensiv ikitərəfli siyasi dialoq yeni məzmun kəsb edəcəkdir. İnanıram ki, ikitərəfli münasibətlərimizdə təbii etdiyimiz pragmatik yanaşma gələcəkdə də müsbət dinamikanı davam etdirəcək.

Hörmətli cənab Prezident, Sizə möhkəm cəsarətliliyi və ali dövləti fəaliyyətinizi uğurla arzulayıram, ön yüksək ehtiramımı qəbul etməyinizi xahiş edirəm.

Hörmətlə,

Rumen RADEV,
Bolqarıstan Respublikasının Prezidenti

Cənab Prezident.

Azərbaycan Respublikasının milli bayramı - Müstəqillik Günü münasibətilə Sizə təbriklərimi çatdırıram, xalqınıza firavanlıq və əmin-amanlıq arzulayıram.

Ölkələrimiz arasında sıx əlaqələr möhkəm prinsiplərə və ümumi strateji maraqlara əsaslanır. Rumıniya ilə Azərbaycan Respublikası arasında ikitərəfli və ya regional səviyyədə həyata keçirilən çoxsaylı layihələr münasibətlərimizin müəmmül səviyyəsinə oyanı şəkildə nümayiş etdirir.

Azərbaycan Rumıniya üçün Cənubi Qafqaz regionunda yaxın və etibarlı strateji tərəfdaşdır. Sizi əmin edirəm ki, Rumıniya strateji tərəfdaşlığımızı gücləndirmək üçün ciddi səylər göstərir. Mən tam inanıram ki, bizim birgə səylərimizlə ikitərəfli əməkdaşlıq enerji, nəqliyyat, təhsil, ticarət və investisiya kimi böyük əhəmiyyət kəsb edən sahələrdə bundan sonra da inkişaf edəcəkdir.

Eyni zamanda Rumıniya Azərbaycan Respublikası ilə Avropa İttifaqı arasında dialoq dəstəkləmək üçün qətiyyətli fəaliyyət göstərməyə davam edəcəkdir.

Cənab Prezident, xahiş edirəm mənim xüsusi ehtiramımı qəbul edəsiniz.

Hörmətlə,

Klaus Verner İOHANNIS,
Rumıniyanın Prezidenti

Möhtərəm cənab Prezident.

Sizi Serbiya Respublikası xalqı adından və öz adından Azərbaycan Respublikasının Müstəqillik Günü münasibətilə səmimi təbriklərimi çatdırıram, ölkənizə tərəqqi, xalqınıza yüksək rifah arzu edirəm.

Serbiya Respublikası Azərbaycan Respublikası ilə qarşılıqlı etimad, təqdir və hörmətə, eyni zamanda beynəlxalq hüqu-

qun fundamental prinsiplərinə ardıcıl rəyət olunmasına sadıqlığı əsaslanan münasibətlərin inkişafına xüsusi önəm verir.

İcazə verin, BMT Baş Assambleyasında yaxın zamanda keçiriləcək sənəddə Azərbaycan Respublikasının göstərdiyi anlayış və mövqeyə, bununla da Serbiya Respublikasına, regionda sülh və sabitliyə dəstək verdiyinə görə minnətdarlığımı bildirirəm.

İstər ikitərəfli, istərsə də çoxtərəfli müstəvidə Serbiya Respublikası üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən məsələlərdə ölkənizin göstərdiyi kömək və dəstəyə görə dərin minnətdarlığımı bildirirəm. Böyük fəxr hissi ilə qeyd etmək istədim ki, Azərbaycan Respublikası həyatı mənafelelərin müdafiəsində dəfələrlə səmimi tərəfdaşlığımızı bildirdi.

Ölkələrimiz arasında əməkdaşlığın daha da möhkəmləndirilməsi istiqamətində iştirakınızı yüksək qiymətləndirirəm.

Əminəm ki, Serbiya Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında strateji tərəfdaşlıq qarşısındakı dövrə də qarşılıqlı maraq doğuran bütün sahələrdə, xüsusilə də iqtisadi sahədə möhkəmlənməyə və zənginləşməyə davam edəcək və Sizinlə birlikdə bu işə öz şəxsi töhfəmi verməyə hazır olduğumu bildirirəm.

Bizim üçün ən mühüm milli və dövlət əhəmiyyəti daşayan Kosovo və Metohiya məsələsi ilə bağlı göstərdiyiniz diqqət və dəstəyə görə də təşəkkür edirəm. Serbiya Respublikasının suverenliyi və ərazi bütövlüyünün qorunmasında Azərbaycan Respublikasının göstərdiyi prinsiplial və qəti dəstək ölkənizin beynəlxalq hüququn əsas prinsiplərinin qorunmasına sadıqlığının göstəricisidir. Əmin olun ki, Serbiya Respublikası da Azərbaycan Respublikasının suverenliyini və ərazi bütövlüyünü dəstəkləməyə davam edəcəkdir.

Hörmətli cənab Prezident, Sizə bir daha dərin ehtiramımı ifadə edirəm.

Aleksandar VUÇIĆ,
Serbiya Respublikasının Prezidenti

Hörmətli cənab Prezident.

İcazə verin, ölkənizin Müstəqillik Günü münasibətilə Sizə və dost Azərbaycan xalqına ön səmimi təbriklərimi çatdırıram.

Mən Albaniya və Azərbaycanın dostluğun, əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi istiqamətində əldə etdiyiniz böyük nailiyyəti xüsusilə olaraq məmnunluqla qeyd edirəm. Biz dostluq münasibətlərinin və ikitərəfli əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsində çox maraqlıyıq. Əlaqələrimizin hər iki ölkənin mənafeyinə uyğun olaraq yeni səviyyəyə yüksəldilməsinin əhəmiyyətini vurğulayıram.

Fürsətdən istifadə edərək bu ilin martında Azərbaycana səfərim zamanı mənə göstərilən qonaqpərvərliyə görə Sizə səmimi qəlbləndirilmiş təşəkkürümü bildirim.

Zati-alinizə və Azərbaycan xalqına davamlı uğurlar, inkişaf, firavanlıq və xoşbəxtlik arzulayıram.

Hörmətlə,

Bayram BEQAY,
Albaniya Respublikasının Prezidenti

Zati-aliləri.

Azərbaycan Respublikasının Müstəqillik Günü münasibətilə Sizə böyük məmnuniyyətlə ön səmimi təbriklərimi çatdırıram.

Zati-alinizə xoşbəxtlik, xalqınıza firavanlıq arzu edirəm.

Əlahəzrət NARUHİTO,
Yaponiyanın İmperatoru

Möhtərəm İlham Heydər oğlu.

Əziz Qardaşım.

Ölkənizin milli bayramı - Müstəqillik Günü münasibətilə Sizi və Sizin şəxsinizdə qardaş Azərbaycan xalqını səmimi qəbləndirən təbriklərimizi çatdırıram.

Sizin kimi müdrik, vətənpərvər və fədakar liderin, görkəmli siyasətçi və dövlət xadiminin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın ərazi bütövlüyü tam bərpa olunmuş, tarixi ədalət bərqərar edilmişdir.

Ölkənizdə həyata keçirilən genişmiqyaslı daxili və xarici siyasət, iqtisadi və sosial islahatlar bu gün öz bəhrəsini verir, Azərbaycanın beynəlxalq alomədə etibarını və nüfuzunu artırır.

Xüsusilə vurğulamaq istədim ki, biz Azərbaycan və Özbəkistan arasında yaranmış, qardaş xalqlarımızın ümumi məq-

səd və isteklərinə tam uyğun gələn sıx əlaqələr xüsusi qiymətləndiririk.

Sizinlə fəallaşan açıq və səmərəli dialoqlarımız, eləcə də danışıqlarımız zamanı əldə edilmiş mühüm sazişlər və irimiqyaslı layihələr, təşdiq edilmiş "yol xəritələri"nin tam həyata keçirilməsi, sübhəssiz ki, strateji tərəfdaşlığımızı tamamilə yeni səviyyəyə qaldıracaqdır.

Hörmətli İlham Heydər oğlu, əminəm ki, yaxın gələcəkdə çoxtərəfli formatlar çərçivəsində bənzərsiz Azərbaycan torpağına yüksək səviyyəli səfərlərimiz hərtərəfli tərəfdaşlığımızın daha da dərinləşməsinə xidmət edəcəkdir.

Daha əvvəl Sizinlə razılaşdığımız kimi, kimya, neft-qaz, mədəniyyət, enerji, elektrotexnika, zərgerlik, maşınqayırma, ocaqçılıq, tikinti materialları və bank-maliyyə sahələri daxil olmaqla 10 yeni istiqamətdə tərəfdaşlığın gücləndirilməsinə yönələn böyük planlarımızın tam şəkildə reallaşacağına əminəm.

Bizim möhkəm siyasi iradəmiz və birgə səylərimiz sayəsində qarşılıqlı faydalı və uzunmüddətli tərəfdaşlığımız qardaş xalqlarımızın ümumi inkişafına naminə bundan sonra da davamlı şəkildə inkişaf edəcəkdir.

Fürsətdən istifadə edərək, zati-alinizə cəsarətliliyi, aile saadətini, Vətəninizin inkişafına naminə fəaliyyətinizdə böyük müvəffəqiyyətlər, qardaş Azərbaycan xalqına isə sülh, əmin-amanlıq, davamlı tərəqqi və firavanlıq arzulayıram.

Səmimi ehtiramla,

Şavkat MİRZİYOYEV,
Özbəkistan Respublikasının Prezidenti

Hörmətli İlham Heydər oğlu.

Tacik xalqının adından və şəxsen öz adından böyük məmnuniyyətlə Sizə və bütün dost Azərbaycan xalqına ölkənin milli bayramı münasibətilə səmimi təbriklərimizi çatdırıram.

Azərbaycan Respublikasının ölkənin sosial-iqtisadi və mədəni həyatında böyük nailiyyətlər əldə edərək öz inkişafında durmadan irəlilədiyini qeyd etmək sevindiricidir. Həmçinin Azərbaycanın beynəlxalq arenada nüfuzunu artırır.

Ölkələrimizin qarşılıqlı münasibətlərinin əsaslarının hərtərəfli möhkəmlənməsi Tacikistanın xarici siyasət prioritetlərində mühüm yer tutur.

Birgə səylər sayəsində dövlətlərarası tərəfdaşlıq və dialoq bütün səviyyələrdə uğurla inkişaf edir ki, bu da dostluq münasibətlərimizin məhsuldar şəkildə genişlənməsinə kömək edir. Bunun oyanı nümunəsi əlaqələrimizin strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəlməsidir.

Mənim bu yaxınlarda Azərbaycana dövlət səfərim zamanı keçirdiyiniz görüşlərinə səmimiyyətlə xatırlayıram. Əminəm ki, bu səfər çərçivəsində əldə olunmuş razılaşmaların praktik reallaşması uzunmüddətli perspektivə hesablanmış Tacikistan-Azərbaycan məhsuldar əməkdaşlığına yeni töhfə verəcəkdir.

İnanıram ki, biz gələcəkdə də strateji tərəfdaşlığımızın möhkəmləndirilməsi üçün zəruri birgə səyləri davam etdirəcəyik, ikitərəfli münasibətlərimizdə möv-

qut olan böyük potensialdan tam istifadə edəcəyik.

Əziz İlham Heydər oğlu, Sizə səmimi qəbləndirilmiş təşəkkürümü və bütün təşəbbüslərinizdə yeni-yeni uğurlar, qardaş Azərbaycan xalqına isə hər zaman aydın səma, əmin-amanlıq və dinamik tərəqqi arzulayıram.

Hörmətlə,

Emoməli RƏHMƏN,
Tacikistan Respublikasının Prezidenti

Zati-aliləri.

Ölkəniz və xalqınız üçün əlamətdar gün olan Müstəqillik Günü münasibətilə İsrail Dövləti və xalqı adından Sizə və Azərbaycan vətəndaşlarına səmimi təbriklərimi qəbul etməyinizi xahiş edirəm.

Xalqlarımız arasında uzun illərdir davam edən dostluq ildən-ilə dərinləşmiş və mühüm əhəmiyyət kəsb edən strateji tərəfdaşlığa çevrilmişdir. Ölkələrimiz arasında ikitərəfli dialoqumuz və əməkdaşlığımız yeni zirvələrə yüksəlib və əminəm ki, bu əlaqələrimiz gələcəkdə də inkişaf edəcəkdir. İsraildə xeyli sayda Azərbaycan yəhudiləri yaşayır və bizim cəmiyyətimizin bu şəraifli üzvləri xalqlarımız birlişdirən canlı körpü rolunu oynayır.

Keçən il bir sıra səmərəli müzakirələr apararaq üçün gözəl ölkənizə səfər etmək Mıxal və mənim üçün xüsusi şəfəf oldu. Mən Sizin və birinci xanımın bizim nümayəndə heyətimizə göstərdiyiniz səmimi qonaqpərvərliyə görə dərin minnətdarlığımı bildirirəm.

Biz xalqlarımız arasında möhkəm dostluq münasibətlərini yüksək qiymətləndiririk. Mən vəzifədə olduğum müddətdə əlaqələrimizi daha da genişləndirməyə sadıqlığımi bildirirəm. İmkanlar genişdir və ikitərəfli əlaqələrimizi möhkəmləndirməyə davam etmək üçün xalqlarımızın xoş niyyəti var.

Fürsətdən istifadə edərək, COP29-da iştirak etmək üçün dəvətə görə Sizə minnətdarlığımı bildirirəm. İqlim dəyişikliyi ilə bağlı məsələlərin həlli yollarının tapılmasına yönəlməli bu mühüm beynəlxalq toplantıya evsahibliyi etməyə hazırlaşdığınız vaxtda Sizə uğurlar arzulayıram. Mən şəxsen bu ilin sonunda bu mühüm tədbirdə iştirakı səbirsizliklə gözləyirəm.

Bir daha Sizə, birinci xanıma və bütün Azərbaycan xalqına sülh və rifah arzulamaqdan şəfəf duyuram.

Hörmətlə və ön xoş arzularla,

İsxaq HERSOQ,
İsrail Dövlətinin Prezidenti

Hörmətli cənab Prezident.

Azərbaycan Respublikasının Müstəqillik Günü münasibətilə zati-alinizə ön səmimi təbriklərimi və xoş arzularımı çatdırıram.

Sizə cəsarətliliyi, xoşbəxtlik, Azərbaycan xalqına firavanlıq arzu edirəm.

Hörmətlə,

XVI Karl QUSTAV,
İsveçin Kralı

Sizə cəsarətliliyi, xoşbəxtlik, Azərbaycan xalqına firavanlıq arzu edirəm.

Hörmətlə,

XVI Karl QUSTAV,
İsveçin Kralı

Zati-aliləri.

Azərbaycan Respublikasının Müstəqillik Günü münasibətilə Sizə və həmvətənlərinizə İsveçin Federal Şurası və İsveç vətəndaşları adından təbriklərimi çatdırmaqdan məmnunluq duyuram. Bu fürsətdən istifadə edərək ölkənizə və vətəndaşlarınıza xoşbəxt, uğurlu gələcək arzu edirəm.

Beynəlxalq hüquq və BMT-nin Nizamnaməsində təsbit olunmuş ümumbəşəri prinsiplərə hörmət sülh və firavanlıq dünyasına doğru səylərimizdə bizim ön yaxşı təşəbbüslərlərlə əldə edilmişdir. Məmnunəm ki, ölkələrimiz arasında belə səmərəli əlaqələr davam edir.

Əminəm ki, biz gələcək illərdə həm ikitərəfli, həm də çoxtərəfli əməkdaşlığımızı inkişaf etdirə və dərinləşdirə biləcəyik.

Zati-aliləri, xahiş edirəm ön yüksək ehtiramımı qəbul edin.

Viola AMHERD,
İsveçin Konfederasiyasının Prezidenti

Zati-aliləri, öziz Qardaşım.

Azərbaycan Respublikasının Müstəqillik Günü münasibətilə zati-alinizə şəxsen öz adından və Mərakeş xalqı adından ön səmimi təbriklərimizi, möhkəm cəsarətliliyi və xoşbəxtlik arzularımızı çatdırmaqdan böyük məmnunluq duyuram. Həmçinin Sizin müdrik rəhbərliyinizlə Azərbaycan xalqına daha böyük inkişaf və tərəqqi arzulayıram.

Bu xoş fürsətdən istifadə edərək bildirirəm ki, ölkələrimiz arasında sıx dostluq əlaqələri əsasında mövcud olan xüsusi münasibətlərimizə böyük dəyər verirəm. Əminəm ki, xalqlarımızın qarşılıqlı rifahı naminə ölkələrimiz arasında bütün sahələrdə əlaqələri genişləndirməkdə və şəxələndirməkdə Siz də mənim qədr maraqlısınız.

Hörmətlə,

VI MƏHƏMMƏD,
Mərakeşin Kralı

Zati-aliləri.

Azərbaycan Respublikasının Müstəqillik Günü münasibətilə zati-alinizə böyük məmnuniyyətlə İndoneziya Respublikasının hökuməti və xalqı adından ön səmimi təbriklərimi çatdırıram.

Bu xüsusda icazə verin İndoneziya ilə Azərbaycan arasında dostluq münasibətlərinə görə Sizə səmimi təşəkkürümü bildirirəm. Əldə edilən nailiyyətlər dövlətimizin uğurlu siyasətinin təsdiqidir. İnanıram ki, xalqlarımızın qarşılıqlı olaraq bir-birinə təklif edəcəyi çox məsələlər var və əməkdaşlığımızın ölkələrimiz üçün əhəmiyyətli faydalar hasil edəcəyinə əminəm.

Bu xoş fürsətdən istifadə edərək, zati-alinizə bir daha dərin ehtiramımı ifadə edirəm.

Coko VİDODO,
İndoneziya Respublikasının Prezidenti

Zati-aliləri.

Ölkənizin milli bayramı - Müstəqillik Günü münasibətilə İordaniya Həşimilər Krallığının xalqı və hökuməti adından zati-alinizə və böyük Azərbaycan xalqına səmimi təbriklərimizi çatdırıram.

Bu xoş fürsətdən istifadə edərək, zati-alinizə cəsarətliliyi və xoşbəxtlik, qardaş Azərbaycan xalqına isə davamlı inkişaf və rifah arzulayıram.

Hörmətlə,

II Abdullah ibn Al HÜSEYN,
İordaniyanın Kralı

Zati-aliləri, cənab Prezident.

Azərbaycan Respublikasının Müstəqillik Günü münasibətilə Sizə və Sizin simanızda dost Azərbaycan xalqına səmimi təbriklərimi çatdırıram.

Monqolustan ilə Azərbaycan arasında ənənəvi dostluq münasibətlərinin və əməkdaşlığın davamlı şəkildə genişlənməsindən məmnunluğumu bildirirəm.

Bu xoş fürsətdən istifadə edərək, bu il Bakının BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına (COP29) evsahibliyi etməsi münasibətilə səmimi təbriklərimizi çatdırıram və tədbirin uğurlu olmasını arzulayıram.

Zati-aliləri, Monqolustanın COP29-a töhfə verəcəyinə əmin ola bilərsiniz.

Cənab Prezident, Sizə və ailənizə möhkəm cəsarətliliyi, firavanlıq, dost Azərbaycan xalqına isə rifah diləyirəm.

Hörmətlə,

Uxnaaqiyn XURELSUX,
Monqolustanın Prezidenti

Zati-aliləri.

Müstəqillik Günü münasibətilə Hindistan hökuməti və xalqı adından, şəxsen öz adından zati-alinizə, Azərbaycan Respublikasının hökumətinə və dost xalqına ön səmimi salamlarımı və təbriklərimi çatdırıram.

Hindistan ilə Azərbaycan ortaq tarixi və mədəni əlaqələrə malikdir. Bizim həmrəyliyimiz bütün sahələrdə çoxtərəfli qarşılıqlı əməkdaşlığımıza yol açmışdır. Əminəm ki, həssas məqamlara və ortaq maraqlara qarşılıqlı hörmət nümayiş etdirərək bizim münasibətlərimiz əməkdaşlığın yeni sahələrini əhatə etməklə genişləndirəcəkdir.

Bu xoş fürsətdən istifadə edərək zati-alinizə cəsarətliliyi və xoşbəxtlik, Azərbaycan Respublikasının dost xalqına isə davamlı sülh, tərəqqi və inkişaf arzu edirəm.

Zati-aliləri, xahiş edirəm ön yüksək ehtiramımı qəbul edin.

Draupadi MURMU,
Hindistan Respublikasının Prezidenti

Zati-aliləri.

Əlamətdar bayram - Azərbaycan Respublikasının müstəqilliyinin 106-cı ildönümü münasibətilə Kraliça Raca Zarit Sofia ilə birlikdə zati-alinizə səmimi təbriklərimizi və ön xoş arzularımızı çatdırıram.

Əminəm ki, Malayziya ilə Azərbaycan arasında mövcud olan möhkəm dostluq və əməkdaşlıq münasibətləri xalqlarımızın rifahı naminə daha da inkişaf edəcəkdir.

Uca Allahdan zati-alinizə cəsarətliliyi, Azərbaycan Respublikasına və onun xalqına davamlı sülh, rifah və tərəqqi arzulayıram.

Hörmətlə,

Əlahəzrət Sultan İBRAHİM,
Malayziyanın Kralı

Zati-aliləri.

Əlamətdar tarix, 28 May - Azərbaycan Respublikasının Müstəqillik Günü münasibətilə Cənubi Afrika Respublikasının hökuməti və xalqı adından Sizə, Azərbaycan hökumətinə və xalqına ön səmimi təbriklərimi və xoş arzularımı çatdırıram.

Bu xoş fürsətdən istifadə edərək, zati-alinizə möhkəm cəsarətliliyi arzulayıram, ölkələrimiz arasında mövcud olan gözəl dostluq münasibətlərini daha da möhkəml

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab İlham Əliyevə

Hörmətli cənab Prezident.

Azərbaycan Respublikasının Müstəqillik Günü'nün 106-cı ildönümü münasibətilə Sizə və xalqımıza ən səmimi təbriklərimi çatdırıram.

Bu xoş fürsətdən istifadə edərək, ölkələrimiz arasındakı tarixi dostluq əlaqələrinin və əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsi istiqamətində fəaliyyətimizi davam etdirmək istəyimizi bir daha ifadə edirəm.

Zati-aliləri, ən yüksək hörmət və ehtiramımı qəbul etməyinizi xahiş edirəm.

Migel Dias-Kanel BERMUDEZ,
Kuba Respublikasının Prezidenti

◆ ◆ ◆

Zati-aliləri, əziz Qardaşım.

Ölkənizin Müstəqillik Günü münasibətilə zati-alinizə ən səmimi təbriklərimi çatdırmaqdan məmnunluq duyur, dost Azərbaycan xalqına daha çox inkişaf və firavanlıq diləyirəm.

Mən həmçinin ölkələrimiz arasında mövcud olan əməkdaşlıq münasibətlərinin dost xalqlarımızın maraqları naminə möhkəmləndirilməsi və inkişafı istiqamətində söylədi davam etdirmək niyyətimizi bir daha bildirirəm.

Zati-aliləri, əziz Qardaşım, ən yüksək ehtiramımı qəbul etməyinizi xahiş edirəm.

Qardaşımız,

Məhəmməd uld Şeyx ƏL-QAZUANI,
Mavritaniya İslam Respublikasının Prezidenti

◆ ◆ ◆

Zati-aliləri.

28 May - Müstəqillik Günü münasibətilə Sizə ən xoş arzularımı çatdırıram.

Bu tarix 1918-ci ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılmasında mühüm mərhələni təcəssüm etdiklərlə yanaşı, Azərbaycan xalqının müstəqil, demokratik və dünyəvi dövlət qurmaq uğrunda əzmkar mübarizəsinin rəmzidir.

Bu bayram günündə illər boyu Azərbaycanda rəhbər tutulan azadlıq, demokratiya və öz müqəddəratını təyinetmə kimi ali dəyərləri böyük ictimaiyyətə yaymaq, bu günün qeyd edilməsi milli kimliyin, suverenliyi olan sadiqliyin bir daha təsdiqlənməsi və bütün Azərbaycan vətəndaşları arasında birlik bağlarının möhkəmləndirilməsi üçün bir imkandır.

Azərbaycan Respublikası ilə Timor-Leste Demokratik Respublikası arasında diplomatik əlaqələrin 20-ci ildönümünü qeyd etdiyimiz bu ildə ölkələrimiz arasında mövcud olan qardaşlıq və dostluq münasibətlərini daha da dərinləşdirə və genişləndirə biləcəyimizə ümidvar olduğumu vurğulayıram.

Əminəm ki, xalqlarımızın rifahı və ölkələrimizin davamlı inkişafı naminə Timor-Lestenin Cənub-Şərqi Asiya Dövlətləri Assosiasiyasına (ASEAN) tamhüquqlu üzvlük prosesinə aid imkanları araşdırmağa davam edə, habelə ölkəmizin bu yarımda Ümumdünya Ticarət Təşkilatına 166-cı üzv dövlət kimi qəbul olunmasından birlihdə faydalana bilirik.

Qoy, Azərbaycanın Müstəqillik Günü sevinc və qürur hissi ilə qeyd olunsun! Azərbaycan Sizin uzaqgörən və müdrik rəhbərliyinizlə inkişafını davam etdirsin!

Cənab Prezident, Sizə yüksək hörmət və ehtiramımı bildirərək, zati-alinizə möhkəm cansağlığı, yeni-yeni uğurlar və rifah arzulayıram.

Hörmətlə,

Jose Ramos HORTA,
Timor-Leste Demokratik Respublikasının Prezidenti

◆ ◆ ◆

Zati-aliləri.

Ölkənizin Müstəqillik Günü münasibətilə Sizə və dost Azərbaycan xalqına San-Marino xalqı adından və öz adımızdan təbriklərimi, ən xoş arzularımızı çatdırıram.

Bu əlamətdar gündə zati-alinizə ən yüksək ehtiramımı bildirirəm, uğurlar diləyir, Azərbaycan xalqına firavanlıq və rifah dolu gələcək arzu edirik.

Hörmətlə,

Alessandro ROSSI və Milena QASPERONI,
San-Marino Respublikasının Kapitan-Regentləri

◆ ◆ ◆

Zati-aliləri.

Azərbaycan Respublikasının Müstəqillik Günü münasibətilə Malta xalqı adından və şəxsən öz adımızdan Sizi və xalqınızı səmimi-qəlbədən təbrik edirəm.

Diplomatik əlaqələrin qurulduğu 1995-ci ildən bəri ölkələrimiz arasında qarşılıqlı hörmət və anlaşmaya əsaslanan davamlı

dostluq münasibətləri daha da möhkəmlənib. Ölkələrimiz arasında çox böyük coğrafi məsafənin olmasına baxmayaraq, əminəm ki, Malta Respublikası və Azərbaycan Respublikası bundan sonra da ikitərəfli əməkdaşlığın möhkəmlənməsini dəstəkləyəcək. Bu, ölkələrimiz arasında münasibətlərin 30-cu ildönümünə doğru irəlilədiyimiz bir zamanda daha böyük əhəmiyyət kəsb edir.

Malta Şərq Tərəfdaşlığı kimi regional dialoq çərçivələri vasitəsilə Azərbaycanla əməkdaşlığı davam etməyi söbirsizliklə gözləyir. Bu, Avropa İttifaqı və onun Şərq tərəfdaşları, o cümlədən Azərbaycan Respublikası arasında daha sıx konstruktiv əməkdaşlıq istiqamətində nadir struktur olaraq qalır.

Beynəlxalq ictimaiyyətin bütün dünyaya öz təsirini göstərən mühüm çağırışlarla üzləşdiyi bir vaxtda Malta Respublikası çoxtərəfli və qlobal həlləri qəti şəkildə dəstəkləyir. BMT Təhlükəsizlik Şurasının 2023-2024-cü illər üçün seçilmiş üzvü kimi Malta çoxtərəfli və qlobal həlləri qoruyub saxlamaq məqsədilə beynəlxalq sülhün və təhlükəsizliyin təmin olunmasına sadiq qalır. Buna görə də ortaq maraq doğuran məsələlərin həlli məqsədilə ölkələr arasında siyasi etimadın və iradının həyata keçirilməsi üçün fəal şəkildə səylərimizi davam etdirməyimiz vacibdir. Belə bir dönmədə Malta qlobal çağırışların qlobal həllərə ehtiyacı olduğuna inanır.

Bu xoş fürsətdən istifadə edərək Sizə möhkəm cansağlığı və əmin-amanlıq, ölkənizə isə davamlı sülh, tərəqqi və firavanlıq arzulayıram.

Zati-aliləri, ən yüksək ehtiramımı qəbul etməyinizi xahiş edirəm.

Hörmətlə,

Miriam Spiteri DEBONO,
Malta Respublikasının Prezidenti

◆ ◆ ◆

Zati-aliləri.

Ölkənizin Müstəqillik Günü münasibətilə Sizə, Azərbaycan hökumətinə və xalqına Maldiv Respublikasının hökuməti və xalqı adından, şəxsən öz adımızdan səmimi təbriklərimi və xoş arzularımı çatdırıram.

Zati-aliləri, icazə verin, Sizə möhkəm cansağlığı və xoşbəxtlik, həmçinin Azərbaycan xalqına davamlı tərəqqi və firavanlıq arzularımı çatdırıram.

Hörmətlə,

Məhəmməd MUZZU,
Maldiv Respublikasının Prezidenti

◆ ◆ ◆

Zati-aliləri.

Azərbaycan Respublikasının Müstəqillik Günü münasibətilə Sizə səmimi təbriklərimi, möhkəm cansağlığı, xoşbəxtlik arzularımı çatdırıram, ölkənizə, xalqınıza sülh, inkişaf və rifah diləyirəm.

Tailand ilə Azərbaycan arasında müxtəlif sahələrdə birgə fəaliyyətə əsaslanan, sürətlə inkişaf edən münasibətlər mövcuddur. İnanıram ki, ölkələrimizin və xalqlarımızın rifahı naminə ortaq qətiyyət və qarşılıqlı dəstəyimizlə ticarət, turizm, təhsil və təmiz enerji sahələrində əməkdaşlığımızın möhkəmlənməsi və genişlənməsi üçün sıx surətdə birgə işləməyə davam edəcəyik.

Hörmətlə,

Maha VAÇİRALONQKORN,
Tailandın Kralı

◆ ◆ ◆

Zati-aliləri.

Uqanda Respublikasının hökuməti və xalqı adından, şəxsən öz adımızdan Sizə, Azərbaycan Respublikasının hökumətinə və xalqına 28 May - Müstəqillik Günü münasibətilə təbriklərimi və ən xoş arzularımı çatdırmaqdan məmnunluq duyuram.

Ölkələrimiz ortaq məqsədlər naminə birgə çalışır və biz əməkdaşlıq üçün yeni imkanların yaranmasına, həmçinin xalqlarımız arasında əlaqələrin daha da möhkəmləndirilməsinə ümid edirik. Əminəm ki, xalqlarımızın əməkdaşlığına yaxın münasibətləri qarşıdakı illərdə genişlənməkdə və inkişaf etməkdə davam edəcəkdir.

Ölkənizin tarixindəki bu önəmli günü qeyd edərkən Sizə cansağlığı və xoşbəxtlik, Azərbaycan xalqına isə davamlı inkişaf və rifah arzulayıram.

Zati-aliləri, ən yüksək ehtiramımı qəbul etməyinizi xahiş edirəm.

Yoveri Kaquta MUSEVENI,
Uqanda Respublikasının Prezidenti

◆ ◆ ◆

Hörmətli cənab Prezident.

28 May - Müstəqillik Günü münasibətilə zati-alinizə Paraqway Respublikasının xalqı, hökuməti adından və şəxsən öz adımızdan səmimi qardaşlıq salamlarımı çatdırmaqdan məmnunluq duyuram.

Bu xoş fürsətdən istifadə edərək, qardaş Azərbaycan xalqına sülh, xoşbəxtlik və firavanlıq, Paraqway Respublikası ilə Azərbaycan Respublikasını birləşdirən dostluq və əməkdaşlıq əlaqələrinin daim möhkəmlənməsini arzulayıram.

Zati-alinizə ən yüksək hörmət və ehtiramımı bir daha boyan edirəm.

Santyaqo PENYA,
Paraqway Respublikasının Prezidenti

◆ ◆ ◆

Zati-aliləri, hörmətli cənab Prezident. Azərbaycan Respublikasının Müstəqillik Günü münasibətilə Sizə Serb Respublikasının xalqı və qurumları adından, şəxsən öz adımızdan səmimi təbriklərimi və xoş arzularımı çatdırmaqdan şərəf duyuram.

Sizin rəhbərliyiniz sayəsində Azərbaycan Respublikası sürətlə inkişaf edərək regional liderə və iqtisadi gücə çevrilib. Fəxrli demək istəyirəm ki, Serb Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında anlaşma və qarşılıqlı hörmətə əsaslanan sıx dostluq münasibətləri mövcuddur. Böyük texnik geosiyasi dəyişikliklər, həm siyasi, həm də iqtisadi arenada çağırışlar zamanı hər bir ölkənin daxili işlərinə, eləcə də xarici siyasətinə anlayış və hörmət son dərəcə vacibdir.

Məmnuniyyətlə vurğulayıram ki, bir çox sahələrdə və seqmentlərdə ikitərəfli əməkdaşlığımız inkişaf edəcək və yüksələn xətlə davam edəcək. Mən somimiyətlə inanıram ki, ölkələrimiz gələcək illərdə də hər iki xalqa xeyirli və faydalı olacaq şəkildə inkişaf edəcəkdir. Mənim qəti niyyətim dostluğumuzu və dəstəyimizi Sizin əsasnda qoruyub saxlamaq və daha da inkişaf etdirməkdir.

Hörmətli Prezident, zati-aliləri, icazə verin, Sizə cansağlığı, dost Azərbaycan Respublikasının firavanlığı və inkişafı naminə fəaliyyətinizdə uğurlar arzulayıram.

Hörmətlə,

Milorad DODİK,
Bosniya və Herseqovinanın Serb Respublikasının Prezidenti

◆ ◆ ◆

Hörmətli cənab Prezident.

Ölkənizin milli bayramı - Müstəqillik Günü münasibətilə zati-alinizə, Sizin şəxsinizdə hökumətinizə və qardaş Azərbaycan xalqına ən səmimi təbriklərimi çatdırıram. Sizə cansağlığı, xoşbəxtlik və müvəffəqiyyətlər, xalqınıza xeyir-bərəkət və tərəqqi arzu edirəm.

Fürsətdən istifadə edərək, ölkələrimizi və xalqlarımızı birləşdirən həmrəylik əlaqələrini təqdir edir, bundan fəxrət hissi duyduğumuzu bildirirəm. Xalqımızın azadlıq və müstəqillik hüquqlarına dəstək verən mövqeyinizi yüksək qiymətləndirirəm.

Xahiş edirəm, ən xoş arzularımı qəbul edisiniz.

Hörmətlə,

Mahmud ABBAS,
Fələstin Dövlətinin Prezidenti,
Fələstin Azadlıq Təşkilatı İcraçı Komitəsinin sədri

◆ ◆ ◆

Zati-aliləri.

Gürcüstan hökuməti adından və şəxsən öz adımızdan Sizi və xalqınızı Azərbaycan Respublikasının Müstəqillik Günü münasibətilə səmimi-qəlbədən təbrik edirəm. İcazə verin Sizə və Azərbaycan xalqına dərin ehtiramımı ifadə edim, sülh, rifah və uğurlar arzulayıram.

Gürcüstan və Azərbaycan Respublikası arasında strateji tərəfdaşlıq dərin, uzunmüddətli dostluq əsasına əsaslanır ki, bu da ölkələrimizin səmərəli əməkdaşlığının inkişafı üçün mühüm amildir.

Xüsusilə vurğulamaq istəyirəm ki, Azərbaycanla ikitərəfli və mehriban qonşuluq münasibətlərinin dərinləşməsi bizim hökumətimizin ən əsas prioritetidir. Gürcüstan ilə Azərbaycan arasında qarşılıqlı etimad və dəstək prinsiplərinə əsaslanan strateji tərəfdaşlıq ölkələrimizin əlaqələrinin dinamikasının güclənməsinə müsbət təsir göstərmişdir. Əminəm ki, əməkdaşlığımız daha da möhkəmlənəcək və regionda rifahın, sabitliyin təmin olunmasına öz töhfəsini verəcəkdir.

Zati-aliləri, fürsətdən istifadə edərək Sizə bir daha dərin ehtiramımı ifadə edir, qardaş Azərbaycan xalqına firavanlıq, əmin-amanlıq və nailiyyətlər diləyirəm.

Hörmətlə,

İrakli KOBAXİDZE,
Gürcüstanın Baş naziri

◆ ◆ ◆

Möhtərəm cənab Prezident.

Azərbaycan Respublikasının Müstəqillik Günü münasibətilə Sizi səmimi-qəlbədən təbrik edirəm.

Müstəqillik, suverenlik, bərabərlik, ərazi bütövlüyü və dövlətlərin beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlərinin toxunulmazlığı qardaşlıq və dostluq zəminində yaradılmış Türk Dövlətləri Təşkilatının sadiq olduğu təməl prinsiplərdəndir. Azərbaycan Respublikasının təşkilat çərçivəsində tərəfdaşlıq və inteqrasiya proseslərinin inkişafına verdiyi töhfə növbəti illərdə dövlətlərimizdə, həmçinin bütövlükdə regionumuzda sülh, sabitlik, təhlükəsizlik və rifahın möhkəmləndirilməsinə xidmət edir.

Əminəm ki, Sizin təşəbbüsünüz əsasında bu ilin iyul ayında Şuşa şəhərində Türk Dövlətləri Təşkilatının qeyri-rəsmi Zirvə görüşünün keçirilməsi əməkdaşlığımızı daha da gücləndirəcəkdir.

Zati-aliləri, fürsətdən istifadə edərək Sizə bir daha dərin ehtiramımı bildirir, Azərbaycan xalqının rifahı naminə işlərinizdə yeni uğurlar diləyirəm.

Hörmətlə,

Kubançək ÖMÜRƏLİYEV,
Türk Dövlətləri Təşkilatının Baş katibi

◆ ◆ ◆

Möhtərəm İlham Heydər oğlu.

İcazə verin Sizə öz ehtiramımı bildirirəm və zati-alinizi Müstəqillik Günü münasibətilə təbrik edirəm.

Bu əlamətdar gündə Sizə və Azərbaycan Respublikasının bütün vətəndaşlarına möhkəm cansağlığı, xoşbəxtlik, əmin-amanlıq və doğma ölkənizin inkişafı naminə səmərəli fəaliyyətinizdə yeni-yeni uğurlar arzulayıram.

Həştərxan vilayəti ilə Azərbaycan Respublikası arasında uzun illər ərzində davamlı strateji tərəfdaşlıq xarakteri almış çoxşaxəli qarşılıqlı fəaliyyətin inkişafına göstərdiyiniz hərtərəfli dəstəyə və şəxsi töhfənizə görə Sizə təşəkkürümü bildirirəm. Əminəm ki, gələcəkdə də birgə səylərlə qarşılıqlı hörmətə və etibarlı əməkdaşlığa əsaslanan ənənələri fəal şəkildə möhkəmləndirəcəyik.

Dərin hörmətlə,

İqor BABUŞKIN,
Rusiya Federasiyasının Həştərxan vilayətinin qubernatoru

◆ ◆ ◆

Cənab Prezident.

Müstəqillik Günü münasibətilə zati-alinizi, dost və qardaş Azərbaycan xalqını ürəkdən təbrik edirəm.

Sizin rəhbərliyinizlə dost və qardaş Azərbaycan inkişaf edən iqtisadiyyatı, artan nüfuzu və güclü ordusu ilə regionun qüdrətli dövlətinə çevrilmişdir. Azərbaycan bu uğurlu və şanlı nailiyyətləri təkcə Azərbaycan xalqı üçün deyil, bütün türk xalqı üçün də qürur və xoşbəxtlik mənbəyidir.

Hər çətinlikdə bir-birinə dəstək olan Türkiyə ilə Azərbaycan arasında dostluq və qardaşlıq bağlarının qarşılıqlı dövrədə "Bir millət, iki dövlət" prinsipi ilə daha da möhkəmlənməsinə, qardaş Azərbaycanın Bayrağının qədim torpaqlarında əbəd olaraq dalğalanacağına inanım qotidir.

Müstəqillik uğrunda canlarını fəda etmiş əziz şəhidlərimizin xatirəsinə minnətdarlıq hissi ilə yad edirəm.

Fürsətdən istifadə edərək, zati-alinizə ən xoş arzularımı çatdırıram, cansağlığı və firavanlıq diləyirəm.

Hörmətlə,

Fuat OKTAY,
Türkiyə Böyük Millət Məclisinin Xarici əlaqələr komitəsinin sədri

◆ ◆ ◆

Hörmətli İlham Heydər oğlu.

Sizi milli bayram - Azərbaycan Respublikasının Müstəqillik Günü münasibətilə təbrik edirəm. Müstəqillik Günü Azərbaycan vətəndaşları üçün mühüm bayramdır və onların Vətənin suverenliyi uğrunda fədakar mübarizəsinin gələcək nəsillər üçün böyük əhəmiyyətini əks etdirir. Bu gün 1918-ci il hadisələrindən ayrılan zaman kösiyinə baxmayaraq, Azərbaycan vətəndaşları bir əsrdən çox əvvəl öz ocaqlarının yeni qurduqları müstəqil dövlət ideallarına və prinsiplərinə eyni hörmətlə yanaşırlar.

Azərbaycan xalqının milli qururu, vətənpərvərliyi və öz gücünə sonsuz inamı ölkə rəhbərliyinin müdrik siyasəti ilə birlikdə respublikaya iqtisadi və sosial sahələrdə uğurlar qazanmağa, ölkənin beynəlxalq alomda nüfuzunu möhkəmləndirməyə imkan yaradır.

Hörmətli İlham Heydər oğlu, Sizə möhkəm cansağlığı, xoşbəxtlik, Azərbaycan vətəndaşlarının rifahı naminə səmimi-qəlbədən bütün söylərinizin həyata keçməsinə arzu edirəm.

Hörmətlə,

Mixail QUTSERİYEV,
Rusiyanın "SAFMAR Qrupu" Şəhərdar Cəmiyyətinin prezidenti

◆ ◆ ◆

Möhtərəm cənab Prezident.

Müstəqillik Günü münasibətilə Zati-alinizə ən səmimi təbriklərimizi çatdırmaqdan, Sizə möhkəm cansağlığı arzulamaqdan böyük məmnunluq duyuruq. Doğma Azərbaycan Respublikasına və onun xalqına Allah-Taaladan daha böyük tərəqqi və rifah diləyirik.

Misir-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyəti Misir və Azərbaycan xalqları arasında müxtəlif sahələrdə əlaqələrin möhkəmləndirilməsi və əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi üçün maksimum səy göstərir.

Qoy Azərbaycan Respublikası Sizin müdrik və uzaqgörən rəhbərliyinizlə daim inkişaf etsin və daha da firavanlaşsın!

Xahiş edirik, ən xoş arzularımızı və yüksək ehtiramımızı qəbul edin.

Dərin hörmətlə,

Misir-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyəti İdarə Heyətinin üzvləri:

Əli CÜMƏ,

Misir Ərəb Respublikası parlamentinin Dini işlər və vəqflər komitəsinin sədri,

professor

Usama ƏL-ƏBD,

Misir parlamentinin Dini işlər və vəqflər komitəsi sədrinin müavini, professor

ƏL-Seyyid Mahmud ƏL-ŞƏRİF,

Seyyidlər Həmkarlar İttifaqının sədri,

Misir parlamenti sədrinin sabiq birinci müavini

Yusif ƏL-ŞƏRQAVI,

Misir Ərəb Respublikasının Azərbaycan Respublikasındakı sabiq səfiri

Adil DƏRVIŞ,

Misir Helvan Universitetinin professoru,

Misir Madaniyyət Mərkəzinin Azərbaycan Respublikasındakı keçmiş direktoru

Bağdad İMAM,

Misir Ərəb Respublikasının Ali Təhsil Nazirliyinin baş direktoru

Tövhid MƏHƏMMƏD,

Müsavir, vəkil, Misir Əl-Xeyir Fondunun Hüquqi İşlər üzrə direktoru

Midhat CAMAL,

general, Misir Əl-Xeyir Fondunda "İbn əs-Səbil" layihəsinin rəhbəri

Sabir HƏSƏN,

Ali Mədəniyyət Şurasının üzvü

Mona ZİDAN,

Helvan Universitetinin professoru

Əhməd Əbdü TARABEK,

Orta Asiya və Qafqaz məsələləri üzrə tədqiqatçı və jurnalist

Mustafa HİCAZİ,

"Orange" şirkətinin baş direktoru

Seymur NƏSİROV,

"İlham Əliyev. İnkişaf - məqsədimizdir" çoxcildliyinin 134-cü kitabı çapdan çıxıb

"İlham Əliyev. İnkişaf - məqsədimizdir" çoxcildliyinin 134-cü kitabı çapdan çıxıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, çoxcildliyin yeni kitabında toplanmış materiallar 2024-cü ilin fevral-mart aylarını əhatə edir.

Azərbaycanda fevral ayının ən mühüm hadisəsi müstəqillik dövründə ilk dəfə respublikanın bütün ərazisində prezident seçkilərinin keçirilməsi və xalqın İlham Əliyevi yekdilliklə yenidən prezident seçməsi olub. Kitabda Prezident İlham Əliyevin seçkilərdə qazandığı qələbə münasibətilə bir çox dövlət və hökumət rəhbərlərinin, beynəlxalq təşkilatların və ayrı-ayrı nüfuzlu şəxslərin ona göndərdiyi təbrik məktubları toplanıb. Fevralın 14-də Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Milli Məclisdə andiçmə mərasimi keçirilib. Mərasimdə nitq söyləyən Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın həyatında yeni dövrün başladığını bildirdikdən sonra, oğur kimdənsə istər siyasi, istər iqtisadi sahədə asılı olmuş olsaydıq, heç vaxt biz ərazi bütövlüyümüzü bərpa edə bilməzdik".

Oxucular dövlətimizin başçısının nitqinin tam mətni ilə bu kitabda tanış ola bilərlər. Çoxcildliyin yeni kitabında Azərbaycan Prezidentinin 60-cü Münxən Təhlükəsizlik Konfransında iştirak etmək üçün Almaniya Federativ Respublikasına işgüzar səfəri, prezident seçkilərindən sonra qardaş Türkiyə Respublikasına ilk rəsmi səfəri zamanı keçirdiyi görüşlərə dair materiallar da yer alıb. Prezident İlham Əliyev fevral ayında Xocalıya səfər

güclü Azərbaycan qurmasaydıq, oğur kimdənsə istər siyasi, istər iqtisadi sahədə asılı olmuş olsaydıq, heç vaxt biz ərazi bütövlüyümüzü bərpa edə bilməzdik".

Oxucular dövlətimizin başçısının nitqinin tam mətni ilə bu kitabda tanış ola bilərlər.

Çoxcildliyin yeni kitabında Azərbaycan Prezidentinin 60-cü Münxən Təhlükəsizlik Konfransında iştirak etmək üçün Almaniya Federativ Respublikasına işgüzar səfəri, prezident seçkilərindən sonra qardaş Türkiyə Respublikasına ilk rəsmi səfəri zamanı keçirdiyi görüşlərə dair materiallar da yer alıb.

Prezident İlham Əliyev fevral ayında Xocalıya səfər

edib, Xocalı Soyqırımı Memorialının təməlini qoyub, rayon ictimaiyyətinin nümayəndələrilə görüşüb. Bütün bunlar haqqında informasiya və dövlətimizin başçısının Xocalı sakinləri qarşısındakı çıxışının mətni yeni kitabda daxil edilib.

Mart ayında isə ölkəmizin iqtisadi həyatında mühüm tədbir - Bakıda Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərat Şurası qərarlaşdırılaraq, habelə müxtəlif ölkələrin dövlət və hökumət başçılarına məktublarının mətnləri də verilib. "Azərbaycan" tərəfindən buraxılan 134-cü kitabın hazırlanmasında Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC) materiallarından istifadə olunub.

nə dərəcədə düzgün olduğunu sübut etdiyi bildirir.

Sitat: Məşvərat Şurasının ötən illərdəki toplantıları zamanı biz həmişə enerji təhlükəsizliyi məsələlərini müzakirə etmişik. Azərbaycanın burada mövqeyi hər zaman ardıcıl olub - biz bunu hər bir ölkənin milli təhlükəsizlik məsələsi hesab edirik. Biz şəxsləndirmə haqqında danışıqdan mövqeyimiz hər zaman dəyişməz olub və bu gün də belədir - şəxsləndirmə yalnız marşrutlara deyil, həm də mənbələrə şamil edilməlidir.

Bu gün Avrasiyadakı geosiyasi vəziyyət məhz bizim gördüyümüz işlərin nə dərəcədə düzgün olduğunu sübut edir. Azərbaycan gələcəkdə, "Cənub qaz dəhlizi" tamamilə yeni marşrutdur. Bu gün ona artıq bir çox marşrutlar - interkontorlar əlavə edilib. Azərbaycan qazi yeni mənbədir. Yeni biz burada, bu formada, təşəbbüskarı olduğumuz bu layihədə enerjinin şəxsləndirilməsi məsələlərinin tam şəkildə həyata edildiyini görürük.

Dövlətimizin başçısının nitqinin tam mətni ilə 134-cü kitabda tanış olmaq mümkündür.

Yeni nəşrdə Azərbaycan Prezidentinin XXVII Avrasiya İqtisadi Zirvə toplantısının iştirakçılarına, XII Azərbaycan-Rusiya Regionalarası Forumunun iştirakçılarına müraciət məktubları, habelə müxtəlif ölkələrin dövlət və hökumət başçılarına məktublarının mətnləri də verilib.

"Azərbaycan" tərəfindən buraxılan 134-cü kitabın hazırlanmasında Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC) materiallarından istifadə olunub.

Gürcüstanın Baş naziri zati-aliləri cənab İrakli Kobaxidzeyə

Hörmətli cənab Baş nazir.

Dost Gürcüstanın milli bayramı - Müstəqillik Günü münasibətilə Sizə və bütün xalqınıza şəxsən öz adından və Azərbaycan xalqı adından ən səmimi təbriklərimi çatdırıram.

Azərbaycan-Gürcüstan əlaqələri əsrlər boyu mehriban qonşuluq və qarşılıqlı anlaşma şəraitində yaşamış dost xalqlarımızın sarsılmaz iradəsindən və məramından qaynaqlanıb. Dövlətlərarası münasibətlərimizin bu gün yeni vəsət alması, qarşılıqlı inam və dəstəyə əsaslanan tərəfdaşlığımızın müvəffəqiyyətlə inkişaf etməsi və yeni məzmunla zənginləşməsi məmnunluq doğurur.

Strateji əhəmiyyət daşıyan və birgə həyata keçirdiyimiz nəqliyyat, enerji və digər infrastruktur layihələri xalqlarımızın mənafələrinə xidmət etməklə yanaşı, daha geniş regionda - Avrasiya məkanında önəmli amil rolunu oynayır və əvəzolunmaz imkanlar açır.

Əminəm ki, xalqlarımızın rifahı, bölgəmizin sabitliyi və təhlükəsizliyi naminə Azərbaycan-Gürcüstan əlaqələrinin bütün sahələrdə genişləndirilməsi, birgə təşəbbüslərimizin reallaşdırılması, qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığımızın və strateji tərəfdaşlığımızın daha da dərinləşdirilməsi istiqamətində birgə səylərimizi bundan sonra da uğurla davam etdirəcəyik.

Bu bayram günündə Sizə möhkəm cansağlığı, işlərinizdə uğurlar, dost Gürcüstan xalqına daim əmin-amanlıq və firavanlıq arzulayıram.

Hörmətlə,

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Baki şəhəri, 23 may 2024-cü il

"Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət Sirrinin Mühafizəsi üzrə İdarələrarası Komissiya haqqında Əsasnamənin təsdiq edilməsi və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət Sirrinin Mühafizəsi üzrə İdarələrarası Komissiyanın tərkibi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1999-cu il 9 dekabr tarixli 224 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 27 dekabr tarixli 2435 nömrəli Fərmanının icrası ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikası Prezidentinin bəzi fərmanlarında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət Sirrinin Mühafizəsi üzrə İdarələrarası Komissiya haqqında Əsasnamənin təsdiq edilməsi və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət Sirrinin Mühafizəsi üzrə İdarələrarası Komissiyasının tərkibi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1999-cu il 9 dekabr tarixli 224 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında qərar ahram:

1. "Dövlət sirri haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun təbiiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1997-ci il 17 yanvar tarixli 539 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1997, № 4, maddə 268 (Cild I) 1-ci hissəsinin üçüncü və dördüncü abzaslarından "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında" sözləri çıxarılaraq)

2. "Milli arxiv fondu haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun təbiiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1999-cu il 27 iyul tarixli 168 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1999, № 7, maddə 430 (Cild I) 2.4-cü bəndindən "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında" sözləri çıxarılaraq)

3. "Dövlət qulluğu haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun təbiiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2000-ci il 29 dekabr tarixli 435 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, № 1, maddə 28 (Cild I) 3.6.2-ci yarımbəndindən (ikinci halda) və 3.22-4-cü bəndindən (ikinci halda) "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında" sözləri çıxarılaraq)

4. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2003-cü il 4 avqust tarixli 911 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2003, № 8,

maddə 440 (Cild I) ilə təsdiq edilmiş "İnzibati və yardımçı vəzifələrin Təsnifat Toplusu"nun 2.3-1-ci bəndindən ikinci halda "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında" sözləri çıxarılaraq)

5. "Dövlət sirrini əks etdirən normativ hüquqi aktların yayılması və qüvvəyə minməsi qaydası haqqında Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2003-cü il 27 sentyabr tarixli 932 nömrəli Fərmanında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2003, № 9, maddə 483 (Cild I) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

5.1. 3-cü hissədən "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında" sözləri çıxarılaraq;

5.2. həmin Fərmanla təsdiq edilmiş "Dövlət sirri əks etdirən normativ hüquqi aktların yayılması və qüvvəyə minməsi qaydası haqqında Əsasnamə" üzrə:

5.2.1. 6-cı hissənin ikinci abzasından "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin yanında" sözləri çıxarılaraq;

5.2.2. 18-ci hissənin beşinci abzasından "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında" sözləri çıxarılaraq.

6. "Dövlət sirri haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun təbiiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2004-cü il 5 noyabr tarixli 139 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2004, № 11, maddə 903 (Cild I) 2.2-ci, 2.3-cü və 3.3-cü bəndlərindən "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında" sözləri çıxarılaraq)

7. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2005-ci il 3 iyun tarixli 249 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2005, № 6, maddə 486 (Cild I) ilə təsdiq edilmiş "Məlumatların dövlət sirrinə aid edilməsi Qaydaları"nın 4-cü hissəsinin birinci abzasının ikinci cümləsindən "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında" sözləri çıxarılaraq)

8. "Dövlət sirri haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun təbiiq ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının bəzi qanunvericilik aktlarına əlavələr və dəyişik-

liklər edilməsi və bəzi qanunvericilik aktlarının qüvvədən düşmüş hesab edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Qanununun təbiiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 13 fevral tarixli 370 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2006, № 2, maddə 87 (Cild I) 2-ci hissəsi ləğv edilmiş)

9. "Milli arxiv fondu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il 1 fevral tarixli 1480-VQD nömrəli Qanununun təbiiq haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 13 mart tarixli 589 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2019, № 3, maddə 429 (Cild I) 3-cü hissəsi ləğv edilmiş)

10. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 11 aprel tarixli 622 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2019, № 4, maddə 622 (Cild I); 2024, №3, maddə 262; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2024-cü il 30 aprel tarixli 50 nömrəli Fərmanı) ilə təsdiq edilmiş Əlavə 2 - "Xüsusi dövlət rəhbəri ilə təmin olunan vəzifəli şəxslərin siyahısı"nın 48-ci hissəsindən "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında" sözləri çıxarılaraq)

11. "Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il dövlət büdcəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 5 dekabr tarixli 1028-VIQ nömrəli Qanununun təbiiq ilə bağlı bir sıra məsələlər barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 26 dekabr tarixli 2424 nömrəli Fərmanının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2023, № 12 (I kitab), maddə 1685 (Cild I); Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2024-cü il 1 aprel tarixli 26 nömrəli Fərmanı) 1.3.2.11-ci yarımbəndindən "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında" sözləri çıxarılaraq)

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Baki şəhəri, 27 may 2024-cü il

2024-cü il üçün Azərbaycan Respublikasının texnika və mədəniyyət sahələrində Dövlət Mükafatlarının verilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikasının Elm, texnika, memarlıq, mədəniyyət və ədəbiyyat üzrə Dövlət Mükafatları Komissiyasının təklifinə əsasən qərar ahram: 2024-cü il üçün texnika və mədəniyyət sahələrində Azərbaycan Respublikasının Dövlət Mükafatları aşağıdakı şəxslərə verilsin:

Texnika sahəsi üzrə

Vaqif Məcid oğlu Fərzəliyev - "Xüsusi təyinatlı sürətli yağlarının yaradılması və istehsalının təşkili" kompleks elmi-texniki işinə görə

Mədəniyyət sahəsi üzrə

Mehriban Zaur qızı Ələkbərzadə - Teatr rejissorluğu sahəsində fəaliyyətinə görə.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Baki şəhəri, 27 may 2024-cü il

"Azərbaycan Respublikasının İnsan hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman) haqqında" Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 9 iyun tarixli 900-VIKQD nömrəli Konstitusiyaya Qanununun icrası ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının bəzi qanunlarında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 1-ci, 17-ci, 18-ci və 21-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, "Azərbaycan Respublikasının İnsan hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman) haqqında" Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 9 iyun tarixli 900-VIKQD nömrəli Konstitusiyaya Qanununun icrası ilə əlaqədar qərar ahrar:

Maddə 1. Azərbaycan Respublikası Cəzaların İcrası Məcəlləsinin (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 8 (III kitab), maddə 586 (Cild I); Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 5 mart tarixli 1108-VIQD nömrəli Qanunu) 22.1-1-ci maddəsində "onların həmin yerlərdə" sözləri "saxlanılan və ya övvəllər saxlanılmış şəxslərin həmin cəzaçəkmə müəssisələrində" sözləri ilə əvəz edilsin və həmin maddəyə "protokollaşdırmaq," sözlərindən sonra "texniki vasitələrdən istifadə etməklə foto, audio və video qeydiyyatını aparmaq," sözləri əlavə edilsin.

Maddə 2. Azərbaycan Respublikası Mıqrasiya Məcəlləsinin (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2013, № 7, maddə 797 (Cild I); 2024, № 1, maddə 7; Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 5 mart tarixli 1108-VIQD nömrəli Qanunu) 94.2-ci maddəsində "onların həmin yerlərdə" sözləri "saxlanılan və ya övvəllər saxlanılmış şəxslərin Mərkəzdə" sözləri ilə əvəz edilsin və həmin maddəyə "protokollaşdırmaq," sözlərindən sonra "texniki vasitələrdən istifadə etməklə foto, audio və video qeydiyyatını aparmaq," sözləri əlavə edilsin.

Maddə 3. Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətalər Məcəlləsinin (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016, № 2 (I kitab), maddə 202 (Cild I); 2024, № 1, maddə 18, № 2, maddə 135;

Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 23 fevral tarixli 1099-VIQD nömrəli və 19 aprel tarixli 1134-VIQD nömrəli qanunları) 554-cü maddəsinin adına və dispozisiyasına "ombudsmanın" sözlərindən sonra ", Milli preventiv qrupun və müstəqil monitorinq qruplarının" sözləri əlavə edilsin.

Maddə 4. Azərbaycan Respublikasının 1994-cü il 23 sentyabr tarixli 886 nömrəli Qanunu (Azərbaycan Respublikası Ali Səvətinin Məlumatu, 1995, № 22, maddə 347; Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu (Cild I) ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Qamizən və qarovul xidmətləri Nizamnaməsi"nin "Hauptvaxt haqqında" 4 sayılı əlavəsinin 5-1-ci maddəsində "onların həmin yerlərdə" sözləri "saxlanılan və ya övvəllər saxlanılmış şəxslərin həmin qamizən hauptvaxtlarında" sözləri ilə əvəz edilsin və həmin maddəyə "protokollaşdırmaq," sözlərindən sonra "texniki vasitələrdən istifadə etməklə foto, audio və video qeydiyyatını aparmaq," sözləri əlavə edilsin.

Maddə 5. "Uşaq hüquqları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1998, № 8, maddə 484 (Cild I) 4-cü maddəsinin ikinci hissəsinə aşağıdakı məzmununda üçüncü cümlə əlavə edilsin: "Azərbaycan Respublikasının İnsan hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman) həmçinin "Uşaq hüquqları haqqında" Konvensiyanın həyata keçirilməsini monitorinq və təşviqi üzrə müstəqil monitorinq mexanizminin funksiyalarını həyata keçirir."

Maddə 6. "Psixiatriya yardımı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, № 9, maddə 569 (Cild I) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin: 6.1. 23.1.3-cü maddəyə "(Ombudsman)," sözlərindən sonra "Milli preventiv qrup üzvləri," sözləri əlavə edilsin;

6.2. 42.1-ci maddədə "onların həmin yerlərdə" sözləri "saxlanılan və ya övvəllər saxlanılmış şəxslərin həmin psixiatriya müəssisələrində" sözləri ilə əvəz edilsin və həmin maddəyə "protokollaşdırmaq," sözlərindən sonra "texniki vasitələrdən istifadə etməklə foto, audio və video qeydiyyatını aparmaq," sözləri əlavə edilsin.

Maddə 7. "Həbs yerlərində saxlanılan şəxslərin hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2012, № 7, maddə 641 (Cild I); Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il 5 mart tarixli 1108-VIQD nömrəli Qanunu) 49.2-ci maddəsində "onların həmin yerlərdə" sözləri "saxlanılan və ya övvəllər saxlanılmış şəxslərin həmin həbs yerlərində" sözləri ilə əvəz edilsin və həmin maddəyə "protokollaşdırmaq," sözlərindən sonra "texniki vasitələrdən istifadə etməklə foto, audio və video qeydiyyatını aparmaq," sözləri əlavə edilsin.

Maddə 8. "Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018, № 7 (I kitab), maddə 1386 (Cild I) 38-ci maddəsində aşağıdakı dəyişikliklər edilsin: 8.1. adına "dövlət monitorinqi" sözləri "monitorinq" sözü ilə əvəz edilsin; 8.2. aşağıdakı məzmununda 38.4-cü maddə əlavə edilsin:

"38.4. Azərbaycan Respublikasının İnsan hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman) "Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında" Konvensiyanın həyata keçirilməsini monitorinq və təşviqi üzrə müstəqil monitorinq mexanizminin funksiyalarını həyata keçirir."

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Baki şəhəri, 7 may 2024-cü il

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 279

QƏRAR

Bakı şəhəri, 24 may 2024-cü il

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2000-ci il 27 yanvar tarixli 10 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Təhlükəli yüklərin avtomobil nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları"nda dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qərara alır:

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2000-ci il 27 yanvar tarixli 10 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 1, maddə 80 (Cild I) ilə təsdiq edilmiş "Təhlükəli yüklərin avtomobil nəqliyyatı ilə daşınması Qaydaları"nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 1.2-ci bəndin ikinci abzasının ikinci cümləsində "quru yollar" sözləri "avtomobil yolları" sözləri ilə, "(DOPOQ)" akronimi "(ADR) (bundan sonra - Avropa Sazişi)" sözləri ilə əvəz edilsin və həmin abzasın qeyd hissəsinin birinci cümləsindən "(DOPOQ) barədə" sözləri çıxarılsın.

2. 1.4-cü bəndin birinci abzasında "Təhlükəli yüklərin quru yollar ilə beynəlxalq daşınması haqqında" Avropa Sazişinin (DOPOQ) müddəaları, eləcə də "sözləri" Avropa Sazişinin müddəaları, eləcə də "sözləri" ilə əvəz edilsin.

3. Həmin Qaydalara 5 nömrəli əlavə - "Nəqliyyat vasitəsinin təhlükəli yüklərin daşınmasına buraxılması haqqında şəhadətnamə" aşağıdakı redaksiyada verilsin:

NƏQLİYYAT VASİTƏSİNİN TƏHLÜKƏLİ YÜKLƏRİN DAŞINMASINA BURAXILMASI HAQQINDA ŞƏHADƏTNAMƏ

CERTIFICATE OF APPROVAL FOR VEHICLES CARRYING CERTAIN DANGEROUS GOODS

Bu Şəhadətnamə təsdiq edir ki, aşağıda qeyd olunmuş nəqliyyat vasitəsi "Təhlükəli yüklərin avtomobil yolları ilə beynəlxalq daşınması haqqında" Avropa Sazişində (ADR) qeyd olunmuş şərtlərə cavab verir.

This certificate testifies that the vehicle specified below fulfils the conditions prescribed by the European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road (ADR).

1. Şəhadətnamənin №-si / Certificate No.: 2. Nəqliyyat vasitəsinin istehsalçısı / Vehicle manufacturer: 3. Nəqliyyat vasitəsinin şassi və ban №-si / Vehicle Identification No.: 4. Dövlət qeydiyyat nişanı (əgər varsa) / Registration number (if any):

5. Daşıyıcının, operatorun və ya mülkiyyətinin adı və onun ünvanı / Name and business address of carrier, operator or owner:

6. Nəqliyyat vasitəsinin təsviri / Description of vehicle:

7. ADR-in 9.1.1.2-ci yarımbəndinə əsasən nəqliyyat vasitəsinin təyinatı (təyinatları) / Vehicle designation(s) according to 9.1.1.2 of ADR:

8. Aşınmaya davamlı tormoz sistemi / Endurance braking system:

9. Quraşdırılmış sistemin (sistemlərin) /nəqliyyat vasitəsi-batareyanın (əgər varsa) təsviri / Description of the fixed tank(s)/battery-vehicle (if any):

10. Daşınmasına icazə verilən təhlükəli yüklər / Dangerous goods authorised for carriage:

Nəqliyyat vasitəsi 7-ci qrafada qeyd edilmiş təyinatına (təyinatlarına) aid edilmiş təhlükəli yüklərin daşınması üçün şərtlərə cavab verir / The vehicle fulfils the conditions required for the carriage of dangerous goods assigned to the vehicle designation(s) in No. 7.

10.1. Nəqliyyat vasitəsi EX/II və ya EX/III təyinatı olduqda³ / In the case of an EX/II or EX/III vehicle:

10.2. Avtosistemlər/nəqliyyat vasitəsi-batareyalar olduqda³ / In the case of a tank-vehicle/battery-vehicle:

Yalnız 9-cu qrafada qeyd edilən istənilən xüsusi müddəalara və sistemin koduna uyğun olaraq icazə verilmiş maddələr daşına bilər və ya / only the substances permitted under the tank code and any special provisions specified in No.9 may be carried³ or

Yalnız aşağıdakı maddələr (yükün sinfi, BMT nömrəsi, zərurət olduqda qablaşdırmanın qrupu və yükəndərmə üzrə adlar qeyd olunmaqla) daşına bilər / only the following substances (Class, UN number, and if necessary packing group and proper shipping name) may be carried

Gövdənin, altlığın, avadanlığın materialları ilə və daxili qoruyucu üzlüklə (təbii olursa) təhlükəli reaksiyaya girməyən maddələr / Only substances which are not liable to react dangerously with the materials of the shell, gaskets, equipment and protective linings (if applicable) may be carried

11. Qeydlər / Remarks:

12. Etibarlıdır / Valid until: Şəhadətnaməni verən təşkilatın möhürü / Stamp of issuing service

Yer, tarix, imza / Place, Date, Signature

1. Nəqliyyat vasitələrinin konstruksiyaları haqqında Birgə Qətnamə (R.E.3) və ya Avropa Şurasının 2007/46/EC Direktivi ilə müəyyən edilmiş mexaniki nəqliyyat vasitələrinin və qoşqularının N və O kateqoriyalılarına əsasən.

According to the definitions for power-driven vehicles and for trailers of categories N and O as defined in the Consolidated Resolution on the Construction of Vehicles (R.E.3) or in Directive 2007/46/EC.

2. Lazım olmayan üstündən xətt çəkməli. Strike out what is not appropriate.

3. Lazım olanı işarələməli. Mark the appropriate.

4. Müvafiq kəmiyyəti göstərməli. 44 t-na bərabər kəmiyyət qeydiyyata alındıqda göstərilən "qeydiyyat / istismar üçün icazə verilən maksimum kütləni" məhdudlaşdırır.

Enter appropriate value. A value of 44 t will not limit the "registration / in-service maximum permissible mass" indicated in the registration document(s).

5. Xüsusi müddəalar (əgər nəzərdə tutulmuşdursa) daxil olmaqla 4.3.3.1.2-ci və ya 4.3.4.1.2-ci yarımbəndlərində nəzərə alınmış ardıcılığa uyğun olaraq 9-cu qrafada qeyd olunmuş sistem koduna və ya sistemlərin digər kodlarına aid edilən maddələr.

Substances assigned to the tank code specified in No.9 or to another tank code permitted under the hierarchy in 4.3.3.1.2 or 4.3.4.1.2, taking account of the special provision(s), if any.

6. Daşınmasına icazə verilən maddələr 10.2-ci qrafada qeyd edildikdə tələb olunmur.

Not required when the authorized substances are listed in No. 10.2.

13. Qüvvədəolma müddətinin uzadılması / Extensions of validity

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Qüvvədəolma müddəti qeyd uzadılmışdır / Validity extended until

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 280

QƏRAR

Bakı şəhəri, 24 may 2024-cü il

"Əlilliyi olan şəxslərin dərman preparatları, tibbi xidmət və ölkə hüduqları daxilində sanatoriya-kurort müalicəsi ilə təmin olunması Qaydası"nın təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2021-ci il 23 dekabr tarixli 406 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qərara alır:

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2021-ci il 23 dekabr tarixli 406 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2021, № 12, maddə 1530 (Cild I); Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2024-cü il 12 mart tarixli 137 nömrəli Qərarı) ilə təsdiq edilmiş "Əlilliyi olan şəxslərin dərman preparatları, tibbi xidmət və ölkə hüduqları daxilində sanatoriya-kurort müalicəsi ilə təmin olunması Qaydası"na 2 nömrəli əlavə - "Əlilliyi olan şəxslər üçün ambulator şəraitdə istifadə olunan ən vacib dərman preparatlarının siyahısı"nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. "Allergiya öleyhinə dərman vasitələri" hissəsinə aşağıdakı məzmununda 8-1-ci abzas əlavə edilsin:

8-1. Loratadin tablet

2. "Ürək damar sistemi üçün dərman vasitələri" hissəsinə aşağıdakı məzmununda 24-1-ci və 24-2-ci abzaslar əlavə edilsin:

24-1. Amlodipin+İndapamid+Perindopril tablet

24-2. Ramipril tablet

3. "Beyin və periferik qan dövranını yaxşılaşdıran dərman vasitələri" hissəsinə aşağıdakı məzmununda 32-1-ci və 32-2-ci abzaslar əlavə edilsin:

32-1. Betahistin dihidrokslorid tablet

32-2. Neostiqmin metilsulfat inyeksiya üçün məhlul

4. "Həzm sistemində təsir edən dərman vasitələri" hissəsinə aşağıdakı məzmununda 44-1-ci abzas əlavə edilsin:

44-1. Bisakodil tablet

5. "Tənəffüs sisteminə təsir edən dərman vasitələri" hissəsinə aşağıdakı məzmununda 48-1-48-3-cü abzaslar əlavə edilsin:

48-1. Montelukast tablet

48-2. Dornase alfa inhalyasiya üçün məhlul

48-3. Hipertonik natrium xlorid məhlulu+natrium hialuronat inhalyasiya üçün məhlul

6. "Vitamin və minerallar" hissəsinə aşağıdakı məzmununda 57-1-ci abzas əlavə edilsin:

57-1. Maqnezium + Piridoksin HCl tablet

7. "Antimikrob dərman vasitələri" hissəsinə aşağıdakı məz-munda 60-1-60-5-ci abzaslar əlavə edilsin:

60-1. Metronidazol tablet

60-2. Ofloksasin tablet

60-3. Ko-trimoksazol tablet

60-4. Tobramicin inhalyasiya üçün məhlul

60-5. Siprofloksasin tablet

8. "Epilepsiya öleyhinə dərman vasitələri" hissəsinə aşağıdakı məzmununda 78-1-ci abzas əlavə edilsin:

78-1. Preqabalin kapsul

9. "Bazis iltihab öleyhinə (immunosuppressiv) dərman vasitələri" hissəsinə aşağıdakı məzmununda 85-1-ci abzas əlavə edilsin:

85-1. Mikofenolat turşusu tablet

10. "Antipsixotik dərman vasitələri" hissəsinə aşağıdakı məzmununda 107-1-ci abzas əlavə edilsin:

107-1. Olanzapin tablet

11. "Trankvilizəedici dərman vasitələri" hissəsinə aşağıdakı məzmununda 113-1-ci abzas əlavə edilsin:

113-1. Tetrametiltraazabisiklooktandion tablet

12. Aşağıdakı məzmununda yeni hissə əlavə edilsin:

Metabolik proseslərə təsir edən dərman vasitələri

119. L-kamitin (levokamitin) məhlul

Əli ƏSƏDOV,

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 283

QƏRAR

Bakı şəhəri, 24 may 2024-cü il

"Standartlaşdırma sahəsində normativ sənədlərin yoxlanılması Qaydası"nın təsdiq edilməsi haqqında

"Standartlaşdırma haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il 17 may tarixli 1587-VQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 12 iyul tarixli 780 nömrəli Fərmanının 1.1.5-ci yarımbəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qərara alır:

"Standartlaşdırma sahəsində normativ sənədlərin yoxlanılması Qaydası" təsdiq edilsin (əlavə olunur).

Əli ƏSƏDOV,

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Azərbaycanın ən iri yükçötürmə gəmisi istismara verilib

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC-nin (ASCO) donanmasına "Handysize" ölçü tipli ilk gəmi qəbul edilib.

ASCO-dan AZƏRTAC-a bildirilib ki, bununla da QSC quru yüklərin daşınmasında yeni səpməntə daxil olub. Prezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, gəmiyə tarixi torpağımız Xocalının adı verilib.

Çində Dövlət himnimizin sədalari altında gəmidə Azərbaycanın uğurlu dövlət bayrağı qaldırılıb və "Xocalı" istismara qəbul olunub.

"Xocalı" gəmisi Prezident İlham Əliyevin tapşırığı və tövsiyələri rəhbər tutularaq hazırlanan və ASCO-nun Müşahidə

Şurasının qəbul etdiyi gəmiçiliyin strateji inkişaf proqramı çərçivəsində alınıb. Sözügedən proqramda milli gəmiçiliyin Xəzərdənkonar fəaliyyət coğrafiyasının genişləndirilməsi, beynəlxalq hövzələrdə yükdaşıma potensialının daha da artırılması, eləcə də xarici sularla yükdaşımalar üçün yeni tipli daha böyük gəmilərin alınması ilə bağlı investisiya fəaliyyətinin maliyyələşdirilməsi məsələləri xüsusi yer tutur.

Bu istiqamətdə icra olunan işlərin davamı kimi, ASCO "Handysize" ölçü tipli quru yük gəmisinin alınması layihəsinin maliyyələşdirilməsi məqsədilə Avropa Yenidönqurma və İnkişaf Bankı ilə

əməkdaşlıq edib. Bank, ASCO-da beynəlxalq prinsiplərə uyğun qurulmuş korporativ idarəetmə və hesabatlılıq sistemlərinin mövcudluğunu, əməliyyatlarda şəffaflığı və sağlam maliyyə vəziyyətinin təmin edilməsini nəzərə alaraq, dövlət zəmanəti olmadan sözügedən layihənin maliyyələşməsi barədə qərar verib. Bununla da, gəminin alınması üzrə maliyyələşmənin 70 faizi Avropa Yenidönqurma və İnkişaf Bankının ayırdığı kredit vəsaiti, 30 faizi isə ASCO-nun daxili imkanları hesabına həyata keçirilib.

"Xocalı" gəmisi 38 min 593 ton yükçötürmə imkanına malikdir. Bu da ASCO-nun

mövcud quru yük gəmilərinin yükçötürmə qabiliyyətindən təxminən 8 dəfə çoxdur. Gəminin uzunluğu 180 metr, eni 30 metr, bortunun hündürlüyü 15 metr, suya oturma 10,47 metr, maksimum sürəti 15,7 uzeldir. Suya oturma maksimum yük çötürməklə, onun bir çox dayaz limanlara belə rahatlıqla daxil olmasına şərait yaradır.

Qeyd edək ki, "Xocalı" gəminin yükləndikdən sonra ilk səfəri Cənubi Koreyanın "Bukpyung" limanından ABŞ-nin "Portland" limanıdır. Bununla da, "Xocalı" müstəqil Azərbaycan bayrağı altında Amerika sularında üzəcək ilk gəmi olacaq.

MƏRKƏZİ SEÇKİ KOMİSSİYASINDA

Cari ilin daimi seçicilər siyahısının tərtib edilməsi və dəqiqləşdirilməsi başa çatıb

Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin tələblərinə əsasən hər il yanvar ayının əvvəllərindən etibarən ölkə üzrə vahid seçicilər siyahısının tərtib edilərək dəqiqləşdirilməsinə başlanılır.

Seçici siyahıları qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada, ilk növbədə, müvafiq icra hakimiyyəti orqanları və bələdiyyə qurumu başçılarının, hərbi hissə komandirlərinin aktiv seçki hüququna malik seçicilər barədə təqdim etdikləri məlumatlar əsasında məntəqə və dairə seçki komissiyaları tərəfindən tərtib olunur və Mərkəzi Seçki Komissiyasına (MSK) təqdim edilir. Bu istiqamətdə lazımi addımlar atıldıqdan və zəruri işlər görüldükdən sonra seçici siyahıları aidiyyəti üzrə aşağı seçki komissiyaları tərəfindən təsdiqlənir və dövlət avtomatlaşdırılmış informasiya sistemindən də istifadə olunmaqla ictimailəşdirilir. Sözügedən prosesə bütövlükdə may ayının 30-dək yekun vurulur.

AZƏRTAC xəbər verir ki, cari il seçicilər siyahısının dəqiqləşdirilməsinə başlanılması 2024-cü il fevralın 7-də keçirilən növbədənkonar Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkiləri ərəfəsinə təsadüf etdiyindən, MSK vətəndaşların seçki hüquqlarının daha səmərəli təmin olunmasında mühüm əhəmiyyət daşıyan seçici siyahılarının dəqiqləşdirilməsinə əsas prioritetlərdən biri kimi diqqətdə saxlayaraq prosesləri daha da intensivləşdirdi və qanunvericiliyin tələblərinə uyğun qaydada ardıcıl, sistemli tədbirlər həyata keçirdi. Belə ki seçici siyahılarının dəqiqləşdirilməsi müddətində fərqli üsullarla silsilə təşviqat kampaniyası gerçəkləşdirildi, MSK-nın hazırladığı video və audio çarxlar televiziya və radio yayımçıları, komissiyanın rəsmi internet sahifəsi, onlayn media portalı və sosial media platformaları vasitəsilə müntəzəm nümayiş etdirilərək geniş miqyasda ictimailəşdirildi. O cümlədən birgə layihə çərçivəsində ilk dəfə "ASAN xidmət" mərkəzlərində yerləşən smart

monitorlara seçici siyahılarına dair xidmət əlavə olundu ki, bu effektiv vasitə seçicilərə öz məlumatlarını yoxlamaq, düzəlişlərə ehtiyac yaranıqda yerində sadə üsulla operativ şəkildə MSK-ya müraciət ünvanlamaq, habelə səs verəcəkləri məntəqəyə dair informasiya əldə etməyə imkan yaradı. Sadalanan məqsədyönlü layihələrlə yanaşı, dəqiqləşdirmə prosesində seçicilərin fəallığı, informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının və media qurumlarının imkanlarından geniş istifadə olunması da görülən iş-

lərin səmərəliliyinin yüksəldilməsində və siyahıların daha təkmil hazırlanmasında əhəmiyyətli rol oynadı. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, aşağı seçki komissiyalarının otuz səkkiz mindən artıq üzvünün cəlb olunduğu dəqiqləşdirmə prosesi Daxili İşlər Nazirliyi və Ədliyyə Nazirliyinin müvafiq orqanları, yerli icra strukturları və bələdiyyə qurumları ilə sıx əməkdaşlıq şəraitində reallaşdırıldı.

2024-cü il üzrə daimi seçicilər siyahısının tərtib edilməsi və dəqiqləşdirilməsinin başa çatması

ilə əlaqədar MSK üzvləri media mənsublarının da iştirakı ilə mayın 27-də komissiyanın inzibati binasında vahid seçicilər siyahısının cari il üzrə yenidən tərtib edilməsi variantı və saxlanma şəraiti ilə yaxından tanış olublar. MSK-nın İnformasiya mərkəzinin zalında öyanı şəkildə keçirilən təqdimat mərasimində komissiya üzvləri və media təmsilçiləri seçici siyahılarının tərtib edilərək dəqiqləşdirilməsində dövlət avtomatlaşdırılmış informasiya sisteminin yaratdığı imkanlar, daha da

təkmilləşdirilən proqram təminatları barədə ətraflı məlumatlandırılıblar.

Təqdimat mərasimindən sonra Məzahir Pənahovun sədrliyi ilə MSK-nın iclası keçirilib və 2024-cü ilin daimi seçici siyahılarının yenidən tərtib edilməsi, təsdiq olunması və ictimailəşdirilməsi məsələsinə baxılıb. Komissiya sədri seçici siyahılarının dəqiqləşdirməsi istiqamətində reallaşdırılan məqsədyönlü fəaliyyətlə bağlı əsas məqamları iclas iştirakçılarına diqqətinə çatdırıb, eyni zamanda prosesə yaxından köməklik göstərən Daxili İşlər Nazirliyi, Ədliyyə Nazirliyi, yerli icra hakimiyyəti orqanları və digər aidiyyəti qurumlara təşəkkürünü bildirib.

İclasda 2024-cü ilin daimi seçici siyahılarının tərtib edilməsi və dəqiqləşdirilməsi işi başa çatmış hesab edilərək, siyahıların məntəqə və dairə seçki komissiyaları tərəfindən təsdiq olunması üçün müvafiq dairə seçki komissiyalarına göndərilməsi, Azərbaycan Respublikası üzrə seçicilərin daimi siyahısının dövlət avtomatlaşdırılmış informasiya sistemi vasitəsilə tərtib edilərək, Seçki Məcəlləsinin tələbləri nəzərə alınmaqla təsdiq olunduqdan sonra komissiyanın internet saytında yerləşdirilməklə ictimailəşdirilməsi qərara alınıb. Hazırda ölkə üzrə vahid seçicilər siyahısına 6 milyon 326 min 764 seçici daxil edilib ki, onların da 47,55 faizi kişi, 52,45 faizi isə qadınlardır.

MSK-nın iclasında digər məsələlərə də baxılıb və müvafiq qərarlar qəbul olunub. Belə ki komissiyanın 2024-cü il 2 may tarixli iclas protokolu təsdiq edilib, bir sıra yeni normativ-hüquqi aktların qəbul olunması və qanunvericilikdə edilən son dəyişikliklərlə əlaqədar olaraq "Siyasi partiyalar tərəfindən təqdim edilmiş illik maliyyə hesabatlarının qəbul olunması və nəzərdən keçirilərək ictimailəşdirilməsi qaydalarına dair Təlimat"ın təsdiq edilməsi barədə qərar ləğv olunub, həmçinin bəzi seçki dairələri dairə seçki komissiyalarının tərkibində dəyişikliklər edilib.

Mərkəzi Seçki Komissiyasında

QƏRAR № 13/43

Mərkəzi Seçki Komissiyasının 2024-cü il 2 may tarixli iclas protokolunun təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının qərarı

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin 19.4-cü, 19.14-cü, 28.2-ci və 28.4-cü maddələrinə uyğun olaraq **qərara alır**: Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının 2024-cü il 2 may tarixli iclasının protokolu təsdiq edilsin.

Sədr *Məzahir Pənahov*
Katib *Arifə Muxtarova*
Katib *Mikayıl Rəhimov*
27.05.2024

Mərkəzi Seçki Komissiyasında

QƏRAR № 13/46

Mərkəzi Seçki Komissiyasının 2022-ci il 16 avqust tarixli 5/19 sayılı Qərarında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının qərarı

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının (bundan sonra - Mərkəzi Seçki Komissiyası) 2024-cü il 2 may tarixli 12/41 sayılı Qərarı ilə "Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının Katibliyi haqqında Əsasnamə"də edilmiş dəyişikliklə əlaqədar Mərkəzi Seçki Komissiyası Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin 19.4-cü, 19.14-cü, 28.2-ci, 28.4-cü və 28.5-ci maddələrinə uyğun olaraq **qərara alır**: 1. Mərkəzi Seçki Komissiyasının 2022-ci il 16 avqust tarixli 5/19 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş əlavədə "Ştat cədvəlindəki

ştat vahidlərinin sayı" adlı hissəyə "nəzarətçi - 2, təsərrüfat işçisi - 1" sözləri əlavə edilsin. 2. Bu Qərar dərəcə edildiyi gündən qüvvəyə minir.

Sədr *Məzahir Pənahov*
Katib *Arifə Muxtarova*
Katib *Mikayıl Rəhimov*
27.05.2024

Mərkəzi Seçki Komissiyasında

QƏRAR № 13/47

Bəzi dairə seçki komissiyalarının tərkibində dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının qərarı

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin 19.4-cü, 19.14-cü, 22.3.1-ci, 28.2-ci, 28.4-cü və 30-cu maddələrinə uyğun olaraq **qərara alır**:

1. Hicran Vaqif oğlu İbrahimov 80 sayılı Lerik - Astara, Elmir Məhərrəm oğlu Həmidov 117 sayılı Oğuz - Qəbələ - Şəki, Mədinə Fəxrəddin qızı Abbasova 122 sayılı Xankəndi seçki dairəsi dairə seçki komissiyasının həlledici səs hüquqlu üzvü vəzifəsindən vaxtından əvvəl azad edilsinlər.

2. Aqşin Mirbala oğlu Salamov 117 sayılı Oğuz - Qəbələ - Şəki, Ağalar Xasay oğlu Əliyev 122 sayılı Xankəndi, Mədinə Fəxrəddin qızı Abbasova 124 sayılı Şuşa - Ağdam - Xocalı - Xocavənd seçki dairəsi dairə seçki komissiyasının həlledici səs hüquqlu üzvü təyin edilsinlər.

Sədr *Məzahir Pənahov*
Katib *Arifə Muxtarova*
Katib *Mikayıl Rəhimov*
27.05.2024

Mərkəzi Seçki Komissiyasında

QƏRAR № 13/44

Azərbaycan Respublikasında 2024-cü ilin daimi seçici siyahılarının yenidən tərtib edilməsi, təsdiq olunması və ictimailəşdirilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının qərarı

Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin (bundan sonra - Seçki Məcəlləsi) 46-cı maddəsinin tələblərinə əsasən hər ilin əvvəlindən başlayaraq daimi seçici siyahıları müvafiq icra hakimiyyəti orqanları və bələdiyyə qurumu başçılarının, hərbi hissə komandirlərinin aktiv seçki hüququna malik olan seçicilər haqqında təqdim etdikləri məlumatlar əsasında məntəqə və dairə seçki komissiyaları tərəfindən tərtib edildikdən sonra Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyasına (bundan sonra - Mərkəzi Seçki Komissiyası) təqdim edilməli, bununla əlaqədar müvafiq iş aparıldıqdan sonra həmin siyahılar may ayının 30-dək müvafiq məntəqə və dairə seçki komissiyaları tərəfindən təsdiq olunmalı və dövlət avtomatlaşdırılmış informasiya sistemi vasitəsilə tərtib edilərək ictimailəşdirilməlidir.

Cari ilin seçici siyahılarının tərtib edilməsi işi Seçki Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş qaydada aparılaraq yekunlaşdırılmış, onların aşağı seçki komissiyaları tərəfindən təsdiq olunması və dövlət avtomatlaşdırılmış informasiya sistemi vasitəsilə tərtib edilməklə ictimailəşdirilməsi mərhələsi başlanmışdır.

Mərkəzi Seçki Komissiyası yuxarıda qeyd edilənləri əsas götürərək Seçki Məcəlləsinin 19.4-cü, 19.14-cü, 28.2-ci, 28.4-cü, 46.1-ci və 46.12-ci maddələrinə uyğun olaraq **qərara alır**:

1. Azərbaycan Respublikasında 2024-cü ilin daimi seçici siyahılarının tərtib edilməsi və dəqiqləşdirilməsi işi başa çatmış hesab edilərək siyahılar məntəqə və dairə seçki komissiyaları tərəfindən təsdiq edilməsi üçün müvafiq dairə seçki komissiyalarına göndərilsin.

2. Tərtib edilmiş seçici siyahılarının qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada və müddətdə təsdiq edilməsi işinin təşkili müvafiq dairə seçki komissiyalarına həvalə edilsin.

3. Azərbaycan Respublikası üzrə seçicilərin daimi siyahısı dövlət avtomatlaşdırılmış informasiya sistemi vasitəsilə tərtib edilərək Seçki Məcəlləsinin tələbləri nəzərə alınmaqla təsdiq edildikdən sonra Mərkəzi Seçki Komissiyasının internet saytında yerləşdirilməklə ictimailəşdirilsin.

4. Qərarın icrasını Mərkəzi Seçki Komissiyasının Katibliyinə və dairə seçki komissiyalarına həvalə edilsin.

5. Bu Qərar dərəcə edildiyi gündən qüvvəyə minir.

Sədr *Məzahir Pənahov*
Katib *Arifə Muxtarova*
Katib *Mikayıl Rəhimov*

27.05.2024

Mərkəzi Seçki Komissiyasında

QƏRAR № 13/45

"Siyasi partiyalar tərəfindən təqdim edilmiş illik maliyyə hesabatlarının qəbul olunması və nəzərdən keçirilərək ictimailəşdirilməsi qaydalarına dair Təlimat"ın təsdiq edilməsi barədə Mərkəzi Seçki Komissiyasının 2015-ci il 15 may tarixli 9/79 sayılı Qərarının ləğv edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının qərarı

"Siyasi partiyalar haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 16 dekabr tarixli 693-VIQ nömrəli Qanununun tətbiqi və "Siyasi partiyalar haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2012-ci il 20 aprel tarixli 346-IVQD nömrəli Qanununun tətbiqi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 8 may tarixli 625 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 11 yanvar tarixli 1960 nömrəli Fərmanının 2.2.1-ci və 2.2.2-ci bəndlərini rəhbər tutaraq Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyası (bundan sonra - Mərkəzi Seçki Komissiyası) "Normativ hüquqi aktlar haqqında" Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası Qanununun 76.1-ci və Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin 19.4-cü, 19.14-cü, 28.2-ci və 28.4-cü maddələrinə uyğun olaraq **qərara alır**:

1. "Siyasi partiyalar tərəfindən təqdim edilmiş illik maliyyə hesabatlarının qəbul olunması və nəzərdən keçirilərək ictimai-

ləşdirilməsi qaydalarına dair Təlimat"ın təsdiq edilməsi barədə Mərkəzi Seçki Komissiyasının 2015-ci il 15 may tarixli 9/79 sayılı Qərarı ("Siyasi partiyalar tərəfindən təqdim edilmiş illik maliyyə hesabatlarının qəbul olunması və nəzərdən keçirilərək ictimailəşdirilməsi qaydalarına dair Təlimat"a dəyişiklik edilməsi barədə Mərkəzi Seçki Komissiyasının 2016-cı il 13 may tarixli 5/18 sayılı Qərarı) ləğv edilsin.

2. Mərkəzi Seçki Komissiyası öz səlahiyyətləri daxilində bu Qərarın rəsmi dərəcə edilməsi və qüvvəyə minməsi ilə bağlı qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş tədbirlərin görülməsini təmin etsin.

Sədr *Məzahir Pənahov*
Katib *Arifə Muxtarova*
Katib *Mikayıl Rəhimov*

27.05.2024

Biz bütün dini məbədləri, o cümlədən məscidləri Allahın evi sayırıq!
Allahın özünün yaşamadığı, amma hər gün min dəfələrlə çağırıldığı, dua edildiyi, kömək istənilməsi ev!

Məscidlər həmişə təmiz saxlanılıb, güləb qoxuyub, insanlar ora paklamb gedib, kobud danışığa, mübahisəyə və münaqişəyə yol verməyib, insanlar sülhə, mehribanlıq səsənib.

Allahın evinin sahibi xatirina...

Evlər kimi məscidlər də müxtəlif olur - böyük, kiçik, qoşa minarəli, dörd minarəli...

Amma həcmindən asılı olmayaraq hamısında bir özəmət, qeyri-ədilik duyulur.

Səbəbini aydınlaşdırmaqda çətinlik çəkirəm...

Bəlkə arxitekturasından, içərisinin quruluşundan, bəlkə də müqəddəsliyindən, hələ vəqif olmadığımız sirlərin dərkənilməzliyindən irəli gəlir.

Nə sirdir insanı Allah evində dəyişən, daha mehriban, səbri, dözümlü və ürəyiyuşaq edən?

Hər halda Allah evinə girəndə təkcə davranış və rəftarımızda yox, düşüncəmizdə bir dəyişiklik baş verir, özümüzi yığışdırır və cəmləyirik, danışığımızı fəkir verir.

Mənim üçün ən böyük məscid Ağdam məscidi olub!

Bəlkə onadək başqa məscid görmədiyimə görə belə idi...

Hətta onunla ilk tanışlıqda minarələrinə, daxildən tavanına baxanda hündürüyündən ehtiyatlandırdım, özümü həmin yüksəklikdən aşağı baxan vəziyyətdə təsəvvür edərdim...

Məscidin akustikası isə möcüzə idi. Mikrofonuz, səsgücləndiricisiz minbədə deyilənləri ən uzaq küncdə oturanlar belə eşidə bilərdilər.

Ağdam məscidi şəhərin mərkəzində yerləşirdi.

Böyük həyət vardı. Sovet dövründə demir çağlarla əhatəyə almışdılar, sonradan həmin hasar söküldü. Qarşısından qoşa, ikitərəfli mərkəzi yu keçirdi. Yolun o üzündə "Lenin bağı" yerləşirdi. Məscidin həyatında əsasən tut ağacları, "Lenin bağı"nda isə meyvəsiz çoxlu ağacları vardı. Sıx kölgəliyi olardı. Məhərrəmlik, xüsusən Aşura günlərində Ağdamın kəndlərindən, hətta ətraf rayonlardan o qədər insan gəlirdi ki, növbə məscidin içərisində, hətta həyətində böyük sıxlıq yaranar, necə deyirlər, iynə atsan yere düşməzdi.

Onda "Lenin bağı" da adamlar dolaşır, burada dayanırlar içəri girmək üçün həyətə seyrəklik yaranmasını gözləyirdilər.

Məhərrəmlik başlayanda rayon partiya və komso-mol komitələrinin də işi çətinləşirdi. İnsanların məscidə gətməsinin qarşısını almaq üçün xüsusi tədbirlər keçirilirdi, maneələr yaradılırdı.

Amma faydası olmazdı.

Çünki hamı ürəyində Allaha inanar, belə tapşırıqları cəzəndə icra edərdi. Sov. İKP üzvlərinə qarşı işə başlamaz mövqə vardı! Hətta məscidə gətməyə görə onları partiyadan xaric edə bilərdilər.

Bəli, Sov.İKP zahirən Allaha inanmayanların, ateistlərin partiyası idi.

Məscidə ilk yaxın tanışlığım 4-5 yaşında olmuşdu. Ağdam məscidi köhnə məhəllədən bir kilometr, təzə köçürülmüş binadan isə təqribən 4-5 yüz metr məsafədə idi. Böyüm nonom namazqılın idi. İmkan tapan kimi məscidə gedərdim. Məscid həm də insanların görüşməsi, dərsləşməsi, ünsiyyət qurması yeri sayılırdı.

Burada qocaların və qarıların öz dostları, rəfiqələri vardı. Onlar bir yerə toplaşar, daim məscidin bolli yerlərində birində oturdular. Hal-əhval tutar, dərsləşər, indiki terminlə desək, "informasiya mübadiləsi" aparardılar.

Birgə namaz qılınması (o vaxt "cümə namazı" termini işlədilməzdi), axundan moizəsinin dinlənilməsi xüsusi, mənim üçün isə sirlə ayin idi.

"Qasım otağı" adlanan qara örtüklü bir yer də vardı. Üstünə şəkillər qoyulmuşdu, adi vaxtlarda oraya nəzər də qoyulardı. Məscidin içərisinə başdan-başa xalça döşənirdi. "Qasım otağı", məscidin daxili özəməti mənə sıxardı. Elə sanardım ki, içəri möləklərlə doludur və hamımıza göz qoyurlar.

50-60-cı illərdə Ağdam məscidinin axundı Mirheydər ağa idi. Nurlu siması, qeyri-adi səsi vardı (Qızı Məleykə müəllimə dördüncü sinifdə mənə dərs dedi). O, minbədə danışanda hamı diqqətlə qulaq kəsirdi, kimsə cıncırmı belə, çəkməzdi. Moizəsini həmişə ağlaya-ağlaya başa vurardı. Məsciddəkilər də ona qoşulub sidiq-ürəkdən ağlayardılar. Söhbəti dərindən başa düşməsə də, nənəmə qoşularaq mən də ağlayardım. Bəzən elə kövrəldirdim ki, sonra mənə çətinliklə kiridirdilər.

Ürəyim sıxılırdı. Evə qayıdan kimi anama xəbər verirdim. Anam nənəmə mənə məscidə aparmadı qadağan eləmişdi. Amma başqa və məktəb olmayanda nənəmin başqa qarəsi qalmırdı. Mənə bərk-bərk tapşırırdı ki, anana demə. Söz verirdim. Amma hülqumsuz uşağın verdiyi söz necə olar?

Beşinci, altıncı sinifdə oxuyanda özümüzi böyük sayardıq. Marağa və həvəyə görə bir-birimizə qoşularaq xalvətə məscidə gedərdik. Bir sinifdə oxuduğumuz qızlar bizi məsciddə görəndə xəbərlilik etməzdilər. Etsəydilər, özlərinin də məscidə gətdiklərini etiraf etmiş olardılar.

Məscidə həvəsimizi artıran bir amil də orada nəzir kimi paylanan şərbət idi. O vaxtlar mağazalarda konfet, peçenye çətin tapılırdı. Şirin nə isə yemək isə uşaqların ən çox arzulanı idi. Çaydan şərbətlə doldurur, əllərində balaca demir parç məscidə gəzər, qarşılına çıxana təklif edərdilər. Şərbətə ədviyyat da qatıldığından dadından doymaq olmazdı. Hamı bir parçadan içərdi. Nənəmlə gedəndə şərbət içmək üçün özümüzlə ayrıca stəkan da aparardıq.

28 may yeni Ağdamın təməlinin qoyulduğu gündür

Allahın evi - Ağdam məscidi

Onu quranlar və dağıdanlar

Ağdam məscidinə yazılan Quran ayələri:
"Həqiqətən, Biz sizə açıq-aşkar bir zəfər verdik".
("Fəth" surəsi, ayə 1)
"Rəbbinə and olsun ki, Biz onların hamısını sorğu-suala çəkəcəyik - etdikləri əməllər barəsində".
("Hicr" surəsi, ayələr 92-93)

Məhərrəmlik, Aşura günləri Ağdam məscidi, sözün həqiqi mənasında, şəhərin mərkəzinə çevrildi. Adam, məşin əlindən tərpanmək olmazdı. Dəstə bağlayıb "şaxsey-vaxsey" deyən, mərsiyə, növhə oxuyan, zəncir vuranlar... Kəsoşi, ayn ələmlər. Əvvəlcə gedib böyüklərin dəstəsinə qoşular, sına vurardıq. Basabas düşsəndə ayaq altı qalmayacaq deyərək konara çəkilməli olardıq.

Sonralar sözləri özərlədiyimizdən özümüz ayrıca dəstə bağlamağa başladılar. Dəstəbaşı ucadan haray çəkər, biz də xorla onun səsinə səs verərdik. Haraydan yuxarı soyunaraq əvvəlcə tək əllə, sonra qoşa əllə sinəmizə vurardıq. Çalşırıq bərk vurardıq ki, sinəmiz möhkəm qızarsın. Belə hesab edirdik ki, nə qədər bərk sına vursaq və sinəmiz nə qədər çox qızarsa, o qədər də savabı çox olacaqdır.

Sözlər dialoqsayağı belə deyilirdi:

– Həsən vay!

– Hüseyn vay!

– Öldü Əli Əkbəri!

– Sındı belim, ya Hüseyn!

– Oxladılar Əsgəri!

– Sındı belim, ya Hüseyn!

– Ağamın atı gəldi!

– Qanlı xalası gəldi!

– Necə qan ağlamasın daş bu gün,

– Kəsilib Kərbəladə 72 baş bu gün!

Və səsimiz batana qədər qışqırırdıq!

Səhərişi gün məktəbdə bətlis səsimiz bizi ələ verirdi. Amma müəllimlərimiz yalnız danlayar, cəza verməz, məsələni böyütməzdilər!

Axi, onlar da gizləncə Allaha inanar, imkan tapanda məscidə gedərdilər!

Anam Sov.İKP-nin üzvü idi. Amma hər il məhərrəmlikdə "şamü-qarıban" gecəsi hökmən məscidə gedərdi. Qara paltar geyinər, qara kələfayı bağlayar, təninnəmə deyər və öz-gözünü örtüb gizlədirdi. Qonşu arvadlarla sözləşər, hava qaralandan sonra məscidə üz tutardılar. Bizi də özləri ilə aparardılar ki, diqqəti çəkməsindir.

"Şamü-qarıban" gecəsi Ağdam məscidi, əslində, ağdamlıların olardı. Çünki başqa rayonlardan və uzaq kəndlərdən gələnlər gecəyə qalmazdılar. Adətən, qadınlar gec gəldiklərindən məscidin içərisinə keçə bilməzdilər, həm də tez qayıtmaq zərurətində tuturdular. Çox qalsaydılar, raykomun göndərdiyi adamlarla rastlaşa bilərdilər. Odur ki, bayır tərəfdən məscidin pəncərəsinin qabağına yığışardılar. Kişilər onları görün kimi konara çəkilərək yerlərini güzəştə gedərdilər.

"Şamü-qarıban"da məscidin işıqları 3 dəfə söndürülüb yandırılırdı. Bu, şəbehin ən yüksək nöqtəsi sayılırdı. Qan çıxanacan zəncir vuran, xəncərlə başını yaran kim, sına vuran, ucadan qışqıraraq ağlayan kim...

İşıqlar söndürüldəndə bir vaxtın əvvəlində qopardı ki, gəl görəsən. Uğultudan, gurultudan əz qala qulaq batardı. Sirlə bir vahimə hamımızı bürüyürdü.

Hamı üzünü göylərə - Allaha sarı tutar, mətləbini diləyər, kömək istəyər, dua edərdi...

Məscidi Allahın evi saydığımızdan buranı müqəddəs hesab edər, Allaha daha yaxın olduğumuzu sanardıq. Hesab edirdik ki, məsciddə Allahımız bizi, istəklərimizi, dualarımızı daha tez eşidir.

Sovet dövründə Quranın nəşri qadağan idi, buna görə insanlar cinayət məsuliyyətinə (gizli çapa görə) cəlb edirdilər.

Quranı evdə saxlamaq da qorxulu sayılırdı. Adətən, müqəddəs kitabımız məscidlərdə olardı. Başqa bir adətətimiz də vardı: çətin səfərə gedəndə (evdən gəlinlik paltarında çıxarı da), Quranın altından keçirdik, beləliklə, ona ilahi xeyir-dua verilmiş olduğunu sanardıq!

Ali məktəbə qəbul imtahanına gələndə də məscidə gedər, Quranı-Kərimin altından keçərdik. Bu, imtahan vaxtı bizi inam və sakitlik götürərdi. Həm də mətləbimizə yetirərdi...

Ağdam məscidi ilə ən həssas, kövrək xatirələrim Birinci Qarabağ müharibəsi dövrünə təsadüf etdi.

Bu, həm də sonuncu görüş olacaqdı...

Amma Ağdamın işğal edilməyini, 27 il düşmənlər tərəfindən qalacağımızı biz ağdamlılar ağılımıza belə gətirməzdik...

Amma ağılımıza sığdırma bilmədiyimiz başımıza gəldi...

Özü də başımızın böyük bəlasına çevrildi.

Qarabağ uğrunda müharibə başlayanda öz istəyimlə "Həyat", sonra "Azərbaycan" qəzetlərinin bölgə müxbiri oldum. Müdafiə Nazirliyində akkreditasiyadan keçdim, hərbi forma alıb geyindim. İcimizdə bir qəzəb, qisas, eyni zamanda qeyri-müəyyənlik vardı.

Hadisələr hara gedir, bunun axırı hara çıxacaq, bu anormallıq, özbaşınalıq nə vaxtdək davam edəcək? Sovet hökuməti var idi, hələ yıxılmamışdı!

Amma onun prinsipləri - "xalqar dostluğu və proletar beynəlmiləliyi", "insan-insana dost, yoldaş və qardaşdır" və digərləri daha işləmirdi.

Qorbaçovun "perestrojka"sı nə idi, sonu nə ilə bitəcəkdirdi?

Moskva nə oyun oynayırdı, nəyə nail olmaq istəyirdi? Erməni niyə bu qədər ürəkənib "miatsum" deyirdi, onu niyə susdurur, yerində oturdan yoxdurdu?

Ölkə rəhbərliyi nə düşündür, axı azərbaycanlılar ev-şiklərdən qovulur, döyülüb-təhqir olunur, erməni isə Dağlıq Qarabağ Ermənistanı birləşdirmək istəyirdi!

Kimdən kömək alasan, üzünü hara tutasan, başına haranın daşını salasan?!

Suallar çox, cavab verən və kömək göstərən isə yox! Sonrası necə oldu, artıq bunu hamı bilir!

Odur ki, mətləbdən yayınmayaq...

Müharibənin ilk günlərindən Ağdam "Qarabağın mərkəzi" funksiyasını yerinə yetirməyə başladı.

Respublikanın və ittifaqın özəməti məsul işçiləri əvvəlcə Ağdama gəlir, vəziyyəti öyrənir, sonra Xankəndiyə yollanırdılar.

Əksərən gecələr Ağdama qayıdaraq buradakı "Qonaq evi"ndə qalırdılar.

Respublikanın hər tərəfindən göndərilən orzaq yarımları Ağdama çatdırılır, buradan müşayiətlə erməni kəndlərinin əhatəsində yaşayan azərbaycanlılara aparılırdı.

Xocalıya, Şuşaya getmək istəyənlər əvvəlcə Ağdama toplaşır, buradan mühafizə ayrılaraq yola salınırdılar və s...

O dövrdə mərkəz funksiyası daşıyan Ağdamın da 2 mərkəzi vardı: biri rayon icra hakimiyyəti (o zaman rayon soveti adlanırdı) qarşısında yerləşən mərkəzi meydan və Ağdam məscidi!

Ağdamın mərkəzi meydanı (o vaxtlar buraya həm də "Qaçqınlar meydanı" deyirdilər) daha çox "gümrək yeri", "siyasi məkan" funksiyasını daşıyırdı. Ağdama gələn, rayon rəhbərliyi ilə görüşmək, yaxud kimdənsə nəyisə eşitmək və öyrənmək üçün bu meydan baş çəkər, kəndlərdən qovulanlar kömək axtarmaq üçün buraya üz tutur, bütün günü meydan dolub-boşalardı.

Meydanda istənilən qədər qeyri-rəsmi informasiya olsa da, rəsmi nəşə öyrənmək, daşımaq üçün müşkül sayılırdı. Çünki növbəti rayon rəhbərliyi, hətta özəməti respublika rəhbərliyi belə hər şeydən xəbərsiz olmaqla hadisələrin özündə yox, arxasında gedirdilər.

Nəticəsi də acınacaqlı oldu...

Ağdam məscidi isə tələyin üz döndərdiyi insanların ponaş gətirdiyi ünvan sayılırdı.

İNSANLAR BURAYA:

● evindən qaçqın düşərək itirdiyi qohum-əqrəbəsi, dost-tanışı ilə tapışmaq üçün üz tuturdu;

● naməlum şəhidi tanımaq üçün həyəcanla, ürək döyüntüsü ilə məscidə yaxınlaşırdı;

- isinmək, bir tikə çörək yeyə bilmək ümidi ilə gəlirdi;
- itmiş ümidini diriltmək üçün gəlirdi;
- həm də ümidi itdiyi üçün gəlirdi;
- hər yerdən əli üzülüyündən Allahın ötəyindən yapışmaq üçün gəlirdi;
- Tanrıdan kömək almaq üçün gəlirdi;
- yerdəkilərdən əli üzülüyündən göylərə sığınmaq üçün gəlirdi;
- müəyyən bir daldalanacaq tapmaq, isti paltar ələtmək üçün gəlirdi...

Bəzən ümidi doğurlar, itirdiyini tapar, ayrı düşüklərlə qovuşar, bir stəkan isti çay, bir loğma çörək tapardı.

Bəzən isə yeri dolmayacaq itki ilə qarşılaşırdı. Ağdam məscidi həm də şəhidlərin "yuat yeri" idi.

Ölkənin hər yerindən üreyinin hökmü ilə torpaqların müdafiəsi üçün Qarabağa gələn, burada şəhidlik zirvəsinə ucalanlar Ağdam məscidində yuyulub kafənləndən sonra öz elinə, obasına yola salınırdı...

Dinimizə, adət-ənənəmizə uyğun...

Ağdamlılar bu torpaq uğrunda şəhid olanları daim özününkü sayır, itkilərdən doğan dördi-kədəri öz əğnısı hesab edirdi.

Elə vaxt olurdu ki, tabut düzəlməyə taxta, kafən tikməyə bez belə tapılırdı...

Amma insanlar özlərini oda-közə vuraraq tapır, şəhidləri haqq dünyasına hörmət-izzətə yola salırdılar.

Ağdam məscidi belə məscid idi!

Amma, son demə, onun da qismətində murdar əllərə düşmək varmı.

Erməni vandalları bu müqəddəs məkanı sökülüb dağıtdılar da, xaraba qoydular da, lakin izini itirə bilmədilər.

Yenə öz sahiblərinə qaytarmağa məcbur oldular!

Daha doğrusu, İlham Əliyev Ağdam məscidini də əsl ziyələrinə qaytardı!

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin düşmənlərdən azad etdiyi Ağdama səfəri, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyeva ilə bərabər Ağdam məscidini ziyarət etməsi, əslində, həm də müqəddəs dini-tarixi abidələrimizin yeni dövrünün başlanmasını demək idi.

Konab İlham Əliyev Məkkədən gətirdiyi Qurani-Kərimi məscidə bağışladı, dinimizə hörmət və ətirnamə bir daha izhar etdi.

Məscidin qarşısında dövlət bayrağını qaldırdı, erməni faşizminin murdar xislətini ifşa edən nitq söylədi, Ermənistanın köhnə və yeni rəhbərlərinə kəskin ismarıqlarını göndərdi.

Ağdam məscidinin sahibi Ulu Tanrıdır!

O, məsciddə donuz saxlayanları donuzdan da bəzər günə qoydu!

Məscidi dağıdanları Azərbaycanın Baş Sərkərdəsinin əli ilə darmadağın etdi, diz üstə qoydu!

Allahın evini təhqir edənləri zəllil günə saldı!

Allahın sevdiyi, seçdiyi bəndəsi İlham Əliyev bütün Allah evlərini təmir edir, abadlaşdırır, insanların rahat və sərbəst ibadətə şərait yaradır!

Budur, İlham Əliyevin tapşırığı əsasında Ağdam məscidi yenidən həyata qaytarıldı: bərpa və təmir edildi, paklaşdırıldı, Tanrı evinə layiq vəziyyətə gətirildi!

Məscidi əsirlikdən qurtaran, onu əvvəlkindən də gözəl hala gətirən İlham Əliyev bu cəfakəş insanların ümid və inam məkanı olan Allah evinin qapılarını yenidən əsl sahiblərinin üzünə açdı!

Nə qədər alicənaz, qürurdoğurucu, Allahın da, bəndənin də xoşuna gələn gözəl bir əməl...

Allah həmişə əməlisaleh insanlara kömək edir, onlara arxa durur və xoşbəxt ömür bəxş edir!

Tanrının sevdiyi və seçdiyi İlham Əliyev kimi insanlara!

Bəxtiyar SADIQOV

Bağışlamaq qəlbin böyüklüyüdür

Əfv sərəncamı ölkəmizdə insan hüquq və azadlıqlarına göstərilən diqqətin təzahürüdür

Humanizm və insanpərvərlik prinsipləri Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının başlıca mahiyyətini təşkil edən əsas prinsiplərdir. İnsan hüquqlarına hörmət, insan azadlıqlarının qorunması müasir dünyada diqqət yetirilən əsas məsələdir.

Tanı bağışlayanları sevirlər. Böyük şəxsiyyətlər bağışlamağı bacarırlar. Prezident İlham Əliyevin 2024-cü il 25 may tarixində imzaladığı "Məhkum edilmiş bir sıra şəxslərin əfv olunması haqqında" sərəncamı da bunun təsdiqidir. 5-i Əfqanıstan, 2-si Türkiyə, 1-i isə Rusiya vətəndaşı olmaqla ümumilikdə bu əfv sərəncamı 154 nəfərə şamil edilib.

Dövlətimizin başçısının imzaladığı əfv sərəncamı mayın 26-da Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar Xidməti tərəfindən icra olundu. Sərəncamın icrası zamanı cəzaçəkmə müəssisələrində keçirilən tədbirdə insan hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman) Səbinə Əliyeva və Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin (STM) İdarə He-

ytinin sədri, Milli Məclisin İnsan hüquqları komitəsinin sədri Zahid Oruc, Ədliyyə Nazirliyi Penitensiar Xidmətin rəisi müavini, ədliyyə general-mayoru Oqtay Məmmədov, eləcə də Ədliyyə Nazirliyi yanında fəaliyyət göstərən ictimai komitənin, habelə kütləvi informasiya vasitələri nümayəndələrinin iştirakı ilə həyata keçirilib.

Prezident tərəfindən əfv olunmuş şəxslər Penitensiar Xidmətin tabeliyindəki 2, 4, 10, 16, 17 sayılı və digər cəzaçəkmə müəssisələrindən azadlığa buraxıldılar. Bununla əlaqədar keçirilən tədbirlərdə çıxış edənlər əfv olunan şəxslərin bu humanist aktdan düzgün

noticə çıxaracağına, Azərbaycan dövlətinin qanunlarına əməl edəcəklərinə və cəmiyyətimiz üçün bundan sonra faydalı vətəndaş olacaqlarına əminliklərini bildiriblər.

Sərəncamın icrası zamanı Ədliyyə Nazirliyi Penitensiar Xidmətin 4 sayılı cəzaçəkmə müəssisəsində ədliyyə general-mayoru Oqtay Məmmədov çıxış edərək qeyd etdi ki, Tanrı insanı Yer üzünün əşrafı yaradıb. İnsan sevmək, sevilmək, qurub-yaratmaq, təhsil almaq, ailə qurmaq, övlad dünyaya gətirmək haqqına sahibdir. Cəzaçəkmə müəssisələrində də məhbusların cəmiyyətə adaptasiyası, gələcək azadlıq həyatlarını islah olun-

muş şəkildə düzgün qurumları üçün mütəmadi tədbirlər həyata keçirilir.

Azərbaycan Respublikasının insan hüquqları üzrə müvəkkili Səbinə Əliyeva isə məhbusları əfv olunmaları münasibətilə təbrik edərək, 28 May - Müstəqillik Günü ərəfəsində belə bir sərəncamın imzalanmasının ölkəmizdə insan hüquq və azadlıqlarına göstərilən diqqətin təzahürü olduğunu vurğuladı. O, çıxışında qeyd etdi ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən imzalanan əfv sərəncamları, Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə qəbul edilən amnistiya aktları dövlətimizin humanizm prin-

siplərinə əsaslanan cəza-icra siyasətinin real göstəricisidir. Daha sonra Səbinə Əliyeva əfv olunmuş qadınlara azadlığa çıxmaları haqqında sənədləri təqdim edib, onları və ailə üzvlərini təbrik edərək, penitensiar müəssisələrdən azad olunmuş şəxslərin hüquqlarının təmin edilməsi, onların cəmiyyətə inteqrasiyası və sosial adaptasiyası üçün ölkəmizdə yaradılmış imkanlardan istifadə etməyə, dövlətçiliyə sadiq qalmağa çağırdı.

Əfv olunan şəxslər davamlı olaraq yürüdülmə humanist siyasətə görə Prezident İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevaya təşəkkürlərini bildiriblər.

Elşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

Nəzrin QAFARZADƏ,
"Azərbaycan"

Humanizm siyasətinin növbəti nümunəsi

"Prezident İlham Əliyevin yürütdüyü siyasi kurs humanizm prinsiplərinə əsaslanır. Dövlətimizin başçısının rəhbərliyi dövründə minlərlə insanın əfv olunaraq məhkumluq cəzasından azad edilməsi, bir qisminin cəzasının azaldılması, cərimələrinin ləğv edilməsi, bir sözlə qanunları pozaraq məsuliyyətə cəlb olunmuş şəxslərin özlərini bir daha doğrultmaq üçün onlara yeni şansın verilməsi bunun bariz nümunəsidir".

Bu fikirləri qəzetimizə açığalmasında Milli Məclisin deputatı Azər Badamov deyib. Deputat qeyd edib ki, Prezident İlham Əliyevin 28 may - Müstəqillik Günü ərəfəsində imzaladığı əfv sərəncamı 154 nəfərə şamil olub: "Birbaşa həmin şəxslərin cəzasının yüngülləşməsinə və ya azadlığa çıxmasına xidmət edən bu sərəncam onların yüzlərlə doğmalarının və yaxınlarının sevincinə də səbəb olub. Məhkumluqdan azad olunmuş şəxslərin bayram günündə öz evlərində ailələri ilə birgə şadlanmaları xalqımızı da sevindirir".

Deputatın sözlərinə görə, dövlət başçımız belə sərəncamlarla ehtiyatsızlıqdan cinayət törətmiş və cəzaya məhkum olunmuş şəxsləri normal həyata qaytarır. Onlar da öz ailəsində ölkənin vətəndaşları kimi normal həyat sürür, yenidən qurub-yaratmaq imkanına malik olurlar. Ölkə lideri imzaladığı belə çoxsaylı sərəncamlarla hər bir Azərbaycan vətəndaşının Prezidenti olduğunu bir daha təsdiq edir.

"Prezident İlham Əliyevin humanizm siyasətindən həbsxanalarda cəza çəkən əcnəbi vətəndaşlara da yaralanırlar. Bu əfv sərəncamı ilə 8 əcnəbi şəxs cəzasının çəkilməmiş hissəsindən azad olub. Bu, həm də əcnəbi vətəndaşlarda Azərbaycan dövlətinin humanistliyi haqqında fikir formalaşdırır", - deyər müsahibimiz əlavə edib.

Azər Badamov vurğulayıb ki, Azərbaycanda hüquqi dövlət qurulub: "Hamı qanun qarşısında bərabərdir. Cinayət törətmiş şəxslər məhkum olunaraq cəzalarını çəkirlər. Lakin cəzasının müəyyən hissəsini çəkəndən sonra cəmiyyət üçün təhlükəli olmayan və ağır cəzalar törətmiş şəxslərin real həyata qaytmasına imkan verilir. Bu, həm də həbsxanalarda məhkumluq həyatına davam edənlər üçün də bir əxlaq dərסidir. Həbsdə olanlar qarşıdan gələn əfv proseslərində iştirak etmək imkanını əldə etmək üçün məhkumluq həyatında nümunəvi olmağa çalışsınlar. Yəni dövlət başçımızın əfv sərəncamı sanki yalnız azad olunanlara şamil edilib, həm də məhbus həyatı yaşayanların da tərtibi üçün məktəb rolunu oynayır".

70-ci əfv

Mayın 25-də Prezident İlham Əliyev "Məhkum edilmiş bir sıra şəxslərin əfv olunması haqqında" sərəncam imzalayıb.

Sərəncama əsasən, məhkum olunmuş bir sıra şəxslərin, onların ailə üzvlərinin, Azərbaycan Respublikasının insan hüquqları üzrə müvəkkilinin Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə ünvanlanmış əfv haqqında müraciətlərinə baxılaraq, məhbusların şəxsiyyəti, səhəti, ailə vəziyyəti, törətdikləri cinayətlərin xarakteri və ictimai təhlükəlilik dərəcəsi, cəza çəkdiyi müddət və həmin müddətdə davranışları nəzərə alınaraq, humanizm prinsipləri əsas götürülərək ümumilikdə 154 nəfər əfv edilib.

Humanizm siyasətinin təcəssümü

Bu əfv sərəncamı bir daha təsdiq etdi ki, respublikamızda humanizm prinsiplərinə xidmət edən xeyriyyə tədbirlərinin həyata keçirilməsi, cəzasının müəyyən hissəsini çəkən və törətdiyi əməldən peşmanlıq keçirən məhkum olunmuş şəxslərin əfv edilməsi, bağışlanması, onlara yeni şans verilməsi önəyə çevrilib. Bu önəmin təməllərini yaradan Ulu Öndər Heydər Əliyev əfv etmə institutunu da yaradıb. Məhz Ulu Öndərin 1993-cü ildə xalqımızın istək və arzusu ilə siyasi hakimiyyətə gəlişindən sonra Azərbaycanda qanunçuluğun təmin olunması ilə yanaşı, humanizm siyasəti çərçivəsində çoxsaylı tədbirlər həyata keçirilib. Bu sərəncam əfv və amnistiya təsisatlarının yaradılması Heydər Əliyevin humanizm dəyərlərinə verdiyi önəm göstəricisidir.

Xatırladaq ki, 1995-2003-cü illərdə Heydər Əliyev tərəfindən 33 əfv fərmanı imzalanıb və bu, 3 mindən artıq məhkuma şamil olub. Ümummilli Liderin qanunvericilik təşəbbüsü əsasında Milli Məclis tərəfindən 1996-2003-cü illərdə 7

dəfə amnistiya elan edilib. Bu amnistiyalar 78 mindən artıq məhkuma şamil olub, 21 mindən çox məhkum azadlığa buraxılıb. Belə humanist addımlar ciddi təbiiyyətə əhəmiyyət daşıyır.

Azərbaycanda bərqərar olan humanizm siyasətinin nəticəsi olaraq ölkəmizdə ölüm hökmü də aradan qaldırılıb. Respublikamızın adı Şərqdə ilk olaraq bu cəzanı ləğv edən ölkə kimi tarixə düşüb. Əvvəlcə 1993-cü ildə ölüm hökmü üzərində moratorium qoyulub, 1998-ci ildə isə bu cəza tamamilə ləğv edilib.

Təbii ki, cinayət cəzasız qalmamalıdır. Hər bir cinayətin cəzası olmalıdır. Cəza hüququnun reallaşdırılmasında belə ədalətə söykənmək respublikamızda yürüdülmə humanizm siyasətinin əsas qayələrindən biridir. Bu siyasət uğurla həyata keçirən Prezident İlham Əliyev bayram və əlamədar günlərdə imzaladığı əfv sərəncamları ilə, törətdiyi cinayət əməlinə öz peşmanlıq keçirən, azad cəmiyyətə və normal həyata qovuşmaq istəyən məhbusların bir qismini cəzalarının çəkilməmiş hissəsindən tam azad edib. Azadlığın cəmiyyətə

tin ən ümdə və zəruri şərti olduğunu dəfələrlə vurğulayan Prezident İlham Əliyev əfv sərəncamları ilə cəzadan azad etmənin təbiiyyətə əhəmiyyətini xüsusi önəm verdiyini, şəxsi cəmiyyətdən təcrid etmədən islahatın daha səmərəli olduğunu göstərib.

İlham Əliyevin 38-ci əfv sərəncamı

Məhkum olunmuş bir sıra şəxslərin, onların ailə üzvlərinin, insan hüquqları üzrə müvəkkilinin, insan hüquqlarının müdafiəsi təşkilatlarının dövlət başçısına ünvanlanmış əfv haqqında müraciətlərinə baxılaraq və humanizm prinsiplərini əsas götürərək Prezident İlham Əliyev tərəfindən 2003-cü ilin dekabr ayından indiyədək 38 əfv sərəncamı imzalanıb. Onu da xatırladaq ki, Azərbaycanda ən böyük əfv sərəncamı ötan il olub. Belə ki, Heydər Əliyevin 100 illik yubileyi münasibətilə imzalanan bu əfv sərəncamı müstəqil Azərbaycan tarixində ən böyük əfv aktı kimi düşüb və 801 məhkum əfv olub.

Prezident tərəfindən əfv olunmuş şəxslər Penitensiar Xidmətin tabeliyin-

dəki cəzaçəkmə müəssisələrindən azadlığa buraxılıblar. Qeyd etdiyimiz kimi, sərəncama əsasən 154 məhkum əfv olub. Onlardan azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum olunmuş 63 nəfər cəzasının çəkilməmiş hissəsindən azad edilib, 52 nəfərin cəzasının çəkilməmiş hissəsi isə yarıyadək azaldılıb.

Azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum edilmiş və cəzasının çəkilməsi təxirə salınmış 1 nəfər cəzadan azad edilib. Həmçinin azadlığın məhdudlaşdırılması cəzasına məhkum edilmiş 28 nəfər cəzalarının çəkilməmiş hissəsindən azad olub, 3 şəxsin cəzasının çəkilməmiş hissəsi yarıyadək azaldılıb. Eləcə də islahat işləri cəzasına məhkum edilmiş 2 nəfər cəzanın çəkilməmiş hissəsindən, cərimə cəzasına məhkum edilmiş 4 nəfər isə cəzadan azad edilib. Həmçinin azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum edilmiş və cəzasını çəkmiş 1 şəxsin məhkumluğu götürülüb.

Əfv olunan şəxslər arasında xarici ölkə vətəndaşları və qadınlar da var. Belə ki, sərəncama əsasən, 8 əcnəbi vətəndaş əfv edilib. Onlardan 5-i Əfqanıstan, 2-si Türkiyə, 1-i Rusiya vətəndaşdır.

Prezident İlham Əliyevin mayın 25-də imzaladığı əfv sərəncamı indiyədək respublikamızda verilmiş sayca 70-ci əfv qərarıdır. Müxtəlif səbəblərdən azadlıqdan məhrum edilərək həbsə alınan və artıq cəzalarının müəyyən hissəsini çəkən, eyni zamanda islahatın istiqamətində müsbət noticələr əldə edən məhbusların azad olunması onlara bundan sonra həyatda öz yollarını düzgün seçməklə bağlı verilmiş çox gözəl şansıdır. Bu şansın verilməsi isə dövlətimizin humanizm siyasətinin mahiyyətindən və məzmunundan doğur.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Əfqanıstan vətəndaşı:

Əfv sərəncamına görə Prezident İlham Əliyevə minnətdaram

Azərbaycan sərhədini qanunsuz keçdiyimə görə iki il iki ay müddətində azadlıqdan məhrum olunmuşdum. Bir il dörd aydır ki, məhkum həyatı yaşayırdım. Əfv sərəncamı ilə cəzamın 8 ayından azad olundum.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bunu Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar Xidmətin 17 sayılı cəzaçəkmə müəssisəsindən azadlığa buraxılan Məhəmməd Ayaz deyib. O, əfv sərəncamına görə Prezident İlham Əliyevə minnətdarlığını bildirib.

Azadlığa buraxılan məhkum:

"Əfv sərəncamı bizim üçün böyük motivasiyadır"

Prezident İlham Əliyevə bu humanist addıma görə minnətdarlığımı bildirirəm. Əfv sərəncamı bizim üçün böyük motivasiyadır. Bağışlanmaq bizi gələcəkdə eyni səhvləri təkrarlamağa sövq edir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar Xidmətin 2 sayılı cəzaçəkmə müəssisəsindən azadlığa buraxılan Emin Tağıyev deyib.

O, törətdiyi cinayət əməlinə görə 8 il həbs cəzası aldığı və əfv sərəncamı ilə qalan 1 il 8 ayından azad olduğunu diqqətə çatdırıb.

1918 Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti 2024

Şanlı mübarizə tariximiz alman arxiv sənədlərində

Türk-müsəlman dünyasında 1918-ci il mayın 28-də yaradılmış ilk respublika - Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti xalqımızın tarixinə birinci respublika kimi daxil olmuşdur. Cəmi 23 ay fəaliyyət göstərən ilk Azərbaycan Respublikası xalqımıza XX əsrdə hüquqi dövlətçilik və sivil demokratiya ənənələrini bəxş etmişdir. Şimal torpağımızın adına "Azərbaycan" adı möhürünü vuran Xalq Cümhuriyyəti dövlət dilimizin və tarixi adlarımızın borpası, təhsilin milliləşdirilməsi, ilk ali məktəbin yaradılması və digər sahələrdə mühüm islahatlar həyata keçirdi.

Almaniya Federativ Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyinin Siyasi Arxivinin (Politisches Archiv des Auswärtigen Amts der Bundesrepublik Deutschland) (bundan sonra - siyasi arxiv) müxtəlif fondlarında saxlanılan sənədlərin işində AXC-nin yaranması ərəfində mövcud beynəlxalq vəziyyəti, Cənubi Qafqazın sərhədlərinin dəyişdirilməsi cəhdləri, böyük dövlətlərin Azərbaycanın ayrılmaq parçası olan Bakını ələ keçirmək siyasəti, yenidən yaranmış cümhuriyyətin Bakının azad edilmiş uğrunda şanlı mübarizəsini və eləcə də AXC-nin qonşu dövlətlərdə diplomatik münasibətləri tarixinin müəyyən mənzərəsinə izləmək mümkündür.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti yarandığı vaxtdan etibarən şimal qonşusu olan Dağlıq Respublikası ilə müntəzəm əlaqələr yaratmağa, Şimali Qafqaz xalqlarına maddi-mənəvi və siyasi yardım göstərməyə çalışırdı. Bu baxımdan, 1918-ci il 4 iyul tarixli Tiflisdəki vəkil Korkovadan Almaniya Xarici İşlər Nazirliyinə göndərilən bir radioqramda Şimali Qafqaz və Azərbaycan arasında ordu, maliyyə, həmçinin xarici siyasətin də birgə olması barədə müqavilə bağlandı qeyd olunur.

1918-ci il 4 dekabr tarixli sənəddə Tiflisdə olan alman nümayəndəliyinin Almaniya Xarici İşlər Nazirliyinə məlumatı Azərbaycan, Gürcüstan və Dağlıq Respublikası nümayəndələrinin birgə təşkil etdiyi konfransın danışıqları və onların öz aralarında razılığa gələrək mühüm qərarlar qəbul etdikləri qeyd olunur. Bu qərarlar içərisində "Hər üç respublikanın bir-birinin müstəqilliyini hərəfəflə qəbul etməsi; hər üç respublikanın müstəqilliklərinin qorunması üçün bir-birlərinə hərəfəflə yardım etməsi; hər üç respublika sərhədlər məsələsində razılığa gəlməyibse, onda onların sərhəd məsələlərini əvvəlcədən seçilmiş komissiyalar vasitəsi və sülh yolu ilə həll etmələri" qeyd olunur. Həmçinin həmin respublikaların nümayəndələri

dir. Sənəddə qeyd olunur ki, fənsızlar və ingilislər Yaxın Şərqi öz maraq dairələrinə bölmək istəyirlər. Fransız baş komandanlığı Batuma qədər əraziləri, ingilislər isə Cənubi Qafqaz, Hamdan və İran ərazilərini ələ keçirməyə çalışırlar. Ona görə də onlar Cənubi Qafqazda yaranmış yeni respublikalar ilə xoş münasibətlər yaradaraq məsələni dinc yolla həll etmək istəyirlər.

Bu qəbildən olan sənədlər bir daha Xalq Cümhuriyyətinin necə çətin şəraitdə mübarizə aparmasını sübut edir.

Siyasi arxivin sənədləri həmçinin digər mühüm məsələni - Azərbaycanın qədim paytaxt şəhərlərindən biri, eyniadlı quberniyanın mərkəzi, zəngin neft mənbələrinə malik, dövrün ən mühüm sənaye və ticarət mərkəzi olan Bakını böyük dövlətlər tərəfindən Azərbaycandan qoparılıb alınması siyasətini və hansı yolla olursa olsun Bakını daşnak-böşevik işğalından azad etmək uğrunda Azərbaycan diplomatiasının mübarizəsinin real mənzərəsinə əks etdirir.

Almaniyanın arxiv sənədləri Bakının mühüm əhəmiyyətə malik bir mərkəz olduğunu bir daha təsdiq edir. Məhz bu səbəbdən ki, Bakı uğrunda mübarizədə hegemon dövlətlərin heç biri digərinə gücə gətirmək istəmədi. Məhz bu səbəbdən ki, Sovet Rusiyası hansı yolla olursa olsun Bakını əldən vermək istəmədi və bu məqsəddə Almaniya ilə gizli sazişə girmişdi.

I Dünya müharibəsi zamanı çəkdiyi xərclərin mühüm bir hissəsinin Bakı nefti hesabına ödənilməsinə nəzərdə tutulan Kayzer Almaniya isə Bakının dağıdılmasına qətiyyətli yol vermək istəmədi. O, buradakı demir yollarına, neft daşıyan kommunikasiya vasitələrinə və digər strateji obyektlərə zərər dəyməsin deyərək "Bakı məsələsi"ni dinc yolla həll etmək niyyətində idi. Alman kəşfiyyatının ölkədə Rusiyanın Cənubi Qafqazı, o cümlədən Bakını ələ keçirmək planları barədə dəqiq məlumatlar vardı. 1918-ci il iyunun ortalarında tərtib olunmuş bir xəritədə Bakıda yerləşən 8 minlik böşevik-erməni hərbi birləşməsi haqqında məlumat göstərilmişdir.

Tiflisdəki alman nümayəndəsinin Almaniya Xarici İşlər Nazirliyinə göndərdiyi 18 iyul 1918-ci il tarixli bir teleqramda "Osmanlı ordusunun Bakıya

neftlə ödəniləcəyi üçün general fon Kress bu məsələnin tezliklə həll olunmasını istəyirdi və Azərbaycan hökumətinin bu istəyini ən yaxın zamanda poçta Xarici İşlər Nazirliyinə göndərəcəyini bildirmişdi.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti hökumətinin almanlardan almaq istədiyi silah və hərbi sursatın siyahısında: 144 ədəd (1902-ci il modeli) 2000 atış qranili səhra topu; 248 ədəd (1909-cu il modeli) 2000 atış qranili dağ topu; 144 ədəd 2000 atış qranili qsalüləli dağ topu; 48 ədəd (1909-cu il modeli) 1500 atış qranili ağır səhra topu; 4 ədəd (1909 və ya 1910-cu il modeli) 1500 atış qranili qsalüləli yüngül səhra topu; 48 ədəd (1909 və ya 1910-cu il modeli) 1500 atış qranili qsalüləli ağır səhra topu; 10 ədəd 15 sm. ölçülü ("Canne" markalı) 1000 atış qranili top; 10 ədəd 120 mm. ölçülü ("Wickers" markalı) 1000 atış qranili top; 10 ədəd 8,8 sm. ölçülü 2000 atış qranili alman topu; 4 ədəd 10,5 sm. ölçülü 1000 atış qranili alman topu; 4 ədəd 8,8 sm. ölçülü 1500 atış qranili alman topu; 4 ədəd 7,5 sm. ölçülü 2000 atış qranili alman topu; 48 ədəd 3000 atış qranili zenit havadan müdafiə qurğusu; 200 min ədəd 900 atış qranili piyada tüfəngi; 20 min ədəd 900 atış qranili kazak tüfəngi; 10 min ədəd 900 atış qranili karabiner (qsalüləli tüfəng); 800 ədəd 20 ministifadə "M.C.Maxim" sistemli tüfəng; 100 ədəd 10 min istifadə qaranili "M.C.Lewis" sistemli tüfəng; 100 ədəd 100 atış qranili zabit revolveri; 200 ədəd hərbi revolver; 400 ədəd at yəhəri; 1000 ədəd (fişəngləri ilə bərabər) işıqlı tapanca; 200 ədəd səhra durbin; 2 ədəd ədalət qayığı; 6 ədəd zirehli motorlu qayıq; 50 ədəd zirehli mina; 10 ədəd tayyar; 10 ədəd 120-lik prolektor; 25 ədəd 142 tonluq yük avtomobili; 200 ədəd səyyar mətbəx və s. nəzərdə tutulmuşdu.

Təəssüf ki, oktyabrın 26-da Berlinə Almaniya Xarici İşlər Nazirliyinin baş məsləhətçisi Busşe tərəfindən göndərilən teleqramda nəzərdə tutulan hərbi sursatın yalnız Gürcüstanla satıla biləcəyi bildirildi. Bunun səbəbi kimi, hərbi sursat Azərbaycanca satılsa, almanları "tatarları ermənilərə qarşı silahlandırmaqla günahlandıracağıları", "ermənilərə isə heç bir şəkildə silah verilməməsi" bildirilirdi. Çünki "ermənilərə verilən silahların böyük bir ehtimalla türk-müsəlman əhalisinə qarşı istifadə ediləcəyi" ifadə edilmişdi.

Unutmamalıyıq ki, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ermənilər tərəfindən Azərbaycan xalqına qarşı ölkənin bütün ərazisində soyqırım həyata keçirildiyi bir şəraitdə yaranmışdı. Siyasi arxivdən əldə edilən sənədlər bu mürəkkəb və son dərəcə ağır tarixi şəraitdə Xalq Cümhuriyyətinin daxili və xarici siyasətində Azərbaycan xalqı üçün faydalı olan bütün əlaqələrdən yararlanmağa çalışdığını bir daha təsdiq edir. Bu sənədlərdəki faktiki məlumatlar həmçinin Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti tarixinin bir çox mühüm problemlərinə, böyük dövlətlərin Azərbaycanla bağlı yeritdiyi siyasətinə yeni baxış tələb edir.

1 oktyabr 1918-ci ildə general fon Kressin imzası ilə Almaniya Xarici İşlər Nazirliyinə göndərilən teleqramda Azərbaycan hökuməti tərəfindən silah, hərbi sursat və digər hərbi ləvazimatların əks olunduğu siyahının verildiyi və bunların qiymətlərinin neftlə ödəniləcəyi xəbəri verildi. Hərbi sursat və digər hərbi ləvazimatların qiymətinin

Güntəkin NƏCƏFLİ, Nigar EYVAZOVA, tarix üzrə fəlsəfə doktorları

Azərbaycanın müstəqilliyi əbədidir, dönməzdir, sarsılmazdır

1918-ci il mayın 28-də Azərbaycanın milli qayəli, milli tefəkkürlü övladları bütün Şərqdə ilk demokratik respublika üsul-idarəli dövlətin yaranmasını bütün dünyaya elan etdilər. Bu respublika parlamentli dövlət idi. Onun dövlət atributları - bayrağı, himni, gerbi qəbul edildi. Üçrəngli bayraqda türkçülük, islamçılıq və müasirlik bir vöhdətdə idi. Ancaq Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti cəmi 23 ay yaşaya bildi. 1920-ci il aprelin 28-də bolşeviklərin 11-ci ordusu Azərbaycana işğal etdi və respublika süquta uğradı.

1991-ci ildə sovet imperiyasının dağılması ilə Azərbaycan yenidən öz müstəqilliyini elan etdi. Müstəqilliyin ilk illərində respublikamız ziddiyyətli məqamlarla üzləşsə də, Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi hakimiyyətə qayıdışı ölkəni bütün təhlükələrdən qorudu. Azərbaycan sabit inkişaf yoluna qədəm qoydu. "Bu gün tam qitayətə olmaq olar ki, Azərbaycan dövləti, müstəqil Azərbaycan Respublikası 1918-ci ildə yaranmış Xalq Cümhuriyyətinin varisidir", - deyən Ümummilli Lider Heydər Əliyevin qurub yaratdığı müstəqil Azərbaycan Respublikası indi Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə dinamik inkişaf edir, qarşısı qoyulan hədəflərə doğru inamla irəliləyir.

Müstəqil daxili və xarici siyasət həyata keçirən Azərbaycan yalnız regionda deyil, beynəlxalq miqyasda da söz sahibi olan ölkə kimi tanınmışdır. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə müəyyən edilən və həyata keçirilən düşünülmüş müdird siyasət, qazanılmış uğurlar əminliklə söyləməyə əsas verir ki, Azərbaycanın müstəqilliyi əbədidir, dönməzdir və sarsılmazdır. Bu gün xalqımız Azərbaycan dövlətinin müstəqilliyinin elan edilməsinin ildönümünü qeyd edir.

1918-ci il mayın 28-də Tiflisdə Azərbaycan Milli Şurası ölkənin dövlət müstəqilliyi haqqında "İstiqlal bəyannaməsi" qəbul etdi. Bu hüquqi və siyasi sənəddə müstəqil dövlətin yarandığı göstərilmiş, onun hakimiyyətinin şamil olduğu ərazinin hüduqları müəyyən edilmiş, həmçinin dövlətin əsas prinsipləri öz əksini tapmışdır. Bəyannamədə demokratik dövlətə məxsus atributları - hakimiyyətin xalqa məxsus olması, vətəndaşların mülki və siyasi hüquqlarının təminatı, bütün xalqların və hər bir kəsin milli, dini, sinfi və cinsi mənsubiyyətinə aslı olmalarıyla qazad inkişafı üçün şərait yaradılması, ən nəhayət, hakimiyyətin bölünməsi prinsiplərinin dövlət fəaliyyətinin əsası kimi bəyan edilməsi xalqın suveren, demokratik, hüquqi dövlət yaratmaq əzmində olduğu əksini tapmışdır. Mayın 30-da Azərbaycanın öz müstəqilliyini elan etməsi barədə dünyanın əsas siyasi mərkəzlərinə radio-teleqrafla məlumat verilmişdi.

O zaman Milli Şura Azərbaycan hökumətinin təşkilini bitərəf Fətəli xan Xoyskiyə tapşırırdı. İlk hökuməti "Müsavat", Müsəlman Sosialist Bloku, "Hümmət", "İttihad" və bitərəflərdən ibarət 9 nazir təmsil edirdi. Bu dövrdə Azərbaycan Milli Şurasının və hökumətin Gəncəyə köçməsi ilə əlaqədar iyunun 17-də Fətəli xanın rəhbərlik etdiyi II hökumət təşkil olundu. İyunun 19-da isə Azərbaycanda yaranmış gərginlik nəzərə alınaraq, bütün ölkə ərazisində hərbi vəziyyət elan edildi. İyunun 26-da Azərbaycan Milli Ordusunun yaradılması haqqında formən verildi. Daha sonra isə Osmanlı dövlətinin 5-ci piyada diviziyası və general Ə.Şixlinskiyin başçılığı etdiyi müsəlman milli

korpusu əsasında Qafqaz İslam Ordusu yaradıldı. Nuru Paşanın rəhbərlik etdiyi bu orduya türklərdən, azərbaycanlılardan ibarət 18 min əsgər və zabit daxil idi.

Nəhayət, Qafqaz İslam Ordusu vasitəsilə Azərbaycan hökuməti öz hakimiyyətini bütün ölkəyə şamil edə bildi, Bakı azad olundu. Çox təəssüf ki, bu respublika cəmi 23 ay fəaliyyət göstərdi. Amma həmin dövrdə vətən sevdalıları çox mühüm işlər görə bildilər. Beynəlxalq aləmə Azərbaycan Demokratik Respublikası haqqında məlumat verdilər, dövlətçiliyin əsasını qoydular, milli tariximizi bərpa etmək istiqamətində böyük addımlar atdılar. Qonşu dövlətlərlə münasibəti qaydaya salmaq istiqamətində müəyyən işlər gördülər. Sonradan uzun illər bu dövrün unudulmasında çalışılsa da, ancaq 1988-ci ildən başlayaraq, Azərbaycan cəmiyyəti cümhuriyyət dövrünə diqqət etməyə və həmin dövrü öyrənməyə başladı. 1993-cü ildə Ümummilli Lider Heydər Əliyev hakimiyyətə gəldikdən sonra isə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin fəaliyyəti daha dərindən araşdırıldı.

Respublikamız 1918-1920-ci illərdəki xalq cümhuriyyətinin varisi sayılır. Bu gün hər bir kəs şərfəlo deyər bilər ki, mənim çox zəngin keçmişim var, indi də həmin keçmişin əsasları üzərində Azərbaycan xalqının layiq olduğu bir dövlət qurulub. 28 May Respublika Günü dövlətçilik tariximizin ən şanlı və parlaq səhifələrindəndir.

Azərbaycan Demokratik Respublikası dövründə həyata keçirilən tədbirlər müstəqil dövlətçiliyimizin əsaslarını yaradılması və gələcək inkişaf yolunun müəyyən edilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb etdi. Ruhlu azad olan bir millət heç kəs köləlikdə saxlaya bilməz. 1991-ci ilin oktyabrında Azərbaycan xalqı XX əsrdə ikinci dəfə öz müstəqilliyini elan etdi. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövrünün dövlət rəmzləri və himni bərpa olundu. "Müstəqilliyi qorumaq onu əldə etməkdən daha çətindir" deyən Ulu Öndər Heydər Əliyevin gərgin mübarizəsi sayəsində xalqın milli məhlik şüuru inkişaf etdirildi, azərbaycançılıq məfkurası işğaldan müstəqillik arzularını gerçəkləşdirildi.

Bu gün dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın birgə gərgin fəaliyyəti nəticəsində sürətlə dəyişən çağdaş dünyada bütün beynəlxalq görüşlərdə və aparılan yüksək səviyyəli danışıqlarda Azərbaycanın mənafeləri uğurla müdafiə edilir.

Sevindirici haldır ki, artıq müstəqil dövlətimiz bir çox mötəbər, beynəlxalq tədbirlərə evsahibliyi edir. Bu isə ölkəmizin dünyada artan nüfuzundan və ona olan dərin inamdan xəbər verir. Azərbaycan təkco regionda deyil, beynəlxalq miqyasda söz sahibi olan ölkə və strateji tərəfdaş kimi tanınır. Fərəhli haldır ki, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının növbəti ildönümünü xalqımız qürur və sevinc hissi ilə qeyd edir. Belə ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli ordumuzun cəmi 44 gün davam edən Vətən müharibəsində Ermonistan ordusu üzərində şanlı qələbəsi ilə dövlətimizin ərəzi bütövlüyü və suverenliyi tam bərpa edilmişdir. Bu isə dövlət müstəqilliyimizin ildən-ilə möhkəmləndiyini, qüdrətinin daha da artdığını göstərir.

Saadət VEYSOVA, Əməkdar müəllim

1918 Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti 2024

XX əsrin əvvəllərində Avrasiya dünyasında baş verən siyasi hadisələr Anadolu bölgəsində və Azərbaycanda da öz təsirini göstərməkdə idi. Bu dövrdə cəmiyyətin şüurunda baş verən milli özünüdərk proses, milli şüur, millət və ümmət münasibətlərini ortaya qoymuşdur.

Azərbaycanda və Anadoluda baş verən maarifçilik hərəkatı bu proseslərin elmi-siyasi və mədəni əsaslarını formalaşdırmaqda idi. Onlarla türk ziyalıları və demokratik düşüncəli din xadimləri milli-mədəni və dini dəyərlərin modernləşməsi uğrunda yorulmaz mübarizə aparırdılar. Xüsusilə də türk dünyasının siyasi müstəqilliyi, milli-mədəni bütünlüyü, modernləşməsi uğrunda Azərbaycanda Əli bəy Hüseynzadə, Əhməd bəy Ağaoğlu, Məhəmməd Əmin Rəsulzadə, Əli-mərdan bəy Topçubaşov, Mirzə Cəlil, Mirzə Ələkbər Sabir, Anadoluda Ziya Göybalp, Yusif bəy Akçura, Fuat Köprülü, Həmidullah Sübhü, Abdullah Cevdet, Cəlal Nuri, Kılıçzadə Hakkı, Namık Kamal, Mehmed Akif Ərsöy kimi çoxlu ziyalılar, ictimai-siyasi xadimlər, maarifçilik hərəkatının nümayəndələri milli və dini kimlik, modernləşmə düşüncəsi vəhdətindən çıxış edərək bə dəyərləri qarşı-qarşıya deyil, vəhdət halında qiymətləndirmək məqsədini qoymuşdular.

XIX əsrdən başlayan Anadolu və Azərbaycan aydınlarının ədəbi-mədəni təmasları XX əsrin əvvəllərində yeni fəaliyyət mərhələsinə qədim qoymuşdur. Bu dövrdə elmi-mədəni və ədəbi əlaqələrlə yanaşı, xeyriyyəçilik fəaliyyəti də geniş vüsət almışdır. Baş verən bu siyasi və ideoloji mübarizələrdə onlarda öz milli, siyasi və mədəni maraqlarını qorumaq naminə, Azərbaycan və Anadolu toplumu mədəni, siyasi əlaqələrini genişləndirmiş, zərurət yarandıqda tədqiqat bir-birlərinə qardaşlıq yardımlarını əsirgəməmişdilər.

XIX əsr - XX əsrin əvvəllərində ümumtürk mədəniyyətinin, milli-mədəni dəyərlərinin oyanışı və inkişafında milli burjuaziyanın məsənənə və maarifçi nümayəndələrinin böyük rolu olmuşdur. Azərbaycanlı məsənənədar Hacı Zeynalabdin Tağıyev, Ağə Musa Nağıyev, Murtuza Muxtarov, Şəmsi Əsədullayev kimi sahəkarlar böyük xeyriyyəçilik işləri ilə məşğul olmuş, xalqımızın mədəniyyətinin, elm və təhsilinin inkişafında böyük məbləğdə maddi vəsait xərcləmişdilər.

Azərbaycanlı milyonçuların xeyriyyəçilik fəaliyyəti Azərbaycanın hüddulları əsərə digər ölkələrdə də əhatə etmişdir. Azərbaycanlı məsənənədar qardaş Osmanlı dövlətində də böyük xeyriyyəçilik fəaliyyəti ilə məşğul olmuşlar. Balkan savaşı (1912-1913) və Birinci Dünya savaşı (1914-1918) o sıxıntılı günlərdə Bakıda Hacı Zeynalabdin Tağıyevin himayəsi altında fəaliyyət göstərən "Bakı Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyəti"nin Anadoluya çox önəmli yardımlar təşkil etdiyi məlumdur. Eyni zamanda xeyriyyəçilik fəaliyyəti Anadoluda erməni zulmləri nəticəsində yetim qalan uşaqları, qadınları, yaşlıları da öz himayəsinə almışdır. Xeyriyyəçilik fəaliyyətinə görə Hacı Zeynalabdin Tağıyevin həyat yoldaşı Sona xanım Osmanlı hökmdarı Sultan Mehmed Rəşad tərəfindən 1914-cü ilin 17 mart tarixində verdiyi fərmanla "Şəfqət" ordeni ilə təltif olunmuşdur.

Azərbaycan türkləri Rusiya imperiyasının işğalında olmasına baxmayaraq, qeyd olunan dövrdə xeyriyyəçilik fəaliyyəti ilə yanaşı, hərbi baxımdan da Anadoluda türk qardaşlarına öz yardımlarını göstərmiş, xüsusilə də Çanaqqala savaşında könüllü olaraq döyüşmüşlər.

Aparılan çoxsaylı tədqiqatlar nəticəsində məlum olmuşdur ki, Birinci Dünya müharibəsi dövründə, xüsusilə 1915-ci ildən başlayaraq Qafqaz müsəlmanlarından və Azərbaycan türklərindən olan könüllülərdən ibarət taburlar təşkil edilmiş, Qafqaz cəbhəsində, həmçinin Çanaqqala döyüşlərində iştirak etmişlər. Osmanlı arxiv sənədlərindən əldə olunan məlumatlardan aydın olur ki, Azərbaycan türkləri və Qafqaz müsəlmanlarından ibarət minlərlə könüllü döyüşçü Qafqaz cəbhəsində və Çanaqqala döyüşlərində böyük rəşadət göstərərək şəhid olmuşlar.

Türk tarixinin qanlı hərbi faciələrindən biri Sarıqamış faciəsidir. Bu dövrdə Azərbaycan qar Rusiyanın işğalı altında olmasına baxmayaraq, bacardığı qədər

28 May istiqlal və Türkiyə-Azərbaycan qardaşlığı

Anadoluda qardaşlarına kömək və mədəni dəstək göstərmişdir. 1914-cü il dekabrın 22-dən - 1915-ci il yanvarın 15-dək olan dövrdə Osmanlı ordusunun acı məğlubiyyəti ilə bitən Sarıqamış döyüşündə 90 min türk əsgəri şəhid olmuş, təxminən 5000 döyüşçü ruslara əsir düşmüşdü. Türk əsirləri Bakıya Böyük Zirə (Nargin adası) adasına götürülərək böyük işğonçulara məruz qalmışdılar.

"Hümmət" qəzetinin 28 noyabr 1917-ci il sayında "Göz yaşı tökdürən cəzə" məqaləsində Nəriman Nərimanov yazırdı: "Kəş bə cəzəyə (Nargin) getməzdim, kəş bir dəri, bir sümük bədənleri, sifətsiz gözləri, ah-zar edən insanları görməzdim. Kəş "Əfəndim, su", "Əfəndim, yemək", "Əfəndim, paltar" sözlərini eşitməyöydüm. Kəş çılpaq dodaqları soyuqdan titrəyən, üzleri bozarmış atasız-anasız balalarla sözləşməyöydüm. Kəş xəstəxanada başları körpə üstə can verən igidlərə rast gəlməyöydüm".

Narginədə yaşanan müsibətlərdən, ermənilərin burada türk əsirlərinə başına gətirdikləri amansızlıqlardan xəbərdar tutan Azərbaycanın sayılıb-seçilən varlı şəxsləri və ziyalıları türklərin xilasını üçün kömək etməyə çalışırdılar. Bu məsələdə Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyəti, Hacı Zeynalabdin Tağıyev, İsmayıl bəy Səfərolıyev, Murtuza Muxtarov və Əjdər bəy Aşurbəyov, Bakı Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyətinin Qadın bölməsinin sədri Sona xanım Hacıyevanın fəaliyyətini xüsusilə qeyd etmək lazımdır. Onlar əsirlərin bəzilərini qaçırması təşkil edir, sağlamlıq əsgərləri Türkiyəyə göndərirdi, uzun müddət xəstə olanları isə öz evlərində gızdəyib, müalicə edirdilər.

Azərbaycan türklüyü ilə Anadolu türklüyünün qardaşlığının ən yüksək zirvəsini bariz nümunəsini 1918-1920-ci illərdə də görmək olur. Bu dövrdə öz istiqlal və dövlət müstəqilliyi uğrunda ölüm-dirim mübarizəsinə qalxmış Azərbaycan türklüyünün yanında yene də Anadolu türkləri, Osmanlı imperiyası var idi. İstər Cənubi Qafqazın gələcək siyasi taleyini həll edən Trabzon (1918, mart) və Batum (1918, may) danışıqlarında, istərsə də türk-müsəlman dünyasının ilk milli demokratik dövləti olan Azərbaycan Cümhuriyyətinin qurulmasında Osmanlı imperiyasının rolu danılmazdır.

1918-ci il mayın 28-də Azərbaycan Milli Şurasının sədri Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Cümhuriyyəti elan olundu. Azərbaycan Cümhuriyyəti türk-müsəlman dünyası üzrində doğan bir milli dövlətçilik gənəşi idi.

Azərbaycan Cümhuriyyətinin yaranmasını professor Tadeuş Svaytovski bu şəkildə şərh edirdi: "İndiyə qədər coğrafi bir bölgənin adı olan Azərbaycan artıq iki milyonluq bir dövlətin adı idi. Tatarlar, Trans-Qafqaziya müsəlmanları və Qafqaziya türkləri kimi dəyişik isimlərlə anılan xalq artıq rəsmən Azərbaycanlı olmuşdu".

Azərbaycanın görkəmli dövlət xadimi Məhəmməd Əmin Rəsulzadə 28 May istiqlalını mühüm hadisə adlandıraraq bu münasibətlə yazırdı: "O tarixdən əvvəl

bir millət olaraq varlığını isbat edən Azərbaycan xalqı bu tarixdən etibarən millət olaraq dövlət qurmuş və bu dövlətin istiqlalı uğrunda bütün mövcudiyəti ilə meydan atılmışdır".

Bu dövrdə Azərbaycan mill dövlətçilik günəşinin parlamasına sevinən yene də Anadolu türkləri idi. Azərbaycan Cümhuriyyətini tanıyan ilk dövlət də məhz Osmanlı dövləti idi. 1918-ci ilin iyun ayının 4-də "Osmanlı imperatorluğu hökuməti ilə Azərbaycan Respublikası arasında dostluq müqaviləsi"nin imzalanması böyük bir tarixi hadisə idi. Bu, Azərbaycan Respublikasının xarici dövlətlərlə imzaladığı ilk dostluq müqaviləsi idi. Xüsusilə də, Azərbaycan üçün çox mühüm həyati əhəmiyyətə malik olan müqavilənin dördüncü maddəsində göstərilirdi ki, "dinclik və əsası möhkəmləndirmək, ölkənin təhlükəsizliyini təmin etmək üçün əgər ehtiyac olarsa, Osmanlı hökuməti Azərbaycan Respublikasına hərbi yardım göstərməyi öz üzünə götürür". Bu maddə yene müstəqilliyini elan etmiş Azərbaycan Respublikasının təhlükəsizliyinə və Azərbaycanın əhəliyyə qarşı soyqırım həyata keçirən bolşevik-daşnak qüvvələrinə qarşı Osmanlı dövlətinin hərbi yardım etməsinə hüquqı zəmin yaradırdı.

Azərbaycan Cümhuriyyəti öz müstəqilliyini elan etse də, hələ də ölkənin süverenliyi xarici dövlətlər tərəfindən təhlükə altında, Bakı və ətrafı isə bolşevik erməni işğalında idi. Belə bir müəkkəb siyasi şəraitdə Azərbaycan Cümhuriyyəti "Osmanlı imperatorluğu hökuməti ilə Azərbaycan Respublikası arasında dostluq müqaviləsi"nin 4-cü maddəsinə uyğun olaraq Osmanlı dövlətindən hərbi yardım istədi. Bu mübarizə müsbət dəyərləndirən Osmanlı hakimiyyəti Azərbaycan türk qardaşlarına kömək üçün 1918-ci ilin iyun ayının əvvəllərində hərbi dəstələrini Gəncə istiqamətində Azərbaycanca göndərdi. Mürsəl Paşanın başçılığı etdiyi Osmanlı ordusunun ən yaxşı diviziyalarından olan 5-ci Qafqaz piyada diviziyası iyun ayının əvvəllərində Gəncəyə daxil oldu. Türkiyənin Qafqazda olan hərbi hissələrinin yeni baş komandanı Ənvər Paşanın qardaşı Nuru Paşa öz qorqacağı ilə birlikdə Gəncəyə gəldi, Gəncədə təntənəli qarşılaşma mərasimi təşkil olundu. Həmin dövrdə görkəmli dövlət xadimi Məhəmməd Əmin Rəsulzadə yazırdı ki, "Cənubi Qafqaz nümayəndələri ilə türk nümayəndələri Batumda müzakirələr apararkən Nuru Paşa ilə bərabərində olan bir çox zabitlər Gəncəyə daxil oldular. O zaman müdhiş bir anarxiyaya məruz qalan, digər tərəfdən də bolşevik təcavüzü ilə təhdid olunan Gəncə Nuru Paşanı göydən enmiş xilas-kar bir mələk kimi qəbul etmişdi. Xalqın ona göstərdiyi istiqlal Gəncə tarixində görünməmişdir".

İstiqlal şairi Məhəmməd Hadi özünün bir bəndlik şeirində Nuru Paşanın Gəncəyə gəlişini belə vəsf edirdi: *O gün ki, Nuri Paşa Gəncəyə mehman oldu, Türkə əyri baxanın bağı qızıl qan oldu. Çəkdə dağlar başına hilallı al-bayağın, Qaldı bu türk diyarı Azərbaycana oldu!*

(Ardı var)

Mübariz AĞALARLI, tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

Azərbaycan müstəqillik qazansa da, hələ istər geosiyasi, istərsə də iqtisadi baxımdan böyük əhəmiyyət kəsb edən Bakı və ətrafı bolşevik-erməni işğalı altında idi. Bakının bolşevik-daşnak işğalı dövründə bu şəhərin Azərbaycan üçün nə qədər strateji əhəmiyyətə malik olduğunu və azad olunmasının vacibliyini bütün cümhuriyyət xadimləri öz əsərlərində xüsusi olaraq vurğulamışlar. M.Ə.Rəsulzadə yazırdı ki, "Bakı Azərbaycanın, Azərbaycanın da Bakının. Bakını Azərbaycandan ayırmaq istəyənlər kim olursa, Azərbaycanın həyatına qəsd etmişdir. Bakısız Azərbaycan təsəvvür oluna bilməz. Bakı tarixən də, indi də bir türk şəhəri və müsəlman bölgəsidir. İstiqlalın də elə olaraq Azərbaycanın paytaxtını təşkil edəcəkdir. "Bakısız Azərbaycan - başsız bədənədir".

Bakının geosiyasi və strateji əhəmiyyətini dərindən dərk edən Osmanlı və Azərbaycan hökumətinin əmri ilə Nuru Paşanın komandanlığı altında Qafqaz İslam Ordusu sentyabr ayının 15-də Bakını işğaldan azad etdi.

5-ci Qafqaz piyada diviziyasının komandanı podpolkovnik (yarbay) Rüşdü bəy Bakının azad edilməsini öz xatirələrində belə təsvir edirdi: "Eyni irqə mənsub bu iki millət arasında əlaqə və münasibət, axıdılan qanlarla bir qat daha yaxınlıq peyda etmişdir. Anadolu türklərinin, Azərbaycanın istiqlalı uğrunda yaptıkları çətin və qanlı müharibələr əminəm ki, nəsil-dən-nəslə neql ediləcək unudulmaz birgə dəstə halında qalacaqdır".

Bakının bolşevik-daşnak birləşmələrindən azad olunması xəbəri Türkiyə mətbuatının da əsas aparıcı mövzularından biri olmuşdu. "Yeni gün" qəzeti bu barədə yazırdı: "Bakıda artıq Azərbaycan bayrağı dalğalanır. Azərbaycan hərbi hissələri Bakını azad etmişlər. Eyni günə və eyni qana şəhər olduğumuz qardaşlarımızı təbrik edirik..."

Bakının azad edilməsi münasibəti ilə noyabr ayının 10-da Bakıda Yay klubunun zalında Nuru Paşanın şərifinə böyük bir ziyafət verildi. Ziyafət tərnində çıxış edən Azərbaycanın dövlət rəsmiləri, ziyalılar öz sevgi və təşəkkürünü ifadə etmişlər.

Ziyafət məclisində görkəmli ədəbiyyatşünas Səlim Müməttaz Nuru Paşaya ithaf etdiyi "Öyün millət" şeirini oxumuş, tanınmış aktyor Abbas Mirzə Şərifzadə isə Osmanlı generallarına məxsus geyimdə zala daxil olaraq Ənvər Paşanın qiyafəsində monoloq söyləmişdir. Ziyafətdə baş nazir Fətəli Xan Xoyski "Ədirmənin fəthi" əsərinin müəllifi Cəfər Cəbbarlı Nuru Paşaya təqdim etmişdir.

1918-ci il oktyabrın 30-da imzalanmış Mudros səzişinə əsasən, Osmanlı qoşunları məcburiyyət qarşısında Azərbaycanı tərk edər. Nuru Paşa İstanbula gələn orada ingilis qüvvələri tərəfindən həbs edilər və Batuma göndərildi. Paşa ermənilərin qətləminin iştirakçısı adı ilə edam hökmünə məruz qalır. Lakin Azərbaycan hökuməti təcili tədbir görür, baş nazir Nəsim bəy Yusifbəyli ilə Nağı Şeyxzamanlı xüsusi plan hazırlayırlar. Batum həbsxanasına hücum təşkil edilir və Nuru Paşa xilas olunur.

Qürur hissi ilə vurğulamaq lazımdır ki, Nuru Paşa tək Osmanlı dövlətinin deyil, Azərbaycanın Cümhuriyyət dövrü hər tarixinin də əvəzlənəməz şəxsiyyətlərindən biridir. O, Qafqaz İslam Ordusunun qurucusu və komandanı, Bakının fəthi, ziyalıların dostu idi. Təkcə bu deyil... Nuru Paşa Güneyli, Quzeyli bütün Azərbaycanı canı qədər sevmə böyük bir şəxsiyyət idi. Azərbaycan Cümhuriyyəti bolşeviklər tərəfindən işğal olunduqdan illər sonra Nuru Paşanın Azərbaycan haqqında ürək ağrısı ilə dediyi sözlər bunu bir daha təsdiq edir: "Qardaşımın şəhid olması qəlbimi nə qədər yandırdısa, Azərbaycanın istilası qəlbimi ondan da çox yandırdı. Qardaşım bir fani idi. Fəqət Azərbaycandakı türklük əbədi idi. Kaş öz həyatımı itirəydim, amma Azərbaycan türklüyün kənarında qalmayaydı".

(Ardı var)

Hacıbəyli qardaşları cümhuriyyət dövründə

1918-ci ilin mart qırğınından sonra Azərbaycan milli demokratiyası istiqlaliyyət uğrunda açıq mübarizənin və öz milli hökumətini yaratmaq üçün qətiyyətli yeganə yol olduğunu dərk etdi. Azərbaycan nümayəndəliyinin təkidilə Zaqafqaziya Seymi aprel ayının 9-da Zaqafqaziyanın suverenliyini elan etdi.

Lakin daxili ziddiyyətlər nəticəsində Zaqafqaziya Demokratik Federativ Respublikası tezliklə dağıldı və 1918-ci il mayın 28-də Tiflisdə Azərbaycanın istiqlaliyyəti elan edildi. İstiqlal bəyannaməsində Azərbaycan Demokratik Respublikasında ali icraedici hakimiyyətin Müvəqqəti Hökumətə məxsus olduğu bildirildi. Müvəqqəti Hökumət isə Azərbaycan Milli Şurasına tabe edildi. Səs çoxluğu ilə Məhəmməd Əmin Rəsulzadə Milli Şuranın sədri seçildi.

Milli Şuranın 1918-ci il mayın 28-də Tiflisdə qəbul etdiyi "İstiqlal" bəyannaməsi ilə XIX əsrin əvvəllərində itirilmiş dövlətçiliyimiz Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti formasında bərpa olundu.

Cümhuriyyət hökuməti öz qısa varlığı dövründə mədəniyyətin inkişafına qağy ilə yanaşı, mədəni quruculuğa xüsusi diqqət yetirdi. Xalq Maarif Nazirliyi təsis edildi, məktəblər milliləşdirildi, təhsil ana dilində aparıldı, Bakı Universiteti, Milli muzey (İstiqlal muzeyi) və s. təsis edildi.

Bu illərdə bir sıra mütərəqqi ziyalılarımız Azərbaycan Demokratik Respublikasının ictimai-siyasi və mədəni həyatında yaxından iştirak etmişdilər. Onların arasında Üzeyir və Ceyhun Hacıbəyli qardaşları da var idi.

Üzeyir bəy 1919-cu ilin yanvarından 1920-ci ilin aprelində ADNR-in 1918-ci ilin sentyabrından nəşr olunan rəsmi mətbu orqanı olan "Azərbaycan" qəzetinin redaktoru olmuşdu. M.Ə.Rəsulzadə ilə Ü.Hacıbəyli məhrəban dostluq münasibətləri saxlamış, mətbuatda sıx yarıdıcılıq əməkdaşlığı etmişlər. M.Ə.Rəsulzadə hələ 1907-ci ildə Ü.Hacıbəylinin tərtib etdiyi və maarifçilik sahəsində böyük rol oynamış "Siyasi, hüquq, hərbi və bir çox başqa terminlərin rusca-tarcar və tarcar-rusca lüğətləri" kitabının redaktoru olmuş, 1908-ci ildə isə Üzeyir bəyin "Hesab məsələləri" kitabı haqqında "İrşad" qəzetində məqalə yazmışdı. Üzeyir bəy qəzetə rəhbərlik edərək onun ideya istiqamətini müəyyənləşdirmiş, Azərbaycanın müstəqilliyinin möhkəmlənməsinə kömək etmişdir. Qəzetdə Üzeyir bəyin "Partiyalarımız", "Tarixi günümüz", "Andronikin məsələsi", "Vəzifəmə nədir?", "Lənkəran faciəsi", "Kim nəyin fikrində imiş?", "Qarabağ", "İçimizdəki denkinlər", "Ermənistan və Azərbaycan münasibəti", "Təəssürrat" və s. kimi yazılar dərc edilmişdi. Üzeyir bəyin yazdığı "Azərbaycan" qəzetində ya hər gün, ya da ki, gününə bir çıxırmışdı. Bəzən isə həftə bir nömrədə iki yazısı da müxtəlif imzalarla çıxmışdı. Məqalələrlə tanışlıqdan görmək olar ki, həmin yazılar bütünlükdə günümüzə də həm-ahəng səsləşir. Bu isə Üzeyir bəyin uzaqgörən bir siyasətçi, publisist olduğuna xəbər verir.

Azərbaycanın istiqlaliyyətini böyük ruh yüksəkliyi ilə qarşılayan bəstəkar, müstəqilliyin bənci ildönümü münasibətilə "Azərbaycan" qəzetinin 28 may 1919-cu il 190 sayılı nömrəsində "Bir yazı" məqaləsində bildirdi: "Bu əziz bayram günü sidq dil ilə "Yaşasın müstəqil Azərbaycan" - deyənlər əmin olmalı, onu müstəqil yaşatmağa qadir olurlar".

Nazirlər Şurasının 1918-ci il 27 iyun tarixli fərmanı ilə Azərbaycan (türk) dili dövlət dili elan olunmuşdu, üzərində ağ aypara və ağ səkkizguşəli ulduz əks edilmiş qırmızı parçadan hazırlanan Azərbaycan dövlət bayrağı elan edilmişdi. Noyabrın 9-da həmin bayraq göy, qırmızı, yaşıl rənglərdən ibarət, üzərində ağ aypara və ağ səkkizguşəli ulduz əksi olan üçrəngli bayraqla əvəz olunmuşdu.

ADR-in dövlət bayrağı qəbul olunarkən, Üzeyir bəy "Azərbaycan" qəzetinin 2 may 1919-cu il, 175-ci sayında "Bayrağımız sarsılmaz" məqaləsində yazırdı: "...Bayrağımız haqq bayrağıdır. O, bir millətin bəşəri hüquqlarının parçasıdır. Bir millətin ki, onun insan kimi yaşamağa haqqı vardır. Bir millətin ki, daha əsir olmaq istəmir..."

Müstəqillik dövründə Üzeyir bəy həm publisistlik, həm də musiqi sahəsində var güvəsi ilə çalışmışdır. Belə ki, o, 1919-cu ildə Əhməd Cavadın sözlərinə "Azərbaycan" adlı marş bəstələmişdi. O zamanlar bu marş hər səhər hərbi məktəblərdə dərs başlanmadan əvvəl oxunardı. Bu marş ADR-in (1918-1920) rəsmi dövlət himni olmuşdur. 1919-cu ildə isə o, Azərbaycan adlı xoreoqrafik bir əsər də yaratmışdı. Quruluşca

məhz səhnə üçün nəzərdə tutulmuş bu əsəri professional milli baletimizin ilk nümunəsi kimi qəbul etmək olar. "Azərbaycan" qəzetinin 1919-cu il 27 fevral tarixli 124-cü sayında göstərilirdi: "...Üzeyir Hacıbəyov tərəfindən "Azərbaycan" adlı bir balet rəqsi yazılmışdır ki, bu balet səhnə üçün hazırlanmışdır..."

ADR hökuməti tərəfindən 1919-cu ilin yanvarında Paris Sülh Konfransında iştirak etmək üçün nümayəndə heyətinin tərkibində xaricə yola düşəndə Ceyhun bəy "Azərbaycan" qəzetinin redaktoru olmuşdur. Ceyhun bəy xatirələrində bu səfərin nəticələrini belə şərh edirdi: "...Əvvəllər idarə etdiyim milli "Azərbaycan" qəzetimizi istəklə qardaşım Üzeyirə həvalə edərək, yeni bir vəzifə ilə Avropaya gəldim. Yeni təşkil etdiyimiz Azərbaycan Dövlətinin başqa mədəni millətlər və sülh konfransına toplanmış dövlətlərin ali məclisi tərəfindən rəsmən tanınmasına nail olduq..."

"Azərbaycan" 1918-ci ildə kiçik formatda gündəlik 4 səhifədən ibarət çıxırdısa, 1919-cu ildən qəzetin formatı iki dəfə böyüdü və bayramla əlaqədar günlərdə isə altı səhifə buraxılırdı.

Sülh konfransının səmərəsi barədə Üzeyir bəy "Azərbaycan" qəzetinin 1918-ci il sayındakı "İstiqlal və istiqlal ümidi" adlı məqaləsində yazırdı: "...Sülh konfransı cəhan müharibəsinin inat etdiyi əziz bir məclis olacaqdır ki, böyük-böyük inqilabların hasil və məhsulunu üzə çıxaracaqdır... Biz Azərbaycanı və Azərbaycan türklərini Yevropaya və müttəfiq dövlətlərə tanıtmalıyıq, özümüzə məxsus tarixə, gözəl və xüsusi bir ədəbiyyata malik olduğumuzu, musiqimizin ümumqafqaz millətlərinə zövq və ləzzət-ruhani verən bir musiqi olduğunu bildirməliyik..."

Azərbaycan nümayəndə heyətinin konfrans ətrafında Fransanın paytaxtında çap etdirdiyi kitablar, bülətlər və digər materiallar o dövrdə böyük əhəmiyyətə malik idi. Fransız və ingilis dillərində çap olunmuş "Qafqaz Azərbaycan Respublikası", "Qafqaz Azərbaycan Respublikasının sülh konfransına memorandumu" da çox maraqlıdır. Burada həmçinin Azərbaycan nümayəndəliyinin aylıq büləteni də çap olunurdu.

Ceyhun bəyin Azərbaycan həyatının müxtəlif sahələrinə dair ayrı-ayrı mətbu orqanlarında dərc olunmuş yüzlərlə yazısı xalqın maarifləndirmə tələbatına yardım etmişdir. Azərbaycan mətbuat tarixinə dair ilk mükəmməl sistemli, əhatəli tədqiqat işi də məhz Ceyhun Hacıbəyliyə məxsusdur.

Bundan başqa, konfrans dövründə Ceyhun bəy Parisdə nəşr olunmuş "Rövyü dü Monde müzəlman" jurnalında "Birinci müsəlman respublikası - Azərbaycan" adlı məqalələr toplusunu dərc etdirmişdi. Sonra isə o, bu məqalələri kitab halında çap etdirmişdi. Avropa oxucularını mədəniyyətimizlə tanış edən Ceyhun bəy, Üzeyir bəyin "Arşın mal alan" operetasını fransız dilinə tərcümə etmiş və səhnəyə qoymuşdu.

O, tez-tez qəzet səhifələrində çıxış edərək, rus və ermənilərin Azərbaycandakı qeyri-normal hərəkətlərindən də yazmışdı. Bunlardan başqa, mühacirot illərində Ceyhun bəy digər qəzet və jurnallarla, radio ilə də əməkdaşlıq etmiş, Azərbaycanla bağlı çoxsaylı məqalələr yazmış, tədqiqatlar aparmışdır. O, bir çox fransız qəzetləri ilə əməkdaşlıq etmiş, orada fransız dilində çıxan "Qafqaz", Münxendə Azərbaycan dilində nəşr olunan "Azərbaycan" jurnalına redaktorluq etmiş, Azadlıq radiosunun yaradıcılığında olmuşdur.

Ceyhun Hacıbəyli 1920-ci il 28 aprel bolşevik çevrilişindən sonra vətənə qayıda bilməmiş, Fransada yaşayaraq 1962-ci il oktyabrın 22-də 71 yaşında Parisdə vəfat etmiş və orada da dəfn olunmuşdur.

1920-ci il aprelin 27-də ADR-in süquta uğraması Azərbaycanın siyasi və mədəni həyatına çox böyük zərbə vurmuşdur. Belə ki, cümhuriyyət dövründə əldə etdiyimiz bir çox uğurlar loğv olunmuşdur. O cümlədən Üzeyir və Ceyhun Hacıbəyli qardaşları tərəfindən hələ 1914-cü ildə "Necat" cəmiyyəti nəzdində yaradılan müstəqil opera-operetta artistləri truppası da 1920-ci il aprelin 28-də (ADR stiqət edən gün) qaçırılan iclas zamanı "məhvəyi etibarını itirdiyi" üçün loğv edilmişdir.

ADR-in fəaliyyət dövrü 2 ilə yaxın bir zaman əhatə etsə də, üstündən 71 il keçəndən sonra Azərbaycan dövləti mayın 28-ni Müstəqillik günü elan etdi. Beləliklə, xalqımız ikinci dəfə öz siyasi, etnoqrafik sərhədləri daxilində azad və müstəqil yaşamaq hüququ əldə etdi...

TƏRƏNƏ HƏSƏNOVA, Üzeyir bəy Hacıbəylinin ev-muzeyinin kiçik elmi işçisi

BAKU ENERGY WEEK

CASPIAN OIL & GAS CASPIAN POWER BAKU ENERGY FORUM

www.bew.az

4 | 5 | 6 İYUN
BAKI EKSPONAZİYASI MƏRKƏZİ

TƏŞKİLATÇILAR: Iteca, CEQ, Azərbaycan Energetika Nazirliyi

DƏSTƏK: AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ENERGETIKA NAZİRLİYİ

BAŞ TƏRƏFDƏŞ: SOCAR

Lənkəran qəzasının şuşalı general-qubernatoru

Onun Tuğda şölələnən ömür günəşini uzaq Kareliyada söndürdülər

XX əsrin ikinci onilliyində tarixi meydana qədəm qoyan Azərbaycan Demokratik Respublikası (ADR) cəmi 23 ay yaşasa da, öz dövrü üçün mü-tərəqqi əhəmiyyətli qanunlar qəbul edib. Haqqında danışmaq istədiyimiz Cavad bəy Məlik-Yeqanov 28 may 1918-ci ildə ADR-ni yaradılması haqqında tarixi bəyannaməni imzalayan dövlət xadimlərimizdən biridir.

Cavad bəy Rza bəy oğlu Məlik-Yeqanov 1878-ci ildə Şuşa mahalında Tuğ kəndində dünyaya göz açıb. İlk ictimai təhsilini həmin dövrün görkəmli maarifçilərindən və Füzuli poeziyasının davamçılarından sayılan şair Mir Mehdi Xəzainin ev məktəbində alan Cavad bəy 1903-cü ildə Bakıya gəlib neft mədənlərində əmək fəaliyyətinə başlayır. O, gündəlik işdən savayı ölkədə baş verən ictimai-siyasi proseslərdə maraqlanır və "Hümmət" təşkilatının sıralarına daxil olur. Cavad bəy tez-tez öz dostları, iş yoldaşları ilə birlikdə fəhlə mitinglərində iştirak edir, zəhmətkeşlərin hüquqlarının müdafiəsi üçün olından gələn ösür-gömrü C.Məlik-Yeqanovun neftçilər arasında qısa müddətdə nüfuz qazanması çar məmurlarının nəzərindən qaçır. 1909-cu ildə Bakının general-qubernatoru R.Martinsonun əmri ilə ona bir il müddətinə həbs cəzası kəsilir. Həbsdən çıxıldıqdan sonra Cavad bəy doğma Tuğ kəndinə qayıdaraq müxtəlif janrlı bədii və ictimai-siyasi ədəbiyyatın müdafiəsi ilə məşğul olur, həmçinin Şuşanın, Qaryagin (indiki Füzuli rayonu), Gəncin, Ağdamın və digər qonşu ərazilərin açıqfikirli, maarifpərvər şəxsləri ilə dostluq əlaqələri saxlayır.

Cavad bəy Tuğda yaşadığı müddətdə Baxşəli bəy Məlik-Aslanovun qızı Rəna xanımla ailə həyatı qurur. Bu izdivacdan onların Ənvər adlı oğlu, Tamara adında qızı dünyaya gəlir. Lakin tale Cavad bəyden bir müddət "üz çevirir". O ikiyaşlı oğlu Ənvəri, sonra isə gənc həyat yoldaşı Rəna xanımı itirir. Bu ayrılığa dözə bilməyən Cavad bəy yeganə qızını anası Mina xanımla yə-nində qoyaraq 1914-cü ildə yenidən Bakıya dönrür və milyonçu Şibayevnin mədənlərində tabeli vəzifəsində işləməyə başlayır.

Həmin ildən o, Müsavat Partiyasının üzvü kimi mütəmadi olaraq bu siyasi təşkilatın tədbirlərində fəal iştirak edir və tezliklə məzmunlu, odlu-ələvlu çıxışlar söyləyən natiqə çevrilir.

1917-ci il dekabrın 26-dan 31-dək Bakıda keçirilən Müsavat Partiyasının qurultayında iştirak edən Cavad bəy Məlik-Yeqanov Lənkəran qəzasının general-qubernatoru təyini olundu. ADR-in programını Lənkərandə həyata keçirən Cavad bəy bütün güc-qüvvəsini bu diyarın iqtisadi-mədəni inkişafına sərf edir.

Cavad bəy 28 aprel 1920-ci ildə - Azərbaycan Demokratik Respublikasının süqutuna kimi Lənkəran qəzasının general-qubernatoru vəzifəsində çalışır. XI Qızıl Ordu Bakını, daha sonra Lənkəranı ələ keçirəndən sonra o, həyatının təhlükə-də olmasına baxmayaraq, Vətəni tərk etmək niyyətinə düşmür. Bir müddət o, əmək birjasında, neft təchizatı idarəsində, Bakı Sənaye Texnikumunda işləyir. Hansı sahədə çalışmasından asılı olmayaraq, Cavad bəy Məlik-Yeqanov özünü Vətənin layiqli övladı kimi göstərməyə çalışır. Amma buna baxmayaraq o, qeyri-qanuni yollarla altı dəfə cinayət məsuliyyətinə cəlb olunur. 1933-cü ildə isə Cavad bəy Azərbaycan Fövqəladə Komissiyasının qərarı ilə yenidən həbs cəzasına məhkum edilir və ömürlük Kominin düşərgələrində sürgünə göndərilir. Onu da qeyd etmək ki, C.Məlik-Yeqanovun "vətən xaini" kimi tutulması haqqında orderi erməni millətçiləri Nersesov və Ayvazov imzalayıblar.

1917-ci il dekabrın 26-dan 31-dək Bakıda keçirilən Müsavat Partiyasının qurultayında iştirak edən Cavad bəy Məlik-Yeqanov Lənkəran qəzasının general-qubernatoru təyini olundu. ADR-in programını Lənkərandə həyata keçirən Cavad bəy bütün güc-qüvvəsini bu diyarın iqtisadi-mədəni inkişafına sərf edir.

Cavad bəy 28 aprel 1920-ci ildə - Azərbaycan Demokratik Respublikasının süqutuna kimi Lənkəran qəzasının general-qubernatoru vəzifəsində çalışır. XI Qızıl Ordu Bakını, daha sonra Lənkəranı ələ keçirəndən sonra o, həyatının təhlükə-də olmasına baxmayaraq, Vətəni tərk etmək niyyətinə düşmür. Bir müddət o, əmək birjasında, neft təchizatı idarəsində, Bakı Sənaye Texnikumunda işləyir. Hansı sahədə çalışmasından asılı olmayaraq, Cavad bəy Məlik-Yeqanov özünü Vətənin layiqli övladı kimi göstərməyə çalışır. Amma buna baxmayaraq o, qeyri-qanuni yollarla altı dəfə cinayət məsuliyyətinə cəlb olunur. 1933-cü ildə isə Cavad bəy Azərbaycan Fövqəladə Komissiyasının qərarı ilə yenidən həbs cəzasına məhkum edilir və ömürlük Kominin düşərgələrində sürgünə göndərilir. Onu da qeyd etmək ki, C.Məlik-Yeqanovun "vətən xaini" kimi tutulması haqqında orderi erməni millətçiləri Nersesov və Ayvazov imzalayıblar.

Respublika rəhbərliyinin qara fikirlə bezi məmurları üçün ələ bil bunlar bəs etmirdi. 1937-ci ildə onlar Cavad bəy hətə yoldaşı Məryəm xanımla Bayramlıbəyovana, daha sonra digər qohumlarını həbsdən azad salırlar. Onu da bildirmək ki, Məryəm xanımla Bayramlıbəyovana görkəmli Azərbaycan maarifçisi Teymur bəy Bayramlıbəyovun doğma qızı və davamçısıdır. Lənkəran şəhərində qızlar üçün ilk məktəbin və xeyriyyə cəmiyyətinin yaradılması məhz bu cəfəkeş qadının adı ilə bağlıdır.

Repressiya Məlik-Yeqanovlar ailəsinin bütün üzvlərini bir-birindən ayır salıb. Cavad bəy üç qızı - Azər, Taliyə və Asimə nonələr Şirin xanımla himayəsində qalıb. Məlik-Yeqanovlar ailəsinin bir çox üzvləri "vətən xaini" damğasından qorxaraq ata-baba soyadlarını Yeqanlı, Yeqanov, Rzayev, Zeynalov, Behbudov və sairə ilə əvəz etməyə məcbur olublar.

Ömrünün çox hissəsini həbsdə keçirən Cavad bəy Məlik-Yeqanov 1942-ci il mayın 18-də Kareliyada sürgündə vəfat edib. Ona yalnız ölümündən sonra - 1959-cu ilin fevralında Kareliya MSSR Ali Məhkəməsi tərəfindən bəraət verilib. Cavad bəy ömür-gün yoldaşı Məryəm xanımla isə 1956-cı ildə bəraət alıb və 1987-ci ildə 89 yaşında dünyasını dəyişib.

C.Məlik-Yeqanovun hər üç övladı ali təhsil alıb. Tanınmış hakim olmuş böyük qızı Azər tibb elmləri namizədi alimlik dərəcəsinə layiq görülüb.

Cavad bəy Məlik-Yeqanov bütün ömrü boyu xalqına, Vətəninə sadiq olub. Onun sürgündən həyat yoldaşı Məryəm xanıma göndərdiyi məktubdan aşağıdakı sözlər dedikləri-mizə əyani sübutdur: "...Axı sən yaxşı bilirsen ki, Vətənim necə sevirəm! Mənim Azərbaycanım, mənim xalqım məne çox əzizdir. Onlar üçün hətta həyatımdan keçməyə belə hazırım!..."

Ondan bu həyatı aldırlar! Sonda qeyd etmək ki, məhz Azərbaycan Demokratik Respublikasının şərəfli tarixi üzərindəki yasaq götürüldükdən sonra bir sıra ictimai və siyasi xadimlər özlərini layiqli qiymətlərini ala bildilər.

Ağaddin BABAYEV,
Lənkəran

Mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının və digər idarəetmə qurumlarının rəhbərləri tərəfindən 2024-cü ilin iyun ayında şəhər və rayonlarda keçiriləcək vətəndaşların qəbulu cədvəli

S/n	Qəbulu keçirən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanı və idarəetmə qurumunun rəhbəri	Qəbulun keçirildiyi şəhər, rayon	Əhatə olunan şəhər və rayonlar	Qəbulun keçirildiyi gün
1.	Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Ramin Məmmədov	Göyçay	Göyçay, Ucar, Kürdəmir, Zərdab	05
2.	Baş prokuror Kamran Əliyev	Ağsu	Ağsu, Şamaxı, Qobustan	07
3.	Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Bahar Muradova	Oğuz	Oğuz, Qəbələ	07
4.	Gənclər və idman naziri Fərid Qayıbov	Astara	Astara, Lənkəran, Lerik	10
5.	Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Rövşən Rzayev	Masallı	Masallı, Lənkəran, Astara	10
6.	Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin sədri Anar Quliyev	Ağsu	Ağsu, İsmayilli, Şamaxı, Qobustan	11
7.	"Azəriqaz" İstehsalat Birliyinin baş direktoru Azər Məmmədov	Şamaxı	Şamaxı, Qobustan	13
8.	Mədəniyyət naziri Adil Kərimli	Samux	Samux, Gəncə, Naftalan, Goranboy, Göygöl, Daşkasan	14
9.	Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin rəisi Mürşəl İbrahimov	İsmayilli	İsmayilli, Ağsu, Şamaxı, Qobustan	14
10.	Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin sədri Zaur Mikayılov	Salyan	Salyan, Neftçala	14
11.	Elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev	Naxçıvan	Naxçıvan, Babək, Culfa, Kəngərli, Ordubad, Sadarək, Şahbuz, Şərur	21
12.	Ədliyyə naziri Fərid Əhmədov	Zaqatala	Zaqatala, Şəki, Qax, Balakən	21
13.	Əmək və əhəlinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev	Xızı	Xızı, Siyəzən	21
14.	İqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov	Tovuz	Tovuz, Qazax, Ağstafa	21
15.	Kənd təsərrüfatı naziri Məcnun Məmmədov	Astara	Astara, Lənkəran, Lerik	21
16.	Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri Şahin Bağirov	Xaçmaz	Xaçmaz, Quba, Qusar, Şabran	21
17.	Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin sədri Saleh Məmmədov	Qax	Qax, Zaqatala, Balakən	21
18.	İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin sədri Zaur Əliyev	Goranboy	Goranboy, Naftalan	21
19.	Daxili işlər naziri Vilayət Eyvazov	Oğuz	Oğuz, Şəki, Qax, Zaqatala, Balakən, Qəbələ	25
20.	Rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat naziri Rəşad Nəbiyev	Siyəzən	Siyəzən, Şabran, Xızı	25
21.	Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Ramin Məmmədov	Sabirabad	Sabirabad, Saatlı, İmişli, Beyləqan, Xocavənd	25
22.	Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin sədri Qoşqar Təhməzli	Göyçay	Göyçay, Mingəçevir, Yevlax, Ağdaş	27
23.	Baş prokuror Kamran Əliyev	Qazax	Qazax, Ağstafa, Tovuz, Şəmkir, Gədəbəy	28
24.	Energetika naziri Pərviz Şahbazov	Qax	Qax, Şəki, Oğuz, Qəbələ, Zaqatala, Balakən	28
25.	Fövqəladə hallar naziri Kəmaləddin Heydərov	Xaçmaz	Xaçmaz, Şabran	28
26.	"Azərişiq" ASC-nin sədri Vüqar Əhmədov	Ağcabədi	Ağcabədi, Zərdab	28
27.	"Azərişiq" ASC-nin sədrinin vəzifəsini müvəqqəti icra edən İlham Mirzəliyev	Zaqatala	Zaqatala, Şəki, Oğuz, Qax, Balakən	28

Vətəndaşların qəbulu müəyyən edilmiş günlərdə saat 10:00-da başlayır.

Milli Kitabxanada 28 May - Müstəqillik Günü ilə bağlı tədbir keçirilib

Milli Kitabxanada Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 106-cı ildönümü ilə əlaqədar tədbir keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirdə çıxış edən kitabxananın direktoru, professor Kərim Tahirov 1918-ci il mayın 28-də Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin Milli Şurası İstiqlal Bəyannaməsini imzalamaqla Azərbaycanın müstəqilliyini dünyaya bəyan etdiyini bildirib.

"Möhbəmməd Əmin Rəsulzadənin əsasını qoyduğu Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti türk və islam dünyasında ilk parlamentli respublika və demokratik, hüquqi və dünyəvi dövlət nümunəsi idi. Cəmi 23 ay mövcud olmuş Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti müvafiq şərəfli tarixi üzərindəki yasaq götürüldükdən sonra bir sıra ictimai və siyasi xadimlər özlərini layiqli qiymətlərini ala bildilər.

Kərim Tahirov vurğulayıb ki, Ümmümilli Lider Heydər Əliyevin siyasi irsinin davamçısı, Prezident İlham Əliyev öz fəaliyyəti ilə Azərbaycanın müstəqillik da-yıqlarını daha da möhkəmləndirib. Bu gün artıq orazi bütövlüyümüz və suverenliyimiz

riyyətinin ideallarını davam etdirərək bu tarixi varisləşik üzərində yeni müstəqil Azərbaycan dövlətini yaradıb. Bu gün Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi haqqında Konstitusiyaya aktından danışırdıq mütəlak vurğulamaq lazımdır ki, həmin müstəqillik aktı Azərbaycanın 1918-ci ildə mövcud olmuş Xalq Cümhuriyyətinin bərpasıdır. Biz onların varisiyik, onların işinin davamçılığıdır - ancaq yeni şəraitdə, yeni bir tarixi zamanda".

Kərim Tahirov vurğulayıb ki, Ümmümilli Lider Heydər Əliyevin siyasi irsinin davamçısı, Prezident İlham Əliyev öz fəaliyyəti ilə Azərbaycanın müstəqillik da-yıqlarını daha da möhkəmləndirib. Bu gün artıq orazi bütövlüyümüz və suverenliyimiz

də əlamətdar günlə bağlı eyniadlı virtual və ononəvi kitab sərgisi də istifadəçilərə təqdim olunub. Virtual sərgidə fotolar, mövzu ilə əlaqəli kitablar və dövrü mətbuat səhifələrində dərc olunan məqalələr tam mətnləri ilə yer alıb. Virtual sərgi ilə <http://anl.az/el/vsb/Cumhuriyyet/index.html> link vasitəsilə tanış olmaq mümkündür. Ənənəvi sərgidə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin tarixi və fəaliyyəti, qurucuları, dövlət rəmzləri, müstəqilliyimizin bərpası, müstəqil, azad və bütöv Azərbaycan dövlətinin tarixi haqqında müxtəlif dillərdə ədəbiyyatlar nümayiş edilib.

Yüksək dəyərin təcəssümü

Bütün qitələrdən göndərilən məktublar Azərbaycan Prezidentinə olan hörmət və ehtiramın ifadəsidir

"İlk dəfədir ki, Müstəqillik Gününi ərazi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin tam və qəti şəkildə təmin edildiyi reallıqda qeyd edirik. Bundan qürur duyur, fəxrət hissi keçirik. Təsəffüf deyil ki, bütün qitələrdən dövlət və hökumət başçıları Prezident İlham Əliyevə təbrik məktubları göndərirlər".

kiyə qaradışlığının dünya üçün nümunə olduğunu bildirib, dostluğumuzun və qaradışlığımızın sarsılmazlığından bəhs edib. O, Azərbaycanın qazandığı tarixi uğurlardan məmnunluğunu ifadə edib. Amma bu reallıqlar fonunda Fransa prezidenti susur. Bu, əslində, diplomatik qaydaların pozulmasıdır", - deyərək əlavə edib.

E.Nəsirov qeyd edib ki, Makron beynəlxalq hüquq o qədər tapdalayıb ki, onun üçün diplomatik qaydaları pozmaq artıq adi bir davranışa çevrilib. Dənizəşəri ölkələrdə müstəmləkəçiliyə qarşı etirazları qan içində boğan bir liderdən başqa bir yanaşma gözləməyin də mənası yoxdur. Hətta o, Azərbaycan Prezidentini təbrik etsə belə, səmimiyyətinə inanmaq olmaz. Çünki təpədən dırnağa qədər erməni maraqlarına və mənafeyinə xidmət edən bir şəxs heç bir halda səmimi ola bilməz.

Deputat vurğulayıb ki, dünyanın aparıcı dövlətlərinin liderləri tərəfindən və bütün qitələrdən Azərbaycanın dövlət başçısına göndərilən məktublar ölkəmizin rəhbərinə olan hörməti, diqqəti ifadə edir. Bütün bunlar Azərbaycan dövlətinə olan xoş münasibətin göstəricisidir.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Bu sözləri qəzetimizə açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Elman Nəsirov deyib. Deputat bildirib ki, ABŞ Prezidenti Cozef Bayden təbrik məktubunda Azərbaycanın enerji təhlükəsizliyi, regional təhlükəsizlik və terrorizmə veriyi töhfəni yüksək qiymətləndirdiyini bildirib. Eyni zamanda o, Azərbaycanın iqlim dəyişiklikləri və "yaşıl enerji"yə keçid sahəsində qazandığı uğurlara toxunaraq, bu siyasəti dəstəklədiyini qeyd edib.

Eyni mövqeyi digər böyük dövlətlərin rəhbərlərindən də eşidirik. Çin rəhbərinin, Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin məktublarında da Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında qazandığı tarixi uğurlar, zəfərdən bəhs olunub, Azərbaycanla əməkdaşlığın inkişafında maraqlı olduqlarını vurğulayıblar. "Türkiyə Prezidenti cənab Rəcəb Tayyib Ərdəğan Azərbaycan-Tür-

Azərbaycan və Serbiyanın hərbi-mülki əməkdaşlıq üzrə ekspertlərinin görüşü keçirilib

Mayın 27-də Azərbaycan Ordusunun Təlim və Tədris Mərkəzində Azərbaycan və Serbiya Müdafiə nazirliklərinin hərbi-mülki əməkdaşlıq (CIMIC) üzrə ekspertlərinin görüşü keçirilib.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, qonaqlara Azərbaycan Ordusunda hərbi-mülki əməkdaş-

lıq istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər, həmçinin bu sahədə qazanılan beynəlxalq təcrübə barədə ətraflı məlumat verilib.

Serbiyalı nümayəndələr öz növbələrində CIMIC proqramının əhəmiyyətini qeyd edib və bu istiqamətdə görülən işlərdən danışdı.

Görüşdə təqdim olunan brifinqlər ətrafında müzakirələr aparılıb və qarşılıqlı maraq doğuran suallar cavablandırılıb.

"Bakı Abadlıq Xidməti" MMC Azərbaycan xalqını

28 May - Müstəqillik Günü
münasibətilə təbrik edir,
yüksək tərəqqi və xoş günlər arzulayır

Fransanın qəddar, amansız müstəmləkə tarixi

Yeni Kaledoniya iğtişışları Emmanuel Makronun prezidentliyinin ən ağır böhranlarından biridir

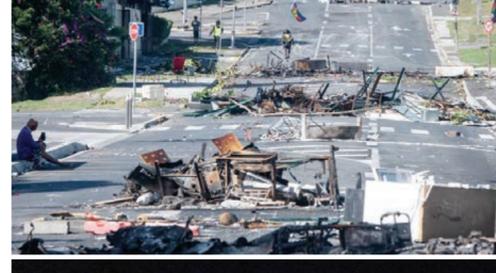
Böyük Britaniyanın "The Sunday Times" qəzetində "Yeni Kaledoniya iğtişışlarının arxasındakı qəddar, amansız müstəmləkə tarixi" başlıqlı məqalədə Fransanın müstəmləkəçilik tarixinə diqqət çəkilib. Yeni Kaledoniya-da baş verənlərin dövlət başçısı Emmanuel Makronun prezidentliyi dövründə ən ciddi böhranlardan biri olduğu qeyd edilib.

Məqalədə bildirilir ki, 1998-ci ildə futbol üzrə dünya kubokunu qazanmış Fransa milli komandasının üzvü Kristian Karambò oyunlardan əvvəl ölkənin himni "Marselye"ni oxumaqdan imtina edib və bunu vətəni Yeni Kaledoniyada Parisin alçaldığı müstəmləkəçilik hərəkətləri ilə əlaqələndirib.

1931-ci ildə Fransa öz imperiyasının müxtəlif guşələrini nümayiş etdirmək üçün bir sərgi təşkil edib. Oraya Sakit okeandakı Yeni Kaledoniyadan olan aborigenlər - 100 kanak gətirilib. Onların paltarını çıxarıblar və Parisdə Bulon meşəsindəki zooparkda təhlükəli adamyənlər kimi nümayiş etdiriblər. Kanakları çiyət yeməyə, vəhşisayağı roşlər etməyə məcbur ediblər və onların arasında futbolçunun ulu babası Villi Karambò da olub.

Yazının müəllifi Metyu Kempbellin fikrincə, Fransanın qəddar müstəmləkəçilik tarixi onun bugünkü siyasətinə güclü təsir göstərir və yeddi nəfərin ölümünə, yüzlərlə etirazçının yaranmasına səbəb olan Yeni Kaledoniyadakı iğtişışlar Makronun prezidentliyinin ən pis böhranlarından birinə çevrilib...

Jurnalist Yeni Kaledoniyanın Paris üçün xüsusi önmə daşdığına diqqət çəkib: "Makron Fransadan 11 000 mil məsafədə yerləşən Cənubi Sakit okean arxipelaqına 24 saatlıq uçuş edib. O, istehkamlar-

dan yaymaq üçün Numeadakı hava limanından helikopterlə birbaşa polis qərgahına uçub".

Bildirilib ki, Makron Parisə qayıtmazdan öncə Fransaya loyallıq qüvvələr və müstəqillik tərəfdarları ilə görüşdə sonradan adaya gələn fransalılara səsvermə hüququ qazandıran islahatın ertələnməsinə razılıq verib. Xatırladaq ki, məhz bu dəyişikliyin gündəmə gəlməsi Yeni Kaledoniyada etiraz aksiyalarına və iğtişışlara yol açdı.

Belə ki, 270 minlik əhalinin 40 faizini təşkil edən və Fransa, Avropa seçkilərində səsvermə hüququna malik olan yerli kanaklar gölmələrə səsvermə hüququnun verilməsinin ərazinin ilkin sakinlərinin seçki səlahiyyətlərini azaldığından və onların müstəqillik öldə etmək söyləmələri çətinləşdirəcəyindən narahatdırlar. Odur ki, gərginlik zəifləmir. Müstəqillik tərəfdarlarından biri olan Dominick Foçinin dediyi kimi, kanaklar heç vaxt müstəqillikdən ölməyəcəklər.

Məlumdur ki, fransızlar Yeni Kaledoniyaya 1853-cü ildə, III Napoleon ərazini imperiyanın bir hissəsi elan etdikdən sonra yiyələndilər, daha sonra adanı cəzaçökmə koloniyasına çeviriblər. On minlərlə məhbus nikel mədənlərində və plantasiyalarda işləməyə məcbur edilib. Yerli əhali kanaklar isə rezervasiyalara köçürüldü. Ardınca bir sıra üsyanlar baş verdi. Üsyançıların rəhbəri, böyük sərkərdə Atanın başı 1878-ci ildə kəsilib və müxtəlif muzeylərdə nümayiş etdirilmək üçün "qənimət" kimi Fransaya aparılıb. Köllənin ancaq 2014-cü ildə Numeaya qaytarılaraq dəfn edildiyi bildirilir.

1984-cü ildə "Sakit okeanın Çe Gevarası" Eloy Maçoro polis snayperi tərəfindən güllələnərək öldürüldü. "İnqilabçı öldürə bilirsəniz, amma onun ideyalarını məhv edə bilməzsiniz" - bu sözlər insanların hər il onu yad etmək üçün topladığı məzarının başdaşının üzünə həkk olunub.

Parislə Numea arasındakı qarşıdurmaya son qoyan razılaşma 1998-ci ildə öldü. Razılaşmada 20 illik planda ictimai müzakirə əsasında adanın taleyi həll olunmalı olsa da, müstəqillik qəbul edilməyib. 2021-ci ildə keçirilmiş üçüncü referendum isə müstəqillik tərəfdarları tərəfindən pandemiya dövründə önlərə yas tutduqları səbəbi ilə boykot edilmiş, ancaq səsvermə baş tutmuş və Fransa tərəfdarlarının qələbəsi ilə yekunlaşmışdı.

Bu gün Fransadan ayrılmaq ümidi ilə təkrar səsvermə tələb edən kanaklarla Fransanın tərkibində qalmaq istəyən ağdörlü köçkünlər - kalsoşlar arasında həmişəkindən daha dərin parçalanma var.

Metyu Kempbell məşhur futbolçunun ocağının aqibətinə də toxunub: "O, heyvanın digər "ekspozatları" ilə birlikdə timsah kolleksiyası müqabilində 1931-ci ildə zooloji bağda oxşar sərgi üçün Almaniya-yə göndərilib. Sonda kanaklara vətənlərinə qayıtmasına icazə verilib".

Lifu adasında anadan olan, küçələrdə ayaqyalın futbol oynayaaraq böyüyüb "Real Madrid" və "Midlsbro" kimi klubların şərəfini qoruyan və Avropada şöhrət qazanan Kristian Karambò deyir: "Mənə ailəm də bir çox kanak ailələri kimi dəhşətli hadisələr yaşayıb. Mən Fransanın dövlət himnini oxuya bilmirəm, çünki xalqın tarixini bilmirəm".

Son məlumata görə, dünən Bakı vaxtı ilə saat 22:00-da Yeni Kaledoniyada fəvqəladə vəziyyət ləğv edilib.

Qeyd edək ki, Yeni Kaledoniyanın bəzi yerlərində vəziyyət gərgin olaraq qalır.

Bölgədəki ölkələr, o cümlədən Yeni Zelandiya və Avstraliya vətəndaşların təhlükəsizliyini davam etdirirlər. Hərbi təyyarələr də Fransa vətəndaşlarını adadan təxliyə etməyə başlayıb.

Rizvan CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1919-cu il 6 mart (Cümə axşamı günü) tarixli 130-cu nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası

İNNA LİLLAHİ
VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN

Ağa Musa Nağıyevın baş kantoru kamali-yas və təhəssürlə [böyük bir matəm və kədar] **Ağa Musa Nağıyevın** martın 4-ündə gündüz saat 10-da vəfat etdiyi xəbər verir.

Mərhumun canazası bu gün öz evindən (Tarqovı və Mariinski küçəsinin künçündə) saat 10-da Hacı İmaməli məscidina aparılacaq.

İNNA LİLLAHİ
VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN

Ağa Əli Nağıyev, bacısı və uşaqları ilə **Ağa Musa Nağıyevın** vəfat etdiyi kamali-hüzün və təhəssürlə öz qövm-əqrəbə və dost-aşnalına xəbər verir.

Mərhumun canazası bu gün öz evindən (Tarqovı və Mariinski küçəsinin künçündə) saat 10-da Hacı İmaməli məscidina aparılacaq.

İNNA LİLLAHİ
VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN

Tağı, Xədicə xanım, Sadiq və Murad Nağıyevlar **Ağa Musa Nağıyevın** vəfat etdiyi kamali-hüzün və təhəssürlə öz qövm-əqrəbə və dost-aşnalına xəbər verir.

Mərhumun canazası bu gün öz evindən (Tarqovı və Mariinski küçəsinin künçündə) saat 10-da Hacı İmaməli məscidina aparılacaq.

İNNA LİLLAHİ
VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN

Mirza Əsədullayev, öz övrəti və uşaqları ilə **Ağa Musa Nağıyevın** vəfat etdiyi kamali-hüzün və təhəssürlə öz qövm-əqrəbə və dost-aşnalına xəbər verir.

Mərhumun canazası bu gün öz evindən (Tarqovı və Mariinski küçəsinin künçündə) saat 10-da Hacı İmaməli məscidina aparılacaq.

İNNA LİLLAHİ
VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN

Yelizaveta Qriqoryevna Nağıyeva **Ağa Musa Nağıyevın** vəfat etdiyi kamali-hüzün və təhəssürlə öz qövm-əqrəbə və dost-aşnalına xəbər verir.

Mərhumun canazası bu gün öz evindən (Tarqovı və Mariinski küçəsinin künçündə) saat 10-da Hacı İmaməli məscidina aparılacaq.

İNNA LİLLAHİ
VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN

Mirza Məhəmməd və Kövsər xanım Həsənovlar **Ağa Musa Nağıyevın** vəfat etdiyi kamali-hüzün və təhəssürlə öz qövm-əqrəbə və dost-aşnalına xəbər verir.

Mərhumun canazası bu gün öz evindən (Tarqovı və Mariinski küçəsinin künçündə) saat 10-da Hacı İmaməli məscidina aparılacaq.

İNNA LİLLAHİ
VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN

Ümmüsalimə xanım Nağıyeva **Ağa Musa Nağıyevın** vəfat etdiyi kamali-hüzün və təhəssürlə öz qövm-əqrəbə və dost-aşnalına xəbər verir.

Mərhumun canazası bu gün öz evindən (Tarqovı və Mariinski küçəsinin künçündə) saat 10-da Hacı İmaməli məscidina aparılacaq.

İNNA LİLLAHİ
VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN

Fətullə bəy Rüstəmbəyov **Ağa Musa Nağıyevın** vəfat etdiyi kamali-hüzün və təhəssürlə öz qövm-əqrəbə və dost-aşnalına xəbər verir.

Mərhumun canazası bu gün öz evindən (Tarqovı və Mariinski küçəsinin künçündə) saat 10-da Hacı İmaməli məscidina aparılacaq.

İNNA LİLLAHİ
VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN

Bakı Tacirlər Bankı Şurası sədri Hacı Zeynalabdin Tağıyev İdarə sədri **Ağa Musa Nağıyevın** vəfat etdiyi kamali-hüzün və təhəssürlə öz qövm-əqrəbə və dost-aşnalına xəbər verir.

Mərhumun canazası bu gün öz evindən (Tarqovı və Mariinski küçəsinin künçündə) saat 10-da Hacı İmaməli məscidina aparılacaq.

İNNA LİLLAHİ
VƏ İNNA İLEYHİ RACİUN

Səlim və Rüşqiyyə xanım Sadıqovlar **Ağa Musa Nağıyevın** vəfat etdiyi kamali-hüzün və təhəssürlə öz qövm-əqrəbə və dost-aşnalına xəbər verir.

Mərhumun canazası bu gün öz evindən (Tarqovı və Mariinski küçəsinin künçündə) saat 10-da Hacı İmaməli məscidina aparılacaq.

ELAN

Bu gün cümə axşamı saat 11-da Azərbaycan Məclisi-Məbusanının [Parlamentinin] növbəti iclası təyin edilmiş olduğu məbus əfəndilərə elan edilir.

7-52

HAZIRLANAN TƏTİL DƏİR

Azərbaycan istiqlalı yolunda ən böyük iqdamatdan [təşəbbüslərdən] olmaq üzrə Könlü orduyun paytaxtımızdan çıxarılması və dava gəmilərinin türk-silah etdirilməsi, vətənimizin aşkar və gizli düşmənlərinin xəsona gətməmişdir. Ona görə də bunlar əmələ-fəhla sifinfi həyəcana gətirərkə öümümi bir siyasi tətli çıxarmaq istəyirik. Burada türk-islam fəhla və əmələsi böyük bir rol oynaya biləcəyindən, Türk Ədəmi-Mərkəziyyət "Müsavət" firqəsi müəssəlman qardaşlara xitabən bir müraciətnamə nəşr etmişdir. Vətənin salamatı və millətin istiqlalı üçün camaatı anlatmaq niyyətilə bu müraciətnaməni eynilə qəzetimizdə dərc edirik. İştə müraciətnamə:

Millətədaşlar və yoldaşlar!
Şəhərimizə axırncı günlərdə bir neçə mühüm məsələlər oldu. "Dobrovoleski otryad" adı ilə toplanan saldatlar şəhərimizdən getdilər. Danızda olan voyevni flot [hərbi donanma] ingilislərə təslim oldu. Oradakı matrosalar da Batuma göndərildilər.
Bu məsələlər ətrafında xalq arasında, ələlxüsus əmələlər arasında min cürə xəbərlər çıxarılar.
"Dobrovoleski otryad" da, "voyevni flot" da əvvəlcə hamınıza məlum olan Bığərovun komandasında idi. Sonra Bığərovun komandanlığından çıxdı. Bunun yerini Prjevskiy tutdu. Bığərovun da, Prjevskiyin də Azərbaycan Hükumətina dəstə deyil, ikisi də düşmən idi. Bığərovunun müəssəlmanlar əleyhinə nə qədər müharibələr etdiyi kimi bilməyir? Prjevskiyin də Rusiya tərəfdarı və monarxist bir adamdır, Denikinin adamıdır.

Bakıda bulunan rus əmələləri və bu əmələnin gətirəstəni olan Rusiya sosialistləri vaxtilə Bığərovun, bu "demokrat" generalın qulluqdan xaric olduğuna çox təəssüf etmişdilər. O zaman biz Bığərovun otryadının paytaxtımızdan çıxmasını tələb etmişdik. Bığərovunun bu bəna zidd gədir, Bığərovun adı ilə toplanan şübhəli adamların, bir taqım amzasəpələr ali ilə toplanan halları məlum könlüllülərin buradan gətmələrində "demokratıya"nın təkyə etdiyi [söykəndiyi] sütünün laxməsinə gürüldür.
Doğrudur, Prjevskiyin bunlar Bığərovun kimi qəbul etmədiylər, faqət Azərbaycan Hükuməti və xalqının dobrovoleski otryadın nə cür olsa da buradan çıxarılmasını dəxi o şiddətlə istəmişdilər.
Otryad Prjevskiyə təbə olmuş, faqət "voyevni flot" olmamışdı. Flotda olan matrosar nə Prjevskiyin, nə ingilisin, nə də Azərbaycanı tanımayırdılar. Halbuki pul almacaq lazım idi. Pulu kimdən alsınlar? Bu, bir məsələ idi.

Təklif edən olmuşdu ki, pulu Azərbaycandan alsınlar, amma onun qulluğuna gətməyib rahat və sakit qalsınlar. Bu təklifi guya Azərbaycan tərəfdarı olan Rusiya sosial-demokratları edirdilər. Deyirdilər, çünki Azərbaycan zəifdir, ona görə də flot onun əlində olsa, zərari az olar. Çünki onların nəzarətində Denikin "böyük bəla", Azərbaycan isə "kiçik bəla"dır. Bunun azını qəbul etmək ağılı işidir.

İngilis komandanlığı Azərbaycan millətini və dövlətinin israrla eylədiyi tələbinə görə Prjevskiyi otryadını buradan çıxartdırdı. Halbuki danızda kimsəyə təbə olmaq istəməyən, hətta sosial-demokratların "kiçik bəla" deyə tövsiyə etdikləri Azərbaycana surətən də olsa təhəmmül göstərməyən [dözməyən] silahlı gəmilərin Bakı bəndərində [limanında] durnularına təbii yad qala bilməzdi. Çünki şəhərin general-qubernatorluğunu əhdəsinə çəkmiş olan Tomson xalqın əmiyyətinəndən musuldur. Ham xalqa qarşı, ham də Azərbaycan Hükuməti ilə Avropa əfkarı-ümümiyyəsi [ictimaiyyəti] və öz Hükuməti qarşısında cavabdehdir. Ədə bilməzdi ki, Bakı bəndərində heç kəsi tanımayan və heç bir iş görmək istəməyən dava gəmilərinin durnasına soyuq baxsın. Bunun üçün şəhəri təhdid edən gəmiləri zərərsiz bir hala qoymaq lazım idi. Bu iş dəxi görüldü.

Qurudan və sudan bizi qorxutmaqda olan iki qüvvət həman rədd oldu.

Bunların rəddi üzərinə politika çəvirən bəzi adamlar şəhərə, bilkəssə [xüsusilə] əmələlərin arasında bir xəbər çıxardılar:

"İngilislər Denikin adamlarını qovduklar, flotu təslim etdirdilər, bir azdan sonra Azərbaycana deyəcəklər qalx Gəncəyə get, Bakını beynəlmilal bir şəhər qayıracağız" - deyə aralığa fitna salmaq istədilər.

Ortaya bir "avtokoloniyası" məsələsi çıxdı. Məlum olduğu üzrə, sentyabrda Bığərovun orduusu Bakıdan qaçarkən özü ilə bərabər Bakıda olan bütün avtomobilləri da aparmışdı. Təkrar ingilislərə bərabər buraya dönərkən bu avtomobillər də gəlmışdi. Bu avtomobillərin hamısına onun təmirinə baxan masterskoyla bir yerdə "avtokoloniyası" deyirlər ki, burada bir qədər əmələ çalır. Prjevskiyin gədikən bu avtomobillərin Bakıda qalmalarını tələb etmiş, tələbləri üstündə israr etmişlərsə, bunun qabağını saxlaya biləcəyik. Avtomobillərdən bir qismi dəmiryolu ilə deyil, dəniz ilə gəmilərə yüklənib aparılmalıdır. Tabii idi ki, bu avtomobillərin Bakıda qalması şəhərin, Azərbaycanın mənfəətidən idi. Bu avtomobillərin tamamı burada qalması üçün hamımız çalşmalı idik. İstə, bir tərəfdən bizi haqqıqatən də əndişəyə salan bir xəbər çıxarıldı, digər bir tərəfdən bizim haqqıqatən qoşunuma gələn bir avtomobil tələbi ortaya qoyuldu. Nəticədə Bakı demokratiyasının adı ilə hərəkət edən ağalar ingilis komandanlığına bir taqım tələblər qoyur, yoxsa zabastovka elan eyləyəcəkləri ilə təhdid edirlər. Tələb təqribən bundan ibarətdir:

1- Təslim olan gəmi matrosalarının (ki səkkiz yüzə yaxındırlar) "vıxodnoy"larını versinlər və özlərini başqa yana göndərməyib şəhərdə qoysunlar.
2- Bayıldakı elektrik stansiyasındakı ingilis əsgərlərini çıxarsınlar.
3- Burada və Krasnovodskda tutulan məhbusları, əzcümə [o cümlədən] Bakı bolşeviklərinin arvad-uşaqlarını buraxsınlar.
4- "Avtokoloniya"nın şeylərini Bakıdan aparasınlar.
5- İngilis qoşununun Bakıda azaltsınlar.

Baxalım bu tələblərin bizə nə dərəcədə faydası var və onlardan ötrü zabastovka eyləmək lazımıdır?

1- Bu heç kima təbə olmaq istəməyib müftə pul yeməyə öyrənmiş matrosaların Bakıda qalmalarını nə fişla gözləyə bilərik. Şəhərimizdə onxsuz da Azərbaycan Hükuməti və istiqlalı əleyhinə bəla olan qüvvətlərə səkkiz yüz də canı acımış, sərkəşliyə [özbaşnalığa] öyrənmiş məslə əlavə olacaq.

2- Bayıldakı elektrik stansiyasının ingilislərdən boşadılması tələbinin səbəbi əşkərdir. Stansiya əldə olunca şəhəri qarənədə saxlamaq asandır. Bundan da Bakını Rusiyanın bir hissəsi hesab edən ağalar fayda apara bilərlər.

3- Tutulan məhbusların, bilkəssə arvad və uşaqların buraxılması tələbi əlbəttə nəzərə xoş və ürəyə sinən bir tələbdir. Faqət o qədər böyük bir mə-sələmidir ki, ondan ötrü paytaxtın işləri durdurulmuş.

4- Avtokoloniyası şeylərinin məsələsi öz-özlüyündə doğru və haqlı bir tələb olsa da, ondan ötrü böyük bir məsələ çıxarılmamış və bu da "vəznışeir" üçün qoyulmuşdur.

5- İngilis qoşununun azalmasına gəlincə, bunu istəyən ağalar görək bizi Denikin orduusu və yuxud başını bir hücumu qarşı hangi qüvvətlə müdafiə edəcəklərdir?

Yuxarıda bəz söyləmişdik ki, Prjevskiyin gətməsi ilə floton təslimi rusiyə sosialistləri rahat buraxmayır. Görünür ki, yanılmamışıq. İştə Rusiya sosial-demokratı firqəsinin nəşir-əfkarı [fikirlərini yayıyan orqanı] "İskra" qəzetəsi nə yazır? O deyir ki:

"İngilis komandanlığı tərəfindən Kaspi voyevni flotu əleyhinə, hətta demokratiyası əleyhinə bir iş olduğu haqqında iki rəy olmamız."

Demək ki, Prjevskiy Rusiya demokratiyasının sütnü imiş. Demək ki, hər nə Rusiya naminə hərəkət edən qüvvət varsa, nəticədə hamın demokratiya qüvvəti imiş. Yalnız Azərbaycan tərəfindəki qüvvətlər türklərin mənfəətinə gələyən təşəbbüslərdən ki, demokratiyanı əleyhinə imiş.

Böylə iktüzü olduqarı üçüncü də, bu ağalar bu məsələlərdən ötrü fəvqəladə konfrans çağırıldıqda yalnız sosialist firqələrinin çağırmaq bəhanəsilə "Müsavət" işdən xəbərdar eylənməmişdilər. Əlbəttə, taqdir edərmişdik ki, bunları onlar bilərkə müəssəlman əmələsinin kanarda qoymaq istəmişlərdir. Çünki bilirlər onların bu macarapərəstliklərinə müəssəlman əmələsi uymaz, öz ali ilə düşmənlərinin qüvvətəndir. Qalxıb istəməz ki, biza top atmayız və hər zaman da atmağa hazır olan matrosar burada saxlansın və yainki dallarınca bir daş göndərdiyimiz "Dobrovoleski otryad" üçün heyflənsin.

Kimsənin yəndindən çıxmamışdır ki, imdi ingilisləri demokratiyanın düşməni deyə əleyhərinə çıxan ağalar özləri onları buraya çağırırlar. O zaman ingilislər, ağalar üçün yaxşı idi, çünki Bakını sahiblərinə verməyirdilər. İmdi isə yamandırlar, çünki rus qüvvətlərini zəiflədir, rus saldatlarını buradan çıxarır, rus flotonun da silahlı alrı, matrosalarını da şəhərdən qovurlar. Arada fitnalı xəbər də çıxır, deyirlər ki, guya bunların bütün təşvişi onun üçün immiş ki, ingilislər Bakını Azərbaycanın da əlindən almaq istəyirlərmiş.

Faqət əli məqsəd bu deyilmis. Mətləb budur ki, ingilis Bakını sahiblərinin əlindən əli ruslara verməyir.

Bakı Azərbaycandanı paytaxtdır.

Burada Azərbaycanı tanımayan rus əsgəri, rus flotu dura bilməz. Bu haqqımız müdafiə edən ingilis komandanlığı bizim hər zaman dostumuzdur. İngilis komandalığı bizim bu haqqımız fişlə qəbul eyləmişdir. Rəsmən qəbul etməyəcəyini göstərəcəkdir bir dəli olsa da əldə yoxdur. Halbuki utanmadan Bakı demokratiyası adı ilə hərəkət edən əfəndilər biza "bəla" kimi baxırlar. Halbuki bizim başımızın bəlası onların özləridir.

Bunun üçün ey vətəni, hürriyyətin, istiqlalın sevan türk və müsəlman əmələsi, sərvəxt [ayıq-sayıq] ol. Bəzi şirin sözlərə, əldəci mətləblərə qulaq vermə. Sədaqətinə inandığın bir firəndən məlumat alınmayca, məbəda zabastovka eyləmə!

Buğünlərdə olunacaq zabastovka, bil ki, müşkülət içində olan vətənimizə böyük əngəl çıxara bilər. Qara düşmən Denikin qüvvəti şimaldadır. Hükumət istefa halındadır. Böylə bir zamanda zabastovka eyləmək, dəmiryollarını saxlatmaq, işqlər durdurmaq, işləri saxlatmaq məmləkətin diriliyini fəlc [filiç] bir hala qoymaq deməkdir ki, vətəne xyanətdir.

Azərbaycanı özləri üçün vatan hesab etməyən, Bakını əllərindən çıxan bir dövlət kimi göran adamlar ortanı süluğə verib də zabastovkadan bəhs edə bilər, on avtomobil üçün minlərlə əmələni işdən-gücdən saxlaya bilərlər, amma bizlər bu macarənin qatıyın [qatıyatsız] əleyhinə olmalıyıq.

Demokratik adı ilə faqət rusluq məqsədi ilə elan edilmiş istənilən zabastovkadan bizi yoxuz deməzlik, zabastovkaya qoşulmamalıdır.

Türk Ədəmi-Mərkəziyyət
"Müsavət" firqəsi Mərkəzi Komitəsi

GETSİNLƏR, GƏLMƏSİNLƏRİ!

Şəhərimizdə rus-erməni könlülü orduusu təşkilı kimi istiqlalımızda, şəraf və həsiyyətimizə toxunan və gələcəyimiz üçün böyük bizi təhlükə təşkil edən qeyri-normal hadisəyə qəzetimiz oxdan bəri idi ki, Hükumatimizin diqqəti cəlb edib bu cür şəyərini təhlükə önu alınmasını tələb edirdi. Hükumatimiz bu hadisəyə lazım olan dərəcədə diqqət yetirib əhvalatı ingilis komandasına bildirdi və bu könlülü qoşununun paytaxtımızdan tez-

liklə rədd edilmasını tələb etdi və "Əks surətdə biz özümüz əlimizdən gələn vasitə ilə iş görməyə məcbur olacağıq" - deyə müstəqil Hükumətə yərəşən bir dil ilə danışdı.

General Tomson həzrətleri dəxi bu hadisənin qeyri-normallığı haqqında bizimlə söhbət olduğunı bildirib, könlüllərin çıxıb gətmələrinə razı oldu. İngilis komandası rəisinin bu razılığı məhz Hükumatimizin təhdidi nəticəsi olaraq aldığını buldu deyib də faxr etsək, əlbəttə özümüzü bir dərəcəyə qədər aldığımız Bakıda qalmasını iqtizə etsəydik [lazım bilsəydik], o halda "gən töküülə bilər" ehtimalı - qarını-həqiqət [haqqıqatə yaxını] olsa da - nəzərə alınmazdı və bu iş o tərəf və ya bu tərəfin zərbi-dəsti [göl gücü] ilə həll olunmağa münhəsir [bağlı] olaraq qalardı. Halbuki denikinlər üçün hazırlanan orduyun Azərbaycan paytaxtında saxlanılmasından ingilis Hükumatının bugünkü politikası heç bir şey udməzdi. Bəlkə nəticədə uduzardı ki, o uduzduğu şey də azərbaycanlıların ingilislərə qarşı ibraz etdiyi [göstərdiyi] etimad və həsn-rəğbətəndən ibarət olardı.

Matlabi bir az daha aydın etmək üçün ingilis politikasının nazik nöqtə və nüktələrini [incəliklərini] şərh etmək niyyəti ilə lovgə-lovgə meydana atılmayıb da ancaq bir qəzetçi sifitələ əşkara dərk etdiyimiz şeriflərdən bəhs etmək istərik. İş bundadır ki, ingilislər bolşeviklərin istar Rusiyada, istar Almaniyaıda, istar sair bir məmləkətdə olsun, əleyhinə qarşı politika yeridib mübarizə etməkdədirlər. Bu nöqteyi-nəzərdən, hər kəs bolşevikliyə ziddir və bolşevikliyə mübarizəyə girişir, ingilislər tərəfindən həsn-təvəcəddə qazanır. Ona görədir ki, bu gün ingilislər rus bolşeviklərinə qarşı müharibə əqmaçda olan denikinlərdə də həsn-təvəcəddən başqa mühimət və ləvazimat sərəndən dəxi alı tutub kömək göstərməkdədir. Deməli ingilislərin denikinlərlə olan əlaqəsinin isti və soyuqluğunu bu axırkları bolşeviklərə qarşı əqmaçda olduğu mübarizənin mənim dərisinə dəxi olmaq olar. Qoy "Vahid Rusiya" tərəfdarları bu zümdə [zəndə, gümdə] olsunlar ki, ingilislər denikinlərə kömək edib də Rusiyanı yenidən diriltməklə və 1914-cü sənə həddüdə daxilində bərqərar etmək istəyirlər. Biz isə heç vaxt buna inanə bilmərik ki, ingilislərin İran daireyini nüfuzuna qarşı saxt çıxan və bir gözü daima Hindistan sərvətlərində olan "Rus carlığı"nı yenidən diriltmək istəyən kimi olsun? İngilislər! Halbuki bu cəhəngşüml müharibədə qalib çıxan ingilislərin ələlümün politikası, tabi-idir, bu yolda olacaqdır ki, qələbəsidən istifadə edib də müharibədə itirmiş olduğu zərərləri təzmin etməkdən başqa, bir də özüünü nainki yalnız Almaniya kimi təzə düşmənlərinin, bəlkə Rusiya kimi qədim düşməninin də gələcək hiylə və dəsisəllərindən [intriqalardan] məsum və məhuz [toxunulmaz və qorunmuş] qalsın.

Ona görədir ki, denikinlər ingilislərin sevmədiyi bolşeviklərə qarşı mübarizə işini kənarə qoyub da "Rusiyanı diriltmək" kimi başqa avəntürəllərə iqdəm [təşəbbüs] edərlərsə, ingilislərin həsn-təvəcəddə ilə köməklərindən də məhrum olarlar. Denikin qoşununun "Soçi" bəhanəsi ilə Gürcüstana qarşı qəsd etmiş olduğu hücumı-xəyalpərəstənasını dayandıran ingilislər oldu ki, bu "fakt" yuxarıdakı sözlərimiz üçün sübuti-cə və dəlili-şəh [qənaətdəndirici dəlili] ola bilər. Denikin və Dağıstan Cümhuriyyəti müsadiməsi [toqquşması] məsələsi isə genə əgər dağıstanlılar mühtəhdilüqöl [yekdill, həmrəy] olsalar, ingilislər ali ilə toxudalıcaqdır. İndiyə qədər toxudadlımamasının səbəbi isə başqaqdır ki, o barədə bildiyimiz mövqeyi gələn vaxtında söyləyirik. Bu səbəbdəndir ki, məhz bolşeviklərə mübarizə etmələri lazım gələn könlülləri, bolşeviklərə onxsuz olmayan və biləks [ixsinalı] bolşevikliyə müxalif surətdə təşəkkül etmiş olan bir Hükumat paytaxtında saxlamağa qarşı bir qəsd və qərəzi ola bilməzdi. O idi ki, Hükumatimizin bir kərsi müraçiat etmək bəlkə general Tomson həzrətleri Azərbaycan türklərinin xoşuna gəlməyən könlülləri şəhərimizdən çıxartmağa razı oldu və razı oldu da sözüne əməl etdi. Könlülləri getdilər və gətmək üzədirlər. Müdəbbir [tədbirli, uzaqgörən] Tomson bu işdən istifadə edib də vəziyyətləri şübhəli görünən flot gəmilərini də kamalı-ustadı ilə [ustalıqla] ələ gətirib əsilhələrini [silahlərini] boşaldı. Bu tədbirlərin sayəsində Azərbaycan paytaxtı simalın sağ və sol qorularından qurtardı. Böylə ki, "Yediniya Rusiya" kimi sağ "Vahid Rusiya"nın ümidəgahı olan könlüllər rədd edildiyi bir anda, "Znamya truda" kimi sol "Vahid Rusiya"nın da istinadgahı olan flot silahsız qalib "zərərsizləndi".

Nəql edildiyi üzrə, könlüllər gərdəkn "Bir zaman keçməz Azərbaycan üzərinə hücumla gəlikər və Azərbaycanı axırına yetərək" deyə təhdidatda bulunmuşlar. Əlbəttə qovulmaq acılığını dərk edən adam ağzına gələni danışacağıdır. Hər halda biz, könlülləri getdi və floton silahlı əlini dəyə rahat olub da Fətəli xan həzrətleri dəmişən, başımızı yastığa qoyub da yatmamalıyıq. Biz hər halda vəziyyətinə [baş verməsinə] hazır olmalıyıq. Özüümüzdə o dərəcədə müdafiə halına gətirməliyik ki, çağırılmamış qonaqlar bir də üzərinimə "qonaq" gəlmək istəsələr, məlbətan-nəvazilgülmün [qonaqəvəzilyəmizin] hər bir surətindən xəbərdar olub da "körək"lərimizin dadi dərəcəsinəndən çıxməsın.

Keçək flot məsələsinə.

Prjevskiy ali könlüllərin Bakıdan rədd ediləmələri sağ "Vahid Rusiya"lılar üçün gicəlləndirici bir zərbə olan kimi, flot təslimi hadisəsinin də sol "vahidli"lər üçün eyin dərəcədə bir zərbə olduğunı anlamaq üçün Roxlinin bu münasibətə yigilmiş fəvqəladə fəhla konfransında söyləmiş olduğu bəyanatını oxumalıdır. Bu bəyanatın əzcümə məlum olur ki, "milyoner" Bığərovunun pul və mal köməyindən məhrum qalmış olan flot əmələsinin [işçilərinin] bir növ dolandırmaq və flotu sağ "vahidli"lər əlinə saxlamaq üçün "iki şə"rdən an kicqiyyəni razı oldu da flotu Azərbaycanə satmaq istəyirmişlər və hesabları da böylə immiş ki, pul Azərbaycandan çıxacaq amma mal öz əllərində qalacaq. Yeni Azərbaycan Hükuməti flotu öləb də "matrosalar olmadığına görə" hamın mövcud matrosaları da məcəbəcə saxlayacağıdır və nəticə də bu olacaqdır ki, roxlinlər məvəcibzilik üzündən zabastovka edən avtokolonlar kimi matrosalar zabastovkasından azad olub da Azərbaycan yolu ilə flotu öz əllərində saxlayacağıdır ki, lazım olan vaxtında topları ağzını Azərbaycan paytaxtına tərəf çevirsinlər.

Roxlinlərin əli-vəris işində müstərinə aldatmaq məharətləri bütün ələmcə məşhur bir keyfiyyətdir. Lakin biz Azərbaycan türklərinin əldəladılacaq dərəcədə səfərdən [sədaləlvəh] müstərinə olmadığına qal onlarından [inanılandırın]. Şübhəsiz, Azərbaycan dövləti flotu başqa üsullardan vəz keçib də pul ilə əmələ istəyərmiş alardı və əldədən sonra mövcud matrosaların hesabını verib də azad edirdi. Floton bu halda bizim əlimizdə olmadığına təəssüflər etməklə bərabər, əlimizdə olmasa da "ziyansız" bir halda düşməsindən dolay məmnun olduğumuzuz gicəlləndirici və ümidvəranq ki, bu flot axırında-axıra genə bizim olacaqdır, nainki Roxlin arzusuna görə "rəboç"ların, ki bunların flot saxlamaq kimi işlərlə gərəkdir heç bir əlaqələri olmasın.

Qərar, solların istinadgahı zərərsizlənən kimi, sağların ümidgahı da çıxıb getdi.

Çox gözəl...
Bunun bir kərə "yerli-dibli" çıxıb gətmələri arzu və intizarında olub da son söz olmaq üzrə dallarına bunu deyə bilərik ki:

- Getsinlər, gəlməsinlər!

Hacıbəyli Üzeyir

AZƏRBAYCAN
MƏCLİSİ-MƏBUSANINDA

12-ci iclas axırı

Aşurov - O sistem ki, bəyənə-ərz etdim, düz deyil, biri də tarifiyi artırımaqdır. Deyirlər tarifiyi artıraq, bu sistem düz deyildir. Tarifiyi artırımaq özü-özündən sərbəst bir məsələ deyil. Bu bir başqa funksiyadən əslidir ki, tarifiyi nə vaxt və nə qədər artırımaq olar. Bunu nəzərə almalıdır.

Tarifiyin artırılması heç vaxt mənfəət verməyibdir. Nəca ki, qabaqda zərəri vermişdir, ayırı cür ola da bilməz. Tarifiyi o vaxt artırarlars ki, məxəri çox ola, mədəxili də artırmaq mümkün olmasın. Onu da öylə artır-malıdır ki, raqiş sənə qalib gəlməsin və zərəri çıxmasın. Bunun da müəyyən bir sərhədi var. Bundan ziyadə artıranda daha möhtəklik olur. Deyirlər ki, dəmiryolu zərəri etdiyinə görə artırımağa məcburuz. Bu ona oxşar ki, bir az çox pul məskəm üçün məşinin xondu artıraq. Heç mədəxili artırılması barəsində bir söz yoxdur. Bu barədə gərəkdir mədəxili artırın, məxəriki azaldın şeylərin hansı birisi nəzərə alınmalıdır. Mən zənn edirəm ki, xayır, bunların heç birisi nəzərə alınmamışdır. Məsələni, dəmiryolu ilə gedişən, qatar hamısı təqirə düşür vəhəlonki [həbsə], dəmiryolu ilə gedişən, qatar hamısı təqirə düşür vəhəlonki [həbsə] saxt - puldur. Burada neft sərf olunur. Hər saatın qiyməti var. Bunu hələ bir qaydaya

Türk və islamlığa müfid məqalələrə səhifələrimiz açıqdır.

Dərc olunmayan övraq iadə edilmiş.

Dərc edilən məqalətin mükafatını idarə təyin edir.

Abunə şəraiti:

Bakı üçün 1 aylığı 18 rubla,

2 aylığı 32 rubla, 3 aylığı 45 rubla,

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1919-cu il 6 mart (Cümə axşamı günü) tarixli 130-cu nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası**Ermeni-yunan münasibəti [əlaqələr]**

Bu axır vaxtlarda erməni-yunan dairələrində hər iki millətin sıxı münasibəti nəf'inə [xeyrinə] hərəkət müşahidə olunmaqdadır. Bu hərəkət təbii olaraq erməni-yunan mənafeyinin, o cümlədən Ermənistan və Ponti sərhədlərinin həll edilməsi məsələsindən nəşət etmişdir [əmələ gəlmişdir]. Bu hərəkət geniş bir surət alıb bir çox erməni, yunan komitələri təşkil edilmişdir. Ermənistan və Ponti sərhədləri məsələsi haqqında təsəvvürə görə Ermənistan Sivas vilayətindən Qara dənizə qədər yera malik olacaqdır.

Türküstanda

Türküstanda nəşr olan "Q. S. A." qəzetisi yazır ki: Keçən gün teleqraf dəhşətli bir xəbər gətirmişdir. Çarçodan qayıb gələnlərin rəvayətinə görə orada təhdış [terror] davam edir. Rus və mədçir [macar] əsgərləri gedib, onları əvəzinə çinlilər və qırğızlar gətirmişlər. İndiyə qədər qarət olunmayan səylər qarət edilməkdədir. Arvadların irz-namusesinə təcavüz olunur. Kişiləri güllələyirlər. 15 nəfər məşinist tutulub güllələnmişdir. Bundan əlavə, bir çox adamlar güllələnmişdir.

Bolşeviklərin məğlubluğu

"Tayms" qəzetisinin müxbiri xəbər verir ki, Mərvdən 50 mil şimal-şərqə tərəf Anenkov yanında müttəhid [birləşmiş] ingilis-hind-rus-türkmən əsgərləri bolşeviklərin hücumunu dayandırmışlardır. Həva duman olduğundan düşmənlər sinəhdə hərəkətdə bulunma bilməyib, yəni də Mərv yaxınlığında dəmiryolunu kəsəməyə müvəffəq olmuşdular. Lakin bundan istifadə edə bilməyib dəmiryol xətti təzliklə düzəlib hind qüvvəsi gətirilmişdir. Rus topxanasının köməyi ilə bolşeviklərin hücumu dəf edilmişdir. Bolşeviklərdən 560 adam tələf olmuşdur. Düşmənin ümdə qüvvəsi Avstriya hərbi əsirlərindən ibarət imiş.

Çində

Bu ayda Xitada [Çində] Xitanın simalı və cənubi qitələri [bölgələri] nümayəndələrinin sübh konfransı davət ediləcəkdir. Bunlar Xita müqəddarətə baxanda bu vaxtdakı öz aralarında uzlaşma bilməmişlərdir. Konfrans Şənxyda vəqə olacaqdır [baş tutacaqdır].

Banklar

Türkiyədə olan banklar Müttəfiqlərin kontrolu altındadır. Banklarda olan məbləğ diqqətlə təhqiq edilib, aqıl mövcudun Türkiyədən çıxarılması üçün tədbirlər görülmüşdür. Bu yaxınlarda bu banklar təsəviyə [ləğv] ediləcəkdir.

DAĞISTAN HÜKUMƏTİNİN NOTASI

Dağıstan Cümhuriyyətinin Azərbaycan Hökuməti nəzdindəki diplomasi nümayəndəsi Ə. Xan Kəmirov general Tomson cənablarına bu məzmununda nota göndərmişdir:

"Alişan ingilis qoşunlarının komandanı və Müttəfiqlərin Bakı nümayəndəsi hazırlar!

Həmin nota ilə bərabər 3 fevral 1919-uncu sənə 216 nömrə ilə Dağıstan Reisi-vükəlesi [Baş naziri] namına göndərilmiş general-mayor [Vladimir Pavlovic] Şatlovun təqdim olunan məktubundan və Kəmirovun verdiyi əlamətindən [bəyanatından] görürsünüz ki, Kəmirov ordu qatıyınəna Dağıstan Hökumətinə, nə də Dağıstan Cümhuriyyətinə tanınmayıb. Dağıstan Hökumətinə təklif edir ki, öz xahişi ilə hökumətdən əl çəksin və həmin ordu kendisi öz mülahizəsə ilə hökumət təşkil etmək istəyir. Kəmirov ordu tərəfindən Dağıstan işlərinə müdaxilə edildiyi təqdirdə zati-əllərini tərk etməyə və cür işlərin dəf edilməsinə verdiyiniz vədəyə nəzərini cəlb edərək məlum edirəm ki, həmin məktubda göstərilən sənədlər nəinki Kəmirovun Dağıstan işlərinə müdaxilə edilməsinə göstərir, bəlkə bütöyünü Dağıstan istiqlalini qəbul etməyirlər. Dağıstanlıların öz xahişləri ilə Kəmirovlara müti olacaqları sağıyatı [itəat edəcəkləri şeyləri] əbdən [əsla] doğru deyildir. İstəklərə təcavüz nəticəsi olaraq dağıstanlıların onlara müti olacağı barəsində danışmaq belə lazımdır deyildir.

Kəmirov-həmirəmələ hökumətin namından zati-əllərindən rica edirəm ki, bilatəxir [darhal] Tərkə oblastından Vəden, Qroznı, Nazranovski, Vladıqafqazski və Nalçikənd Kəmirovun orduunu cəvab Kəmirovun bizim işlərimizə müdaxilə etməyün vəzifəsinəsiniz. Bu da məxfi qalması ki, hərəğ Kəmirovun orduunu tutduğu vəziyyətinə qarşı qəti tədbirlər ititxaz edilməzsə [tədbirlər görülməzsə], Kəmirov ordu ilə dağıstanlılar arasında qanlı müharibə vəqə olacaqdır.

Kəmirov"

Dağıstan Hökumətinin diplomasi nümayəndəsinin məktubu

Təhti-ıdarənizə müntəşir [ıdarənizə alınanda nəşr olunan] qəzetinin 45-inci nömrəsində və digər bəzi məhəlli [yerli] qəzetlərdə Tiflisdə olan ingilis həyatının böylə məlumatı dəf edilmişdir:

"Bu gün mövsuq [etibarli] mənbələrdən verilən xəbərlərə nəzərən osetin və inquşlar general Denikin ordusunda bolşeviklərə mübarizə etməkdən ötrü mühaqq olmuşlardır [birləşmişlər]."

Bu məlumat münasibətə ilə özünə borc bilirəm məlum edirəm ki, Kəmirov ordu nəinki yalnız bolşeviklərə əleyhinə, hətta Dağıstan Hökumətinə qəbul edən dinc Dağıstan əhali[sı] qarşısına da müharibə açmışlardır.

Osetiya ilə İnquşistanda Denikin ordusu tərəfinə bir neçə nəfər mərxənistlər [keçmişdir] ki, bunlar da mülkədar və carizm düşdükdən sonra rütbələrinə qəyb etmiş olan əfşerlərdir [zabitlərdir]. Osetin və İnquşistanda əhəli[s] əllərində silah olaraq Kəmirov ordu qarşısına özlərini və hüquqlarını mühafizə üçün mübarizə və yalnız Dağıstan Parlamentinə müti olacaqlarını bəyan edirlər. Tiflisdə olan ingilis həyati Şimali Qafqaziyaadakı haqiqi əhvaldan bixəbərdir olduğuna görə əsas surətdə şəkkə düşə bilər. Ona görə də haqiqəti açmaq məqsədilə işbu məktubun qəzetlərdə dərc edilməsini arzu edirəm.

Kəmirov-həmirəmələ

Dağıstan Cümhuriyyətinin Azərbaycan Hökuməti nəzdindəki diplomasi nümayəndəsi Ə. X. Kəmirov

İRAN İŞLƏRİ**Sipəhdarın təyini**

"Ra'd" qəzetisinin verdiyi xəbərlərə görə, məşhur irticaparəst və böyük mülkədar Sipəhdari-əzam Şimali İran general-qubernatorluğuna təyin edilmişdir. Məhəlli-iqaməti [oturacağı yer] Təbriz şəhəri müəyyən olunub və müşərü-nileyh [adi çəkilən şəxs] bugünlərdə Tehrandan oraya əzimat edəcəkdir [gedəcəkdir].

Şiraz üzərində aeroplan

Yəna həməmən qəzetinin yazdığına görə, bugünlərdə Şiraz şəhəri üzərində nəqəmlənən bir aeroplan görünmüşdür. Aeroplan bir qədər teyr etdikdən [uçduqdan] sonra şəhərin yaxınlığında yera enmişdir.

Hərc-mərclik

İranın hər tərəfində hərc-mərclik davam etməsi barəsində məlumat alınmaqdadır. Bir çox quldur dəstələri dinc əhalini qətl-qarət etməkdədir. Böylə cinayətlər əksəriyyəni Astrabad və Şimali İran həvalisindədir [tərəflərindədir].

ŞƏKİ ŞƏHƏRİNİN SON TƏNƏZZÜLÜ

Şəki nə olduğuunu bilən varmı? Əvət! Marsel, Beyrut, Moskva və başqa bir neçə Rusiya şəhərləri, bir qədər də Tiflis bilirdi ki, Şəki nadir. Şəkinin güclü ipay, fındığı və dərisi Moskvada işə keçirdi. Lastısı Marseldə satıldı. Beyrutdan Şəkiyə barəmə toxumu gəlirdi. Tiflisdə Şəkinin gönü və başqa məhsulları satıldı və həkəza [həmçinin] iyirmi beş sənə bundan əqdəm [qabaq] Şəki təcridcən tanəzzülə üz qoymağa başlanmışdı. O vaxta kimi bütün Dağıstanın şək məhsulu, Buxaranın dərisi orada satıldı. Burası böyük bir yarmarka idi, birinci ticarət mərkəzi idi. Bir çox yerlərə sanətkarlar və oxucular buradan davət olunurd. Şəki xüsusi və milli mədəniyyətə malik bir mərkəz idi. Maarif tərəfə burada hər yerdən qabaq qədəm qoyulubdu. Milli zükür [oğlanlar] və ünəs [qızlar]

məktəblərinin əvvəlinci binası Şəkiddə qoyulubdu. Müəllimi-şəhir [tanınmış müəllim] Şeyxzadə cənabları, ədibi-möhərrər Faiq əfəndi, Yusif Kənan bəy və bir çox başqa müəllimlər və ədiblər müddətə Şəkini özlərinə maskən ititxaz etmişlərdir [şəçmişlər].

Keçmişdə Şəki bir tərəfdən Gürcüstan-Bakı-Türküstan və İran ticarət yolunun, digər tərəfdən Zaqafqaz-Dağıstan ticarət yolunun üzərində ən zəngin bir şəhər idi. O zaman Bakı və Gəncə şəhərləri ticarətdən hələ bir şey dədməmişdilər. Zaqafqaz dəmiryolu mərruri-zaman ilə [vaxt ötdükə] Şəkinin birinci yolunu əhəmiyyətəndə saldı, Vladıqafqaz dəmiryolu isə ikinci yolunu xarəbazara döndərdi. Yavaş-yavaş Şəki qəzası nahiyyələrindən Qəbələ mahalında [alma-armudun, şəhəlbütün, qoz-fındığın və düyünün mədəni] bütün əlverini dəmiryola yavuuq olan Ağdaş və Göyçayə köçürdü. Bundan əlavə, qəzanın Nic, Padar, Cəfərabad və Göynük kimi mərkəzi qəsəbələrində həftə bazarları açıldı; əlvər bütöyünü Şəkiddən daşdı. Şəhərin əlaqəsi öz qəzasından mürrüla [təcridcən] kasilməyə başladı. Böylə ki, bu halda ticarət nöqtəyi-nəzarindən qəzanın şəhərə mənəfəti yoxdu.

Bu minval, zəvəll şəhərin hər cəhətdən əlvəri kəsilib yalnız ipəkçilik peşəsi üzərinə atıldı. Bu iş get-gedə böyüməyə başladı. Fabriklərin sayı gün-gündən artdı. İpək işi böyük bir tərəqqiyə üz qoydu. Coğrafiyalarda yazıldığı kimi Şəki doğrudan da bütün Qafqaziyanın və sabiq qoca Rusiyanın ipək mərkəzi, ipək mədəni idi. Bir zaman firəng tacirləri Nuxunu ticarət üçün mərkəz ititxaz etmişdilər. Hətta iki sənə bundan əqdəm [əvvəl] ipək öylə bir tərəqqi etmişdi ki, bütün Zaqatəla, Ağdaş, Tiflis və Bakı xəzinələri Şəki üçün işləyirdi. Yalnız Şəki xəzinəsinin gündəlik mədəxli və məxarici 180.000-200.000 manata yetmişdi. Rus hökuməti-müstəbədisi belə öz nəf'ini [şəkinin] gözəl düşündüyündən buraya böyük əhəmiyyət verib Шелководственная станция [İpəkçilik stansiyası] adında ipək işini genişlətmək üçün əsas işi ipək təşkilatı düzəltdi və get-gedə işi böyüdüdü. Fabriklərə son sistem məxinalar gətirilib İtaliya fabrikləri ilə mübarizəyə girişildi. Daha ən sənə bundan əqdəm Şəki ilə Tiflis əlvər əlaqəsi ol qədar zorlaşmış [güclənmiş, yaxşılaşmış] ki, bu iki şəhərin arasında ikinci teleqraf xətti çəkilməyə vəsbəb oldu.

Yəna həməmən hökuməti-səbiyə bir daha ziraət, maldarlıq və bağbanlıq işini yaxşılaşdırmaq üçün Орономическое отделение [Aqrarçılıq şöbəsi] adında bir təşkilat düzəltdi ki, bu təşkilat əz də kəndçilərin və bağbanların imdadına yetişirdi. Sənaye işinə də yavaş-yavaş girişilməkdə idi. Orta Qafqaz dəmiryolu projesində ən birinci əhəmiyyət qazanan Şəki idi. Burada elektrik işi, elektrik hərərəti və tramvay binası üçün imtiyazlar alındı. Fəqət müharibə başlanar-başlanmaz hər şey unuduldu. Marsel ticarəti bağlandı. Nəçə sənə sonra Moskva də əldən çıxdı. Əlvər təcridə davaydı. Zavodlar bətdi. On minlərlə fəhlələr küçə-bazara töküldü. İşsizlik, əclıq və bunların həmərləri [yoldaşları] olan mösi [yoluxucu] xəstəlik əhalini ot kimi biçib tökü. Gələcəyə əzəclıq ümid yolu qalsayı, işin böylə bir dəhşətli uçurumlara sarı yürüməsi ol qədər insanı acındırmazdı. Bu tanəzzül Şəki şəhərinin son tanəzzülüdü. İki dəfə ölə..... Şəkinin həyati-xüsusiyyəsinəndə müxbir [bəyər] olmaq deməkdir. Moskva kimi gənş bir bazar əldən çixəndən sonra Şəkiyə miylərdir çəkilib gətirən bazarı nəradən bulacaqsınız? Moskva bir daha diriləcəkdir? Diriləcəksə, əvvəlki bazarə malik olacaqmı? Olacaqsə, yapon və İtaliya ipəyi ilə Şəki ipəyi rəqəbat edə biləcəkm? Şəkinin səbəbi-həyati olan ipək mədəni sətmağa başqa bir bazar bulunacaqmı? Türküstandan, Gürcüstandan və Türkiyədən bilərəm [fəsiləsi] axıb gələm barəmə və qeyri ipək ləvaziməti bir daha qeyri-dənəçə. Bu gün başqa əlvəyə girişmiş və əsan vəchlərə [əsan surətdə] parça qazanan fabriklərin bir daha fabrik müşkülətinə, əmələ tələbatına boyun əyəcəkm? Şəkinin yolları və başqa pozğunluğə tez bir zaman içərisində düzəlib, ərzəq müşkülətinin ötrü bir dəracəyə qədər əlınə biləcəkm?

Budur həl-həzirdə Şəkinin son fəlakətini təşkil edən lövhəyi-tarixiyəti üzərində qeyd edilmiş əci suallar. Məni bunların əksərinə "Yox!" sözünü qəti bir cavab olaraq söyləməkdən çəkinməyirəm. Məbaqəsinin [qalanının] qarşısında "Ümid əzdir" deyirəm. Daha bu gündən sonra insafa yerləşməz ki, hər yerdən əlaqəsi kəsilib və gələcəyə ümid olmayan altmış min əhalini iki dərənə içərisində acından qırısan. Bəli bir fəlakətə, böylə bir zulmə həkə kəsin vicdanı təhəmmül etməz [dözməz] zənnindəyəm. Laziməsi budur ki, işi bir ən təcirə buraxmış, Şəkinin üzərində yerli fəal adamlardan müttəşəkil şəhər ıdarəsi müavinəti [köməyi] ilə bir Komitə əmələ gətirilsin. Bu komitəyə varlılar və hökumət məddi və mənəvi müavinətə bulunsun. Komitənin əsas proqramı həmin bu məddələrdən ibarət olsun:

1) Fəqir əhəli və işsizlər üçün məccani [pulsuz] əşxanalar və müəlcəxanalar açmalı.

2) Əhalini leksiya vasitəsilə düşündürməli ki, ipək zavodlarında vücud-unuz zəhlənlənil sil [vərmə] naxoşluğə qarşılaşmaqdasə, doğmə anadən artıq sizə ruzi vəra bilən müqəddəs vətən tərəfəinə əzəclı zəhmət sərf etmənsiz, həm məşinist [dolanışğını] təmin və həm canınız salamat olar. Zavod əmələsin [işçisini] inandırılmalıdır ki, daha ipək işi tanəzzül etmişdir, gələcəyinə də ümid yoxdu. Əkinçilik dəvilsə, siz mühtərlərin cəynəğindən qurtaracaq başqa bir şey yoxdu.

3) Fəqir əhəlidən xahiş edənler[i] [istəyənləri], "Daşyüz" və "Bozdağ" deyilən gözəl həvali xali [boş] yerlərdə sakin etməlidir. Orada onlara indidən yazılı təxli əkməyə kömək verməlidir. Hümmət camaat tərəfindən olarsə, hökumət də müavinəti müzəyiyyə etməyəcəkdir [köməyi əsirgəməyəcəkdir].

4) Cəfərabad dözündə şəhər zindəqanlığindən [yaşayışından] əl çəkmə istəməyənlər üçün bir şəhər binası tərtib etməlidir. Şəki dərəsindən daha şəhər olmaqdadır. Çünki, Axırncı tanəzzülə üz qoyubdu. Çünki bir tərəfdən yolu vardır ki, o da Qarasudan başlanmış dağə doğru gedəcəksə yüksəlir. Çünki, Cəfərabadda olan tərəddüd [gediş-gəliş] və əlvər Şəkinin özündə yoxdu və daha sonra olan tərəddüd də kəsiləcəkdir. Şəhərin içərisində küçələri yox, məccani müəlcəsi yox, xəstəxanası yox, sağlām suyu, səhiyyəsi, müntəzəm ıdarəsi və başqa göstərləti-mədənisi yoxdı yoxdu. Bunların ələ biləcəyinə bu ana kimi əz-qox ümid var idisə də, simdi quru ümid də qalmadı. Şəkiddə gözəl-gözəl bağ-bağçalar, müntəzəm dağçalar və sanətoriyaları əmələ gələ bilər. Bunlar üçün də gözəl tikililər əz deyildir və bir də Cəfərabadda "Yeni Şəki" binası qoymaq kimsəni qorxutmamalı. Orası həm Şəkiyə yavuuqdu, həm də istəyən gedəcəkdir. Və bir də şəhər köçürmə işinə təccil olaraq əncəm vermək lüzümü də bu halda yoxdu. Birca füzəqəri-kəsibəni təmin edəcək vəsəlişlər əncəmi üçün əcalə etməli. Hər halda "Yeni Şəki"-nin binası indidən qoyulsasə, şəhərin gələcəyi təmin edilmiş olar.

5) Şışədə [Şuşada] Azad bəy Əmirov cənabları bir neçə ziyallıqla itti-fəqə [birgə] əz məxariclə əmələ gətirdiyi məhut şal və başqa gözəl toxunmalar təşkilatı kimi, Şəmaxıda olan ipək toxunmalar fabrikləri kimi müəsisələr tərtib etməli; sabun fabriki açmalı, tənəbək işini və bağ peşəsini daha də vüsətləndirməli, ikmal etməli [kamilləşdirməli]. Sənətlərdə bağbanlıq və ziraətə böyük əhəmiyyət və haqiqi bir rövnaq verməli. İpək fabriklərindən vətənimizə yetişəcək miqdarda bir-iki fabrik saxlayıb, məbaqəsin [qalanını] yuxarıda göstərilən təşkilatlarla doldurmalı və bu işlərin tez bir zaman içərisində əncəm bulmasına lazımdır gələm hümməti, qeyrəti və hərəkəti müzəyiyyə etməməlidir.

Parlament üzvlərindən:

Abdulla Əfəndizadə

MUSA NAĞİYEV

Çoxdan bəri xəstə bulunan Bakı neftçi və milyonlrlarından Musa Nağıyev cənabları mart ayının dördündə vəfat etmişdir.

Əvvəli kasıb və ömrünün axırında savadsız olan bu mərhumun sərvətə bu dəracəyə yeməsi ticarət ələmində nə qədər istedadə malik olduğunu göstərir.

Mərhumun ən dəyərli yadigarı özünün sevgili oğlu mərhum İsmayıl namına tikdirib də Müsəlman Cəmiyyəti-Xeyriyyəsinə bəxş etdiyi möhtəşəm "İsmailiyyə" binası idi ki, keçən Mart hədisəyi-əlmişində vəhşi əllər tərəfindən yandırılıb və anadək o halda qalmaqda və bütün Azərbaycan türklərinin qəlbini cərihədar etməkdədir [yaralammaqdadır].

Biz ümid edirik ki, mərhumun vərasələri həmi Musa Nağıyevin, həmi də mərhum İsmayılın tədbiri-namı [adlarını] əbədləşdirmək üçün həməmən imarətin inşasına yenidən sürü edərək [başlayarlar].

Mərhum Musa Nağıyev müsəlmanların məhəl işlərinə dəxi bigənə qalmayıb, Realni məktəbinin 3-üncü mərtəbəsinə öz xərci ilə işlər etdirərək orada müsəlmanlara məxsus əlifba şöbəsi açdırmışdı. Mərhum Musa Nağıyev sonsuz olaraq 90 yaşlarında ikan vəfat etmişdir. Allahtəala mərhumu qəriqi-rəhmət əyləsin [rəhmətinə qərq əyləsin].

H. Ə.

HÜSEYN ƏRƏBLİNSKI

Hüseyin Ərəblinski

İki gün əvvəl sağ idi, salamat idi. Bədəninə ölmək, yox olmaq əlaməti yox idi. Ruhü isə öz qalibində qalmaq və qalmaqla sahib-qəlibi yaşatmaq və ümidlərlə parvaz etdirmək [qanadlandırmək] həvası ilə səhneyi-həyatda dolandırdı. Bu gün isə qanına bələşmiş olan bu bədən, qəlibi-biruh [cənsiz qəlib] olaraq yuxılıb dil ilə deyil, zəbani-hal [hal dili] ilə: "Ey xalq, mənim zülmümə şahid olun!" deyir. Qəddar, cəhil və zalım bir əl, bir güllə ilə bu bədənə yerə yixməqlə onun o həvaslı ruhu bədənəndən fərişəqlə [bədənini tark edib], qatıla qarşı nəfirin və lənət edə-ədə uqdu və övci-səmadə napədid oldu [səmənin ən uca nöqtəsində gözənd itdi].

Ey tamaşaçılar! Zülüm və sitem səhnəsi üzərində yixılmış olan bu qanlı bədən, bu ruhsuz qəlib Nədirin, Ağə Məhəmməd Şah Qacarin qətlini təmsil edən diri ölü deyildir. Bu, Hüseyin Ərəblinskiyin öz faciəyi-həyatını axan qanı ilə yixilmiş cəmi ilə təsvir edən nəşirdir ki, son rolu öz ömrünün faciəsində axırncı dəfə oynamaqla sizə haqiqi bir faciə tamaşası göstərib də əlvədə edib... Lakin nəhaq yərə əl çalmayıb! Bu bədən təkrar durmaz. Durub də sizin əliqlərinizə qarşı qəna bələşmiş başını əyməz. Faciəyi-həyatının son pərdəsi bir əl ağılmaqda üzrə əbədi olaraq qəpəndi. Lakin bu məzlumun, bu zərərsiz insanın, bu kimsəsiz və arxasız qanının qətl-faciəsinə əsrarını [faciəli qətlinin sırımı] ördən pərdəni kaldırmaq və bir sirri fəş etmək hər kasın mənəvi bəni qəna bələşmiş vəzifəsidir.

Mizrab

İNNA LİLLAHİ VƏ İNNA İLEYHİ RACIÜN

Qafqaziya səhnəsi daha bir xadimini qeyb etdi – Hüseyin Ərəblini. Fəqət səhnəmiş bu vaxtdək nə qədər dəyərli xadim qeyb etmişsə, böylə böyük bir zərba yeməmişdir. Bu ziyə [təki] Qafqaziya tərk səhnəsi üçün bir ordunun baş komandanını qeyb etməsi kimidir.

Hüseyin Ərəbli, yəni ömrünü, səhətni, rəhatini, hətta adını, sanını səhnəyə qurban etmiş, Qafqaziya səhnəsi üçün bu gün gördüyümüzdə artistləri yitirmiş Hüseyin Ərəbli qəti edilmişdir.

Kərratla [dəfələrlə] yoldaşlarının "Bəlam, at bu artistliyi, müsəlman səhnəsindən çörək çıxmaq, gəl kəsibşılıq et" deyə məsləhət verməsinə qarşı: – "Yox, mən gərəək öz zəhmətim, öz çalışmağımla sənət edim ki, müsəlman səhnəsi də artist yarada bilər, bizim səhnəmiş də sənətkar hasil edə və bu sənətdən çörək çıxar" – deyənin Ərəbli edər. Fəqət bəhəqq [həqiqətdən] isbat etdi ki, səhnəmiş dirilər, sanət tərəqqi edə və xadimlərinə maddədən qanışa bilər.

Bu gün cəfəşənliyə səhnəyə xidmət etmiş dəyərli, məhir bir sənətkarımızın qətlə tərk səhnəsi, türk ədəbiyyatı və türk səhnəsinə-nəfəsini [incəsənətini] sevan hər bir türkü bir hüznü və ələm dəryəsinə qarq edir.

Mərhumun məhir bir sənətkar olduğunu təqdirlə, səhnə xadimləri təşkilatının ən mükməmməli olan Hacıbəyov Qardaşları Müdiriyyəti iki ildən bəri onun rejissor vəfat etmişdi. Hüseyin 17 il zəhmətdən sonra indi ancaq həm maddədən rahat yaşamağa, həm mənan nəşvünümə etməyə [böyüməyə, çiçəklənməyə] imkan tərmişdi ki, qəddar bir əl sanki "Sən murada çatmamalısan" deyə o zəvəll cavanı ələmizdən aldı.

Allah rəhmət əyləsin.

X. İ.

BAKİ XƏBƏRLƏRİ

Bələxanı mədənlər mərkəzi "Müsəvat" idarəsi Sabunçu-Bələxanı dairələrində çəlişən bütün müsəlman işçilərinə əlan edir ki, lazımlı məsələlər müzakirə edilmək üçün şənbə günü 8 mart saat 2-də mədənlər mərkəzi "Müsəvat" idarəsində işçilər müşavirə iclası təşkil ediləcək. Binaəniyyə [ona görə], hər mədən öz nümayəndəsini təyin edilmiş vaxtda göndərməli rəcə olunur. Məsələlər ödəmə mühim olduğundan, iclasə gələcək qardaşlar dəf'ülvaqt etməməlidirlər [gəcliməməlidirlər, təxirə salmamalıdırlar].

Katib: Yusifli [Əliyev]

"Müsəvat"-ın müdiriyyəti

Əmələlər, sarvaxt [ayıq-sayıq] olun! Yoldaşlar, millətdaşlar! Təzədən zabastovka məsələsi çıxarmaq istəyirlər. Siyasi zabastovka etmək istəyirlər. Bizim istiqlalımız, hürriyətimizi qorxu altında saxlayan rus səldətlərinin buradan çıxarılmalı ilə biz tanınmış rus flotunun təsəlim edilməsi, onları hərəkət buraxmayırı, güclərini kima isə göstərmək istəyirlər. Bu gün bu məqsəd üçün konfrans çəğirmişdir. Ancaq bu xüsusda "Müsəvat" ə xəbər verməməklə, müsəlman əmələlərini keçəndə olduğu kimi qəflətdə qoymaq istəmişlərdir. Əlbəttə sarvaxt olun, inandığınız firqələrdən lazımdır gələm xəbər verilməyincə, ara sözlərinə qulaq verməyincə, qətiyyəni zabastovkaya qoşulmayıncə! Bu zabastovka çətinlik içində olan vətənimizi müşkülətə qoyacaq, əilərlə də zərracə faydası olmayacaqdır. Məsələnin təfsilini ikinci vərəqədə və türkcə qəzetlərdə oxuyunuz!

Türk Ədəmi-Markəziyyəti

"Müsəvat" firqəsi Bakı Komitəsi

Bakı, 5 mart 1919

AZƏRBAYCANDA**Lənkərəndən**

Astara məhəlini nizama salmaq üçün ingilis əsəkirinin [əsgərlərinin] oraya vərid olmaları [gəlmələri] "Azərbaycan" ruznaməsinin [qəzetinin] 102-ci sayında yazılmışdır və də, lakin Lənkəran müsəlmanları kamali-vəcd ilə [böyük bir ruh yüksəkliyi ilə] ingilis yolunu gözləyirdilər. Onların gəlmələrindən bəlkə şəhərdəki nizamsızlıq və yollarıdakı qətl və qəratın öünü əlalər!

Bunlar olmadı. Yol ilə gedən şəxslərin həli gün-gündən fənəlaşır, tərəddüd [gediş-gəliş] kəsilir. Astara-Lənkəran yolu ilə gedən şəxsləri də qarət edəndən sonra qətl edirlər.

Kanuni-saninin [yanvarın] 28-ində bir arabaçı, beş nəfər lənkəranlı; Məhəmməd Kərbəlayi İsmayıl oğlu, Səfər və Şirəli Məşhədli Məmi oğlanları [iki qardaş], Hüsi Hacıəğa və Əlibəla Feyzulla oğlu Astaradan arşın mali əlbə Lənkəranə gətirmək istəyirlər. Yolda Və kəndindən bir əz keçmiş Və əsgərləri tərəfindən əli nəfəri də qətl edilmiş, yüz əlli min manata qədər arşın malını və dörd araba atını aparıblar. Uç gündən sonra bir araba və iki meyt tapılmış, qalanlarından xəbər yoxdu.

T. Bayramalibayzadə

GÜRCÜSTANDA**Amerika həyatının vürudu**

İyirmi nəfər zabıtdan ibarət Amerika həyati bugünlərdə Tiflisdə vərid olacaqdır [gələcəkdir]. Bu həyatın qəski Zaqafqaziya əhvali ilə məhəllində [yerində] əşinə [tanış] olmaqdır. Sonradən həyat Süli Konfransına əzimat edəcəkdir [gedəcəkdir].

Tərkə oblastında gürcülərin əsgərliyə dəvəti

Gürcüstan Hökuməti iclas[ında] Tərkə oblastında olan gürcülər əhvali müzakirə edilmişdir. Maçəbelidən alınan teleqrafə görə general Denikin əsgərliyə düşməməkdən ötrü vətənlərinə getmək istəyən bütün gürcülərin əsgərliyə alınmaları haqqında əmr vermişdir. On beş min nəfər gürcü əsgərliyə düşməməkdən ötrü vətənlərinə getmək istəyirlər. Hökumət qarə qoymuşdur ki, İngiltərə həyatından xahiş etsin ki, gürcülərin Tərkə oblastında əsgərliyə alınmaları üçün Denikinə icrayi-t

Gənclik

● Sağlam nəsəl, sağlam gələcək

Gənclərimiz xalqımızın və dövlətimizin xoş rifahı naminə çalışırlar

● İstedadlar

"Məqsədim vətənimə layiqli xidmət etməkdir"

Gənc nəsəl, vətənpərvərlik ruhunda tərbiyəsi, layiqli vətəndaş kimi formalaşması dövlət gənclər siyasətinin əsas istiqamətlərindəndir. Gənclərimizdə Vətəna sevgi hissəsinin, vətəndaşlıq məsuliyyətinin formalaşması, hər an ölkəmizin və xalqımızın müdafiəsinə qalxmağa hazır olması çox vacib xüsusiyyətdir.

Ölkəmizdə vətənpərvərlik tərbiyəsinin düzgün qurulmasının, bu sahədə uğurlu islahatların həyata keçirilməsinin nəticəsidir ki, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin bir çağırışı ilə yüz minlərlə gənc 27 sentyabr 2020-ci ildə silaha sarılaraq torpaqlarımızın müdafiəsinə atıldı, 44 gün davam edən Vətən müharibəsində 30 ilə yaxın işğal altında qalmış ərazilərimizi ermənilərdən azad etdi.

Azərbaycan gənclərinin vətəne sədəqət ruhunda tərbiyə edilməsi Ulu Öndər Heydər Əliyevin azərbaycançılıq ideologiyasının mühüm istiqamətlərindən biri idi. Ümummilli Lider hər bir gəncin Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsi, inkişaf etdirilməsi üçün çalışmalı və öz xidmətlərini göstərməli olduğunu döndə-döndə vurğulayırdı. Nadir şəxsiyyət Heydər Əliyev demişdir: "Hər bir xalqın, hər bir millətin, hər bir ölkənin gəncləri onun həm bu gündür, həm də sabahdır, ümididir". Azərbaycan gənclər ölkəsi, gəncləri isə Azərbaycanın gələcəyi adlandırılan Ulu Öndər böyüməkdə olan gənc nəsəl qayğı və diqqəti daim öndə çəkirdi. Hüquqi və dünyəvi dövlət quruculuğu prosesində, çoxşaxəli islahatların reallaşdırıldığı bir vaxtda gənclik enerjisi ehtiyac duyulduğunu düşgün və zamanında qiymətləndirən Ümummilli Lider müxtəlif illərdə gənclər siyasətinin ayrı-ayrı istiqamətləri üzrə onlarla müvafiq fərman və sərəncamlar imzalamışdı.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin müəllifi olduğu dövlət gənclər siyasəti hazırda böyük tarixi şəxsiyyətin layiqli davamçısı, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir və keyfiyyətə yeni mərhələyə qədəm qoyur.

Bu gün dövlətimizin başçısı tərəfindən uğurla davam etdirilən gənclər siyasəti Azərbaycanı həyata keçirilən və bütün digər sahələrdə də əhatə edən inkişaf strategiyasının və bazasının mühüm tərkib hissəsidir. Əgər hazırda Azərbaycan gəncliyi ölkənin ictimai həyatının bütün sahələrində çoxşaxəli fəaliyyəti ilə diqqəti cəlb edirsə, siyasi, iqtisadi, humanitar, sosial layihələrin həyata keçirilməsində ön sıralarda addımlayarsa, bu, bir-başda dövlət gənclər siyasətinin uğurla həyata keçirilməsinin bariz nümunəsidir.

Dövlətimizin yaratdığı hərtərəfli imkan və şərait nəticəsində gənclərimiz indi cəmiyyətin aparıcı qüvvəsinə çevriliblər. Onlar ölkəmizin işıqlı gələcəyi naminə inamlı addımlar atmaqları ilə xalqımızı sevindirirlər. Prezident İlham Əliyevin gənclərin potensialının reallaşmasına, onların vətənpərvər ruhdan, savadlı kadr kimi formalaşmasına, gənc ailələrin sosial təminatına yönələn əhatəli və irimiqyaslı dövlət proqramı dövlətin məhz sabaha, gələcəyə hesablanmış siyasətinin göstəricisidir. Hərtərəfli düşünülmüş və gələcəyə ünvanlanan bu siyasət gənc nəsəl ictimai-siyasi həyatdakı rolunun

artmasına, ölkənin aparıcı qüvvəsinə çevrilməsinə, bütövlükdə istedadlı gəncliyin formalaşmasına şərait yaradır. Dövlətin digər sahələrdə də əhatə edən inkişaf strategiyasının və bazasının mühüm tərkib hissəsidir. Əgər hazırda Azərbaycan gəncliyi ölkənin ictimai həyatının bütün sahələrində çoxşaxəli fəaliyyəti ilə diqqəti cəlb edirsə, siyasi, iqtisadi, humanitar, sosial layihələrin həyata keçirilməsində ön sıralarda addımlayarsa, bu, bir-başda dövlət gənclər siyasətinin uğurla həyata keçirilməsinin bariz nümunəsidir.

Dövlətimizin yaratdığı hərtərəfli imkan və şərait nəticəsində gənclərimiz indi cəmiyyətin aparıcı qüvvəsinə çevriliblər. Onlar ölkəmizin işıqlı gələcəyi naminə inamlı addımlar atmaqları ilə xalqımızı sevindirirlər. Prezident İlham Əliyevin gənclərin potensialının reallaşmasına, onların vətənpərvər ruhdan, savadlı kadr kimi formalaşmasına, gənc ailələrin sosial təminatına yönələn əhatəli və irimiqyaslı dövlət proqramı dövlətin məhz sabaha, gələcəyə hesablanmış siyasətinin göstəricisidir. Hərtərəfli düşünülmüş və gələcəyə ünvanlanan bu siyasət gənc nəsəl ictimai-siyasi həyatdakı rolunun

göstəricisi kimi qiymətləndirilir. Gündən-günə təkmilləşdirilən, yeniləşdirilən dövlət gənclər siyasəti böyüməkdə olan nəsəl ictimai-siyasi həyatdakı rolunun artmasına, ölkənin aparıcı qüvvəsinə çevrilməsinə, sağlamlıqlı gəncliyin formalaşmasına əlverişli zəmin hazırlayır. Dövlətin gənclərə daim dəstək və diqqət göstərməsinin nəticəsidir ki, bu gün Azərbaycan gəncliyində özünə, gücünə, istedadına böyük inam hissi yaranıb. Ölkəmizin gəncləri dövlətimizin dəyərli vətəndaşları olduqlarını səmərəli və bacarıqlı fəaliyyətləri ilə bütün sahələrdə sübut edirlər. Sevincidir ki, gənclərimiz bütün sahələrdə xalqımızın və dövlətimizin xoş rifahı naminə çalışırlar. Çalışqanlıqları ilə təhsillərində, işlərində uğurlar qazanırlar. Qazanılan bu uğurlar onların bəzi sahələrdə xalqımızın və dövlətimizin xoş rifahı naminə çalışırlar. Çalışqanlıqları ilə təhsillərində, işlərində uğurlar qazanırlar. Qazanılan bu uğurlar onların bəzi sahələrdə xalqımızın və dövlətimizin xoş rifahı naminə çalışırlar.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev gənclərə olan münasibətini belə vurğulayıb: "Mənim gənclərə xüsusi münasibətim var, mənim üroyim sızındadır. Siz bütün işlərdə mənə arxalana bilərsiniz. Mən də sizə arxalanıram". Dövlət başçısının gənclərin potensialının gerçəkləşməsinə, onların vətənpərvər, savadlı kadr kimi formalaşmasına, gənc ailələrin sosial təminatına yönələn məqsədyönlü addımları dövlətin uzaqgörən siyasətinin

Vahid MƏHƏRƏMOV,
"Azərbaycan"

Düşündük ki, onu necə təqdim edək - üç dəfə fizika üzrə Respublika Olimpiadasında gümüş medal qazanan gənc fizik, yaxud da iki dəfə Milli Astronomiya Olimpiadasında qızıl medal qazanan astronom kimi... Bəlkə onu Beynəlxalq Fizika Olimpiadasında iştirak edən ilk qadın azərbaycanlı kimi tanıdaq. Qəndab həm də ABŞ-nin Rice Universitetinin Texasda keçirilən Qlobal Kopernik Olimpiadasında birinci yeri sahiblənilən vətəne qızıl medal-la qayıdan ilk azərbaycanlı fizikdir...

19 yaşlı gəncin uğurları o qədər çoxdur ki, saymaqla qurtaran deyil. Bircə bizə qalır "uğurlar arzulayıb, davamlı olsun", - demək. Haqqında söhbət açdığımız gənc Qəndab Şaiq qızı Məmmədova 2005-ci il aprelin 2-də Bakı şəhərində dünyaya göz açıb. Bakıdakı 279 sayılı orta məktəbi qızıl medalla başa vuraraq Harvard Universitetinə tam təqəddül qəbul olunub.

Qəndab deyir ki, qazandığım uğurlara görə valideynlərimə və müəllimlərimə minnətdaram. Hələ məktəbə getməmişdən valideynlərim hərfli və rəqəmləri öyrədən, elmlə məşğul olan insanların həyatı haqqında maraqlı söhbətlər edirdilər. Bu da mənim daha çox elmə maraq göstərməyimə səbəb oldu. Məktəbdə isə fizika müəllimi mənə xüsusi qayğı və diqqət göstərdi. Fizika olimpiadalarına hazırlaşmağım üçün hərtərəfli şərait yaratdı. Hətta mənəvi dəstək bir yana, maddi kömək də göstərdi. Bir sözlə, müəllimlərim mənə ilk növbədə özümə inanmağı, potensialımı tam şəkildə ortaya qoymağı, çox çalışmağı əslidiladlar. Fərdsədən istifadə edib akademik Fuad Hacıyadəvə, Namiq Süleymanova, Rəşadət Qədimliyəvə, Xıdır, Famil və Abdullah müəllimlərim minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm. Müvəffə-

qiyyətlərinə görə əvəzsis xidmətləri olan Mirzə müəllimə borcum var.

Qəndab Məmmədova orta məktəbi başa vurduqdan sonra qarşısı qoyduğu hədəfə çatmaq üçün bir il xarici dil imtahanlarına hazırlaşdı. Polşada keçirilən Beynəlxalq Astronomiya və Astrofizika Olimpiadasında (IOAA 2023) (6) iştirak etdi. Universitetlər üçün esselər hazırladı.

Qəndab deyir ki, universitetlərə esselər yazıb göndərmək dönməndə bərk xəstə olmuşdum. Esselərin qənaətbəx olacağına inanmı az idi. Buna görə çox narahat idim. Lakin esselərim universitet tərəfindən yaxşı qiymətləndirildi. Hətta universitet tərəfindən müsahibəyə də dəvət olundum. Bu il martın 29-da səhər saat 3-də Harvardın veb-saytına açdığım zaman böyük "Congratulations!" (Təbriklər!) sözlərini, eyni zamanda arxa fonda musiqi səslərini eşitdikdə bunun qəbul xəbəri olduğunu anladım. Dərhal bu xəbəri valideynlərimə, müəllimlərimə və bu prosedə mənə dəstək olan yaxın dostlarıma çatdırmaq üçün tələsdim.

Sonra sənədlərimi təqdim edən üzlərdən birindən məktub aldım. Bu email oxuduqda Harvardın insanı təkə akademik noticələri ilə deyil, eyni zamanda daxili xüsusi-

yətlərinə görə də qiymətləndirməyi mənə çox heyranlıq verdi. Emaildə yazılanlara görə həmin üzvün sənədlərimə baxış keçirməsinin əsas səbəbi esselərimdən məhrəban, fədkar təbiətini olduğunu düşüncələri və topluma qatqıların idi.

Harvardda astrofizika sahəsi üzrə təhsilimi davam etdirmək istəyirəm və bunun əsl səbəbi kainata olan marağımdır. Hədəflərim tam aydın olmasa da, vətənimə və dünyaya yararlı işlər görmək, yaşadığımız dünyanın inkişafında payımın olmasını çox istəyirəm. Lakin bunun üçün öndə öz üzərimdə işləyib səmərəli kamil yetişməyimin əsas olduğunu düşünürəm. Buna görə də sayızsız-hesabsız fürsətlərlə dolmuş təhsil ocağının bizi təqdim etdiyi bütün imkanlardan maksimum dərəcədə yararlanmağa çalışacağam. Əminliklə demək istəyirəm ki, ən böyük arzumu elmlə, biliyim və bacarığımla vətənim Azərbaycanı xidmət etməkdir. Qazandığım uğurları vətənimə ittihaft edirəm.

Elsən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

● Uğura imza atanlar

Azərbaycanlı alim Türkiyədə "İlin gənc elm adamı" seçildi

Bu günlərdə qarşadək ölkədən gələn xoş xəbər hamımızı sevindirir. Türkiyənin nüfuzlu Boğaziçi Universitetinin Fizika departamentinin azərbaycanlı ölkədəki, fizika elmləri namizədi İlmər Qəhrəmanov Türkiyənin mətəbər Bilim Akademiyası tərəfindən "Gənc elm adamı" (BAGEP) mükafatına layiq görüldü.

Alim barəsində internet resurslarında axtarış aparıldı. İlk qısa sorğu öz bəhrəsini verdi: adıçəkilən gənc alim 2003-cü ildə ali məktəbə daxil olarkən ən yüksək bal topladığına görə Prezident təqəddünə layiq görülmüşdü. Doğrudan da həqiqi elmdə, təhsildə məqsədə çatmaq üçün təsədüflər, kimsinə himayədarlığı, kəso yollar yoxdur. Qazanılan hər bir uğur sərrast idrakta, ağır zəhmətdə, yuxusuz gecələrdə, usantılmaz təcrübələrə bağlıdır.

O da məhz həmin yolu seçdi. Başqa cür ola da bilməzdi, çünki gözünü açandan evdə, ailədə hamını çalışqan, halal əməklə məşğul olan, Vətəne, xalqa görəkli vətəndaş kimi görüb. Qarabağ müharibələrində qazısı olan atasından isə iki möhtəşəm məqamı əxz edib - vətənpərvərlik və fizika sevgisi. Uzun illər Sərhəd Qoşunlarının aviasiya xidmətində hərbi xidmətdə olan polkovnik Balaxan Qəhrəmanov qırıqı təyyarəçidir. Savaş zamanı düşmənin torpaqlarımızda qazdığı sənədlər üzərində

de çoxsaylı uçuşlar həyata keçirib, hədəfləri zərərsizləşdirib, təltifləri var. Şəxsi kitabxanasındakı fizika-a aid kitablar və digər mənbələr övladının da bu elmə meyil salması ilə nəticələnib.

İlmər da səma şahininin şərefti yolunu davam etdirməyi qərara alıb, amma elmdə - qələmlə, zəhinlə, kəşflərlə... Əslən Salyan rayonundan olsalar da, valideynlərinin xidməti işi ilə əlaqədar 1985-ci ildə Hacıqabulda doğulub. Orta təhsilini Bakıda 289 sayılı "Zəngi" liseyində alıb. Böyük müvəffəqiyyətlə Bakı Dövlət Universitetinin Fizika fakültəsinə daxil olub. Bilik və bacarığına görə dünyanın daha nüfuzlu tədris-tədqiqat ocaqlarının qapıları üzünə açılıb. 2005-2009-cu illərdə Moskva Milli Tədqiqat və Texnologiya Universitetində MISiS bakalavr, daha sonra maqistratura (fizika) üzrə təhsilini davam etdirib. 2012-ci ildə Almaniyanın Hamburq Universitetinin Riya-

ziyyat fakültəsində riyazi fizika üzrə maqistr dərəcəsinə yiyələnib. 2012-2015-ci illərdə Berlin Humboldt Universitetində PhD (aspirantura) oxuyaraq, orada nəzəri fizika üzrə elmlər namizədi elmi dərəcəsi alıb. 2015-2017-ci illərdə Maks Plank Cəmiyyətinin Albert Eynşteyn adına Qravitasiya Fizikası İnstitutunun (Potsdam, Almaniya) doktorantı olub. 2019-cu ilə qədər İstanbulda Mimar Sinan Güzel Sanatlar Universitetinin Fizika fakültəsində çalışıb. Son beş ildə isə Boğaziçi Universiteti Fizika bölümünün əməkdaşdır. Həmçinin Bakıda Xəzər Universitetində Riyaziyyat departamentində fəaliyyət göstərən "Riyaziyyat və onun tətbiqləri" elmi-tədqiqat mərkəzinin üzvüdür.

İlmər Balaxan oğlu Qəhrəmanov riyazi və nəzəri fizikanın yüksək enerji fizikası, supersimmetriya, SIM nəzəriyyəsi və inteqrallanan sistemlər kimi sahələr üzrə tanınmış mütəxəssisdir.

Türkiyə Cümhuriyyətinin Bilim Akademiyasının Ödül komitəsi isə ölkədə fəaliyyət göstərən gənc elm adamları arasında ən parlaq və beynəlxalq nüfuzə sahib olanları, eləcə də gələcək fəaliyyətində uğur qazanacağına inamları seçməyi hədəfləyir. Qaliblərdə elmi tədqiqatlarında kömək məqsədilə təqəddül və digər pul mükafatlarının verilməsi də nəzərdə tutulur.

Qurban MƏMMƏDOV

Füzuli könüllüləri ilk dəfə olaraq ərazidə fəaliyyətə başlayıblar

İşğaldan azad olunmuş Füzuli şəhərində Füzuli könüllülərinin təqdimatı keçirilib. "Böyük Qayıdış" Gənclər Təşkilatından bildirilib ki, Ağdam, Füzuli və Xocavənd rayonlarında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Xüsusi Nümayəndəliyinin, Gənclər Fondunun və Gənclər və İdman Nazirliyinin dəstəyi ilə "Böyük Qayıdış" Gənclər Təşkilatı tərəfindən formalaşdırılan "Qayıdış Könüllüləri" Proqramının "Füzuli Könüllüləri" qrupu ilk dəfə olaraq ərazidə fəaliyyətə başlayıb.

Prezident İlham Əliyevin işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə aparılan işlərdə gənc nəsəl, xüsusilə də kökləri bu torpaqlara bağlı olan gənclərin daha geniş cəlb edilməsi çağırışına uyğun olaraq həyata keçirilən "Qayıdış Könüllüləri" proqramının əsas məqsədi azad olunmuş ərazilərdə könüllülük fəaliyyətini dəstəkləmək, əslən oradan olan gənclərin doğma torpaqlarında yenidənqurma və bərpa işlərində, eləcə də bölgənin zəngin tarixi-mədəni

irsinin təbliğində iştirakını təşviq etmək və Böyük qayıdış prosesinə töhfə verməkdir.

Füzuli könüllülərinin şəhərə təşkil olunan səfəri zamanı Ağdam, Füzuli və Xocavənd rayonlarında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Emin Hüseynov könüllülərlə görüşərək, şəhərdə aparılan bərpa-quruculuq işləri ilə bağlı məlumat verib. Emin Hüseynov onlara bu nəcib işdə, gələcək fəaliyyətlərində uğurlar arzulayıb, yeni təcrübə, dünyagörüşü, sosiallaşma, uğurlu karyera yolu baxımından bu proqramın könüllülər üçün faydalı olacağını qeyd edib. Həmçinin görüşdə tərəfdar qurumların nümayəndələri

könüllülərə işğaldan azad olunmuş ərazilərdə, eləcə də Füzuli rayonunda könüllü fəaliyyətinin təşkili və onların iştirakı ilə həyata keçiriləcək fəaliyyət haqqında ətraflı məlumat verib. Bildirilib ki, Füzuli könüllülərinin belə səfərlərinin tez-tez təşkili, eyni zamanda nümayəndəliklə birlikdə Füzuli rayonunda müxtəlif məzmunlu, maraqlı tədbirlərin keçirilməsi nəzərdə tutulub.

Səfər zamanı könüllülər işğaldan azad olunmuş və yenidən qurulan, həyatın canlandığı Füzuli şəhəri ilə yaxından tanış olub, görülən işlər haqqında ətraflı məlumat əldə ediblər. Həmçinin kənddə məskunlaşan uşaqlar, yeniyetmə və gənclərlə görüşüblər.

Qeyd edək ki, könüllülər növbəti mərhələlərdə Füzuli rayonunda fəaliyyət göstərəcək, o cümlədən tədbirlərin təşkilində iştirak edəcəklər. Eləcə də bölgəyə səfər edən yerli və xarici qonaqlarla işləyəcək, bərpa və yenidənqurma işlərinə, qayıdış hazırlıq və məskunlaşmaya könüllü dəstəyini göstərməsinə cəlb olunacaqlar.

Azərbaycan sumoçuları Avropa çempionatını 11 medalla başa vurublar

Azərbaycanın sumo üzrə milli komandaları Yunanıstanın Lutraki şəhərində keçirilən Avropa çempionatında uğurla çıxış ediblər.

Böyüklər arasında Çingiz Səmədov (100 kiloqram) gümüş, Abdullah Şərif (85 kiloqram) və Rəşad Məmmədov (77 kiloqram) bürünc medal qazandı. Bu nəticə ilə böyüklərdən ibarət yığma, komanda hesabında üçüncü olub.

Gənclər və İdman Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, 21 yaşlılar arasında Abdullah Şərif (85 kiloqram) qızıl, Cavidan Nəhmətov (77 kiloqram) və Fərid Əhmədov (92 kiloqram) isə bürünc medala sahib olublar. U-23 yaş kateqoriyası üzrə Abdullah Şərif (85 kiloqram) gümüş, Xasay Yusif (115 kiloqram) və mütəlaq çəki 2 bürünc medal əldə ediblər.

Tələbə və magistrantlar mükafatlandırılıblar

Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin (AzMİU) Əcnəbi dillər kafedrasının təşkilatçılığı ilə Ulu Öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 101-ci ildönümünə həsr edilmiş tələbə və magistrantların 46-cı elmi konfransında iştirak etmiş tələbələrə görüş keçirilib.

AzMİU-dan bildirilib ki, görüşdə kafedranın müdiri Aygün Məmmədova və Tələbə Elmi Cəmiyyətinin sədri Günel İmamquliyeva konfransda iştirak etmiş tələbə və magistrantların fəallığını yüksək qiymətləndirib, gəncləri elmi yaradıcılığa diqqət göstərməyə, elmi nailiyyətləri ilə seçilməyə səsləyib.

Sonda konfransda I, II, III yerləri tutan tələbələrə diplom və digər iştirakçılara sertifikatlar təqdim olub.

Paytaxtda hava niyə tozcludur?

Mütəxəssislər diqqətli olmağı tövsiyə edirlər

Ölkə ərazisində bir neçə gündür ki tozlu hava şəraiti davam edir. Meteoroloji stansiyalardan əldə olunan məlumata görə, mayın 27-də Bakı və Abşeron yarımadasında havada tozun miqdarı normadan 2.8-3.2 dəfə çox olub.

Mayın 26-da isə havada tozun miqdarının normadan 3-3.5 dəfə yüksək olduğu qeyd olunmuşdur. Milli Hidrometeorologiya Xidmətinin rəsmisi Gülnarə Abbasova bildirib ki, havada müşahidə olunan toz meteoroloji şəraitlə əlaqədar transsərhəd xarakterlidir. Sinoptik şəraitlə əlaqədar olaraq şimal-qərb istiqamətli küləyin təsiri nəticəsində gün ərzində tozun miqdarının tədricən azalacağına gözləndiyini söyləyib.

Bu, havanın zəhərlənməsinə gətirib çıxarır

Transsərhəd xarakterli hava çirkləndirilməsi zamanı zərərli maddələr bilavasitə və dolayı yolla hava mühitində daxil olur. Hava çirkləndiriciləri böyük məsafələrə keçir, insanların sağlamlığı üçün təhlükə törədərək, canlılara və ekosistemə zərər vurur. Toz hissəcikləri yerin cazibə qüvvəsi nəticəsində atmosfərə daxil olur. Lakin o, həmin ölkənin səmasında uzun müddət qalır, öz yerini tədricən dəyişir. Ona görə də havanın tərkibini və tə-

lantı mənbələrini təyin etmək qeyri-mümkündür.

Mütəxəssislər bildirirlər ki, hər hansı səbəbdən havanın tərkibinin dəyişməsi havanın zəhərlənməsinə gətirib çıxarır. Toz hissəcikləri havadakı karbon qazının miqdarını artıraraq bəzi xəstəliklərin yaranmasına da səbəb olur. Tozun tərkibində hansısa radioaktiv elementlərin, yaxud digər konsentrogen maddələrin olub-olmadığı müəyyən edilməli, radiasiya fonu öyrənilməlidir. Həmin konsentrogen effekti olan maddələr bronx tellərini mexaniki qıcıqlandırır ciddi dəyişikliklər törədir. Belə hava şəraiti immuniteti zəif olan insanlara, hamilələrə və uşaqlara daha pis təsir edir.

Toz ilk olaraq tənəffüs yollarına çökdüyü üçün insanlarda ağciyər xərçənginin yaranma-

sına səbəb ola bilər. Təbii ki, yalnız bir amil xərçəng yaratmaq üçün yetərli deyil, amma tozun tərkibində elə radiasion fon ola bilər ki, tənəffüs yollarında qıcıqlanma yaradaraq, gələcəkdə xərçəng törəməsinin inkişafı üçün əsas ola bilər. Bundan başqa, gipsməşəli müxtəlif toz hissəciklərinin nəfəs yollarına düşməsi bronxları ciddi şəkildə narahət edir. Toz-duman qatı xüsusilə astma xəstəliyi və allergiyası olan insanlara problemlər yaradır.

Psixoloqlar tozlu havanın əsəb sisteminə təsir etdiyini də bildirirlər. Belə hava şəraiti insanların əhvali-ruhiyyəsinə ciddi təsir göstərir. Xüsusən də meteorohəssas insanlar bunun daha çox əziyyətini çəkir. İnsanlar belə hava

proqnozları ilə qarşılaşdıqda xoşagəlməz nəsə baş verəcə-

yi ilə bağlı özlərini mənfii emosiyalarla yükləyirlər.

Tozlu havada tibbi maskadan istifadə etmək lazımdır

Mütəxəssislərin fikrincə, tozlu havalarda insanların marifləndirilməsi olduqca vacibdir. Toz hissəciklərinin artdığı açıq havada uzun müddət dayanmaq olmaz. Bu cür havada mütləq maskadan istifadə edilməlidir. Həmçinin qapı-pəncərələrin bağlı saxlanılmasına diqqət etmək lazımdır. Toz nümunələrinin tənəffüs yollarına daxil olmasının qarşısı alınmalıdır. Bu dövrdə orqanizmin tozla təması nə qədər az olsa, onun zərərverici təsiri də az olar.

Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

Hava əsasən yağmursuz keçəcək

Azərbaycanda mayın 28-nə gözlənilən hava proqnozu açıqlanıb.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Şimal-qərb küləyi əsəcək, gündüz şimal-qərb küləyi ilə əvəzlənəcək. Havanın temperaturu gecə 13-18°, gündüz 23-28° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi normadan yüksək - 763 millimet cıvə sütunu, nisbi rütubət gecə 60-70, gündüz 45-55 faiz təşkil edəcək.

Azərbaycanın əksər rayonlarında havanın əsasən yağmursuz keçəcəyi, lakin gündüz bəzi dağlıq və dağətəyi rayonlarda ararib yağış yağacağı gözlənilir. Qısamüddətli leysan xarakterli olacağı, şimşək çaxacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Bəzi yerlərdə ararib duman olacaq. Mülayim şorq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 5-10°, gündüz 13-18° isti olacağı ehtimal edilir.

Naxçıvan şəhərində, Culfa, Ordubad, Sədərək, Şahbuz və Şərur rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gün-

düz bəzi yerlərdə ararib yağış yağacağı gözlənilir. Qısamüddətli şimşək çaxacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Bəzi yerlərdə ararib duman olacaq. Şorq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 9-14°, gündüz 22-27° isti olacağı proqnozlaşdırılır.

Xankəndi şəhərində, Şuşa, Xocalı, Xocavənd, Ağdam, həmçinin Daşkəsən, Gədəbəy, Göygöl rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gündüz bəzi yerlərdə ararib yağış yağacağı gözlənilir. Qısamüddətli leysan xarakterli olacağı, şimşək çaxacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Bəzi yerlərdə ararib duman olacaq. Şorq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 5-10°, gündüz 17-22° isti olacağı bildirilir.

Şorqi Zəngəzur: Cəbrayıl, Kəlbəcər, Qubadlı, Laçın, Zəngilan rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gündüz əsasən dağlıq ərazilərdə ararib yağış yağacağı gözlənilir. Qısamüddətli leysan xarakterli olacağı, şimşək çaxacağı, dolu düşəcəyi, sulu qara keçəcəyi ehtimalı var. Bəzi yerlərdə ararib duman olacaq. Şorq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 5-10°, gündüz 13-18° isti, bəzi yerlərdə 22-24° isti olacağı ehtimal edilir.

Gəncə şəhərində, Qazax, Samux, Goranboy, Törtər, Şəmkir, Tovuz, Naftalan, Füzuli rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gündüz dağlıq ərazilərdə ararib yağış yağacağı gözlənilir. Qısamüddətli şimşək çaxacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Bəzi yerlərdə ararib duman olacaq. Şorq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 11-16°, gündüz 21-26° isti olacağı ehtimalı var.

Mingəçevir şəhərində, Balakən, Zaqatala, Qax, Şəki, Oğuz, Qəbələ, İsmayilli, Ağsu, Ağdaş, Şamaxı, Siyəzən, Şabran, Xızı, Quba, Xaçmaz, Qusar rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gündüz dağlıq ərazilərdə ararib yağış yağacağı gözlənilir. Qısamüddətli leysan xarakterli olacağı, şimşək çaxacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var.

Bəzi yerlərdə ararib duman olacaq. Şorq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 10-15°, gündüz 20-25° isti, dağlarda gecə 7-12°, gündüz 16-21° isti olacağı gözlənilir.

Şirvan şəhərində, Yevlax, Ağdaş, Kürdəmir, İmişli, Ağcabədi, Bərdə, Beyləqan, Sabirabad, Saatlı, Göyçay, Ucar, Hacıqabul, Zərdab, Salyan, Neftçala rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Bəzi yerlərdə ararib duman olacaq. Şorq küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 13-17°, gündüz 23-28° isti olacaq.

Masallı, Yardımlı, Lerik, Lənkəran, Astara, Biləsuvar, Cəlilabad rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gündüz dağlıq ərazilərdə ararib yağış yağacağı gözlənilir. Qısamüddətli şimşək çaxacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Bəzi yerlərdə ararib duman olacaq. Şorq küləyi əsəcək.

Havanın temperaturu gecə 14-17°, gündüz 21-26° isti, dağlarda gecə 11-14°, gündüz 17-22° isti olacağı proqnozlaşdırılır.

OXUCULARIN VƏ MƏTBUATYAYIMI TƏŞKİLATLARININ NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə

2024-cü il üçün abunə yazılış davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatı yayımı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Azərmətbuatı yayımı" ASC	(012) 441-19-91, (050) 322-33-17
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik - 187,20 (yüz səksən yeddi manat iyirmi qəpik) manat

6 aylıq - 93,60 (doxsan üç manat altmış qəpik) manat

3 aylıq - 46,80 (qırx altı manat səksən qəpik) manat

1 aylıq - 15,60 (on beş manat altmış qəpik) manat

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, redaksiyaya (Tel.: (012) 539-59-33) zəng vura bilərsiniz.

Azercell abunəçilərinin nəzərinə!

"Azercell Telekom" MMC tərəfindən göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin daha da artırılması məqsədilə aparılacaq təkmilləşdirmə işləri ilə əlaqədar 29.05.24-cü il tarixi saat 23:00-dan etibarən 30.05.24-cü il tarixi gecə saatları ərzində bəzi xidmətlərin istifadəsində müvəqqəti çətinliklərin yaranması mümkündür.

"Səba" ASC-nin səhmdarlarının nəzərinə!

28 iyun 2024-cü il tarixinə saat 15:00-a təyin edilmiş Abşeron rayonu, Xırdalan şəhəri, Heydər Əliyev prospekti, 1 ünvanında keçiriləcək "Səba" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin səhmdarlarının növbəti ümumi yığıncağının gündəliyində dəyişikliklər edilmişdir. Ümumi yığıncağın gündəliyinə aşağıdakı məsələlərin müzakirəsi daxil edilmişdir:

- "Səba" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin 2023-cü il üçün illik (maliyyə) hesabatları barədə.
- "Səba" ASC-nin törəmə cəmiyyətlərində iştirak payları, törəmə cəmiyyətlərin nizamnamə kapitalının artırılması və törəmə cəmiyyətlərin ümumi yığıncaqlarında təmsil edilmə barədə.

Ümumi yığıncağa gələn səhmdarlar şəxsiyyəti təsdiq edən sənəd, səhmdarların nümayəndələri isə şəxsiyyəti təsdiq edən sənəd və nümayəndənin səlahiyyətini təsdiq edən etibarnamə təqdim etməlidirlər.

Əlaqə telefonu: +994124044441

Ünvan: Z0100, Abşeron rayonu, Xırdalan şəhəri, Heydər Əliyev prospekti, 1

"Səba" ASC-nin İdarə Heyəti

Düzəliş

"Azərbaycan" qəzetinin 26 may 2024-cü il tarixli sayında dərc edilmiş "Səba" ASC-yə elanın giriş hissəsi aşağıdakı kimi oxunmalıdır: "2022-ci maliyyə ili üzrə "Səba" ASC-nin konar auditoru olmuş "Nexia EA" QSC tərəfindən audit edilmiş maliyyə hesabatları daha öncə dərc edilmiş hesabatın əvəzinə təqdim edilir. Bununla da "Səba" ASC üçün 2022-ci maliyyə ili üzrə "Nexia EA" QSC tərəfindən audit edilmiş maliyyə hesabatları əsas götürülərək nəzərə alınmış".

"Səba" ASC-nin İdarə Heyəti

Bağlı qalmış daha bir xüsusilə ağır cinayətin üstü açılıb

Baş Prokurorluq və Daxili İşlər Nazirliyi əməkdaşlarının birgə fəaliyyəti nəticəsində bağlı qalmış daha bir xüsusilə ağır cinayətin üstü açılıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə Baş Prokurorluğun və Daxili İşlər Nazirliyinin birgə yaydığı məlumatda bildirilib.

Belə ki, həyata keçirilmiş coxsaylı istintaq və əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində 2024-cü ilin yanvar ayında Fəqan Fərcəvovun İmişli rayonunda yaşayan atasının qəsdən öldürülməsini tanışı İlkin Hüseynova sifariş verməsi, İlkin Hüseynovun isə cinayəti icra etmək üçün qabaqcadan əlbir olduğu Fariz İsmayılova bir-

likdə İmişli rayonuna getməsi, lakin öz iradələrindən asılı olmayan səbəblərdən törədilməsinə hazırlıq gördükləri sifarişlə qəsdən adam öldürmə cinayətini başa çatdırma bilməmələrinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Baş Prokurorluğun İstintaq idarəsində istintaq aparılan iş üzrə toplanmış sübutlar əsasında Fəqan Fərcəvov Cinayət Məcəlləsinin 32.3 (cinayətin təşkilatçısı), 28, 120.2.1 (qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs tərəfindən adam öldürməyə hazırlıq), 32.3, 28, 120.2.5 (sifarişlə adam öldürməyə hazırlıq) və digər maddələri, İlkin Hüseynov və Fariz İsmayılov isə həmin məəcəllənin 28, 120.2.1, 28, 120.2.5 və digər maddələri ilə təqsirlən-

dirilən şəxs qismində cəlb edilərək barələrində müstəntiqin vəsatətləri və ibtidai araşdırmaya prosesual rəhbərliyi həyata keçirən prokurorun təqdimatları əsasında məhkəmə qərarları ilə həbs qətimkan tədbiri seçilib.

Cinayət işi üzrə təqsiri olan bütün şəxslərin müəyyən edilərək məsuliyyətə cəlb olunması təmin olunacaq.

"Bağlı qalmış cinayət işlərinin açılması daim diqqət mərkəzində saxlanılmaqla, cinayət əməlini törədən şəxslərin işə olunaraq məsuliyyətə cəlb olunması istiqamətində aidiyyəti dövlət qurumları tərəfindən mütəmadi olaraq birgə tədbirlər davam etdirilib. - deyə birgə açıqlamada bildirilib.

Qəzetin daim yenilənən rəsmi internet ünvanı:

www.azerbaijan-news.az

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Azərbaycan Respublikası Memarlar İttifaqının İdarə Heyəti üzvləri tanınmış alim, memarlıq üzrə fəlsəfə doktoru, Azərbaycan Memarlar İttifaqının qocaman üzvü

ŞƏNƏR NİYAZI OĞLU RZAYEVİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznü başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar SADIQOV

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman	
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86,	va informasiya şöbəsi	- 539-63-82, 432-37-68
	434-63-30, 539-72-39	İnformasiya şöbəsi	- 538-56-60
Məsəl kitab	- 539-43-23,	İctimai əlaqələr şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Məsəl kitab müavinləri	- 539-44-91,	Fotolüstrasiya şöbəsi	- 538-84-73,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompyuter mərkəzi	- 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-55-55,	Mühasibatlıq	- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, "Azərbaycan" nəşriyyatı, IV mərtəbə

contact@azerbaijan-news.az

az.reklam@mail.ru

www.azerbaijan-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 4410

Sifariş 1175

Qiyəti 60 qəpik